

लोगपाला पण्णता, तं जहा— सोमे जमे वरुणे वेसमणे । ३. एतेसि णं भंते ! चउण्हं लोगपालां कति विमाणा पण्णता ? गोयमा ! चत्तारि विमाणा पण्णता, तं जहा— संझप्पमे वरसिद्धे सतंजले वग्नू । [सु. ४. सोमलोगपालसंबंधितविमाणठाण -पमाण-रायहाणी-आणा-वत्तिदेव-तदायत्तकज्ज-अवच्चीभूयदेव-ठिङ्परूपणा]

४. (१) कहिं णं भंते ! सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो सोमस्स महारण्णो संझप्पभे णामं महाविमाणे पण्णते ? गोयमा ! जंबुद्दीवे २ मंदरस्स पव्वयस्स दाहिणेण इमीसे रयणप्पभाए पुढवीए बहुसमरमणिज्जाओ भूमिभागाओ उहुं चंदिम -सूरिय -गहण -नकखत्त -तारारूवाणं बहूं जोयणाइं जाव पंच वडिंसया पण्णता, तं जहा— असोयवडेसए सत्तवण्णवडिंसए चंपयवडिंसए चूयवडिंसए मज्जे सोहम्मवडेयस्स महाविमाणस्स पुरत्थिमेणं सोहम्मे कप्पे असंखेज्जाइं जोयणाइं वीतीवइत्ता एथं णं सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो सोमस्स महारण्णो संझप्पभे नामं महाविमाणे पण्णते अद्वतेरसं जोयणसयसहस्साइं आयाम-विकखंभेण, ऊयालीसं जोयणसयसहस्साइं बावण्णं च सहस्साइं अट्ट य अडयाले जोयणसए किंचिविसेसाहिए परिक्खेवेणं प० । जा सूरियाभविमाणस्स वत्तव्या सा अपरिसेसा भाणियव्वा जाव अभिसेयो नवरं सोमे देवे । (२) संझप्पभस्स णं महाविमाणस्स अहे सपक्रियं सपडिदिसिं असंखेज्जाइं जोयणसयसहस्साइं ओगाहित्ता एथं णं सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो सोमस्स महारण्णो सोमा नामं रायहाणी पण्णता, एगं जोयणसयसहस्सं आयाम-विकखंभेणं जंबुद्दीवपमाणा । (३) वेमाणियाणं पमाणस्स अद्वं नेयव्वं जाव उवरियलेणं सोलस जोयणसहस्साइं आयाम-विकखंभेण, पण्णासं जोयणसहस्साइं पंच य सत्ताणउए जोयणसते किंचिविसेसूणे परिक्खेवेणं पण्णते । पासायाणं चत्तारि परिवार्डीओ नेयव्वाओ, सेसा नत्थि । (४) सक्रस्स णं देविंदस्स देवरण्णो सोमस्स महारण्णो इमे देवा आणाउववायं -वयण -निदेसे चिद्वृंति, तं जहा— सोमकाइया ति वा, सोमदेवयकाइया ति वा, विजुकुमारा विजुकुमारीओ, अग्निकुमारा अग्निकुमारीओ, वायुकुमारा वाउकुमारीओ, चंदा सूरा गहा नकखत्ता तारारूवा, जे यावन्ने तहप्पगारा सब्बे ते तब्मत्तिया तप्पक्रिया तब्मारिया सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो सोमस्स महारण्णो आणा -उववाय -वयण -निदेसे चिद्वृंति । (५) जंबुद्दीवे २ मंदरस्स पव्वयस्स दाहिणेण जाइं इमाइं समुप्पजंति, तं जहा— गहदंडा ति वा, गहमुसला ति वा, गहगज्जिया ति वा, एवं गहजुद्धा ति वा, गहसिंघाडगा ति वा, गहावसब्वा इ वा, अब्भा ति वा, अब्भरुक्खा ति वा, संझा इ वा, गंधव्वनगरा ति वा, उक्कापाया ति वा, दिसीदाहा ति वा, गज्जिया ति वा, विज्जुया ति वा, पंसुवुद्धी ति वा, जूवेति वा जकखालित्त ति वा, ध्रूमिया इ वा, महिया इ वा, रयुग्गाया इ वा,, चंदोवरागा ति वा, सूरोवरागा ति वा, चंदपरिवेसा ति वा, सूरपरिवेसा ति वा, पडिचंदा इ वा, पडिसूरा ति वा, इंदधूण ति वा, उदगमच्छ-कपिहसिय -अमोह -पाईणवाया ति वा, पडीणवाता ति वा, जाव संबृद्यवाता ति वा, गामदाहा इ वा, जाव सन्निवेसदाहा ति वा पाणक्खया जणक्खया धणक्खया कुलक्खया वसणबूया अणारिया जे यावन्ने तहप्पगारा ण ते सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो सोमस्स महारण्णो अणाया अदिव्वा असुया अमुया अविण्णाया, तेसिं वा सोमकाइयाणं देवाणं ।

(६) सक्रस्स णं देविंदस्स देवरण्णो सोमस्स महारण्णो इमे अहावच्चा अभिण्णाया होत्था, तं जहा— इंगालए वियालए लोहियक्खे सणिच्छरे चंदे सूरे सुके बुहे बहस्सती राहू । (७) सक्रस्स णं देविंदस्स देवरण्णो सोमस्स महारण्णो सन्तिभागं पलिओवमं ठिती पण्णता । अहावच्चाभिण्णायाणं देवाणं एगं पलिओवमं ठिई पण्णता । एमहिड्डीए जाव एमहाणभागे सोमेमहाराया । [सु. ५. जमलोगपालसंबंधितविमाणठाण -पमाण -रायहाणीआईणं परूपणा] ५. (१) कहि णं भंते ! सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो जमस्स महारण्णो वरसिद्धे णामं महाविमाणे पण्णते ? गोयमा ! सोहम्मवडिंसयस्स महाविमाणस्स दाहिणेण सोहम्मे कप्पे असंखेज्जाइं जोयणसहस्साइं वीईवइत्ता एथं णं सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो जमस्स महारण्णो वरसिद्धे णामं महाविमाणे पण्णते अद्वतेरस जोयणसयसहस्साइं जहा सोमस्स विमाणं तहा जाव अभिसेओ । रायहाणी तहेव जाव पासायपंतीओ । (२) सक्रस्स णं देविंदस्स देवरण्णो जमस्स महारण्णो इमे देवा आणाऽ जाव चिद्वृंति, तं जहा— जमकाइया ति वा, जमदेवयकाइया इ वा, पेयकाइया इ वा, पेयदेवयकाइया ति वा, असुरकुमारा असुरकुमारीओ, कंदप्पा निरयवाला आभिओगा जे यावन्ने तहप्पगारा सब्बे ते तब्मत्तिगा, तप्पक्रियता तब्मारिया सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो जमस्स महारण्णो आणा जाव चिद्वृंति । (३) जंबुद्दीवे २ मंदरस्स पव्वयस्स

दाहिणेणं जाइं इमाइं समुप्पज्जंति, तं जहा— डिंबा ति वा, डमरा ति वा, कलहा ति वा, बोला ति वा, खारा ति वा, महाजुद्धा ति वा, महासंगामा ति वा, महासत्थनिवडणा ति वा, एवं महापुरिसनिवडणा ति वा, महारुधिरनिवडणा इ वा, दुब्भूया ति वा, कुलरोगा ति वा, गामरोगा ति वा, मंडलरोगा ति वा, नगररोगा ति वा, सीसवेयणा इ वा, अच्छिवेयणा इ वा, कण्ण-नह-दंतवेयणा इ वा, इंदग्गहा इ वा, खंदग्गहा इ वा, कुमारग्गहा०, जक्खग्ग०, भूयग्ग०, एगाहिया ति वा, बेहिया ति वा, तेहिया ति वा, चाउत्थया ति वा, उव्वेयगा ति वा, कासा०, खासा इ वा, सासा ति वा, सोसा ति वा, जरा इ वा, दाहा०, कच्छकोहा ति वा, अजीरया, पंदुरोया, अरिसा इ वा, भगंदला इ वा, हितयसूला ति वा, मत्थयसूय०, जोणिसू०, पाससू०, कुच्छिसू०, गाममारीति वा, नगर०, खेड०, कब्बड०, दोणमुह०, मठंब०, पट्टण०, आसम०, संवाह० सन्निवेसमारीति वा, पाणकखया, धणकखया, जणकखया, कुलकखया, वसणब्भूया अणारिया जे यावच्चे तहप्पगारा न ते सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो जमस्स महारण्णो अण्णाया० ५, तसिं वा जमकाइयाणं देवाणं । (४) सक्रस्स णं देविंदस्स देवरण्णो जमस्स महारण्णो इमे देवा अहावच्चा अभिण्णाया होत्था, तं जहा— अंबे १ अंबरिसे चेव २ सामे ३ सबले त्ति यावरे ४ । रुद्धोवरुद्धे ५-६ काले य ७ महाकाले त्ति यावरे ॥१॥ असी य ९ असिपते १० कुंभे ११ वालू १२ वेतरणी ति य १३ । खरस्सरे १४ महाघोसे १५ एए पन्नरसाऽहिया ॥२॥ (५) सक्रस्स णं देविंदस्स देवरण्णो जमस्स महारण्णो सत्तिभागं पलिओवं ठिती पण्णत्ता । अहावच्चाभिण्णायायाणं देवाणं एगं पलिओवमं ठिती पण्णत्ता । एमहिंहिए जाव जमे महाराया । [सु. ६. वरुणलोगपालसंबंधितविमाणठाण -पमाण-रायहाणीआईणं परूवणा] ६. (१) कहि णं भंते ! सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो वरुणस्स महारण्णो सयंजले नामं महाविमाणे पण्णते ? गोयमा ! तस्स णं सोहम्मवडिंस्यस्स महाविमाणस्स पच्छत्थिमेणं सोहम्मे कप्पे असंखेजाइं जहा सोमस्स तहा विमाणरयहाणीओ भाणियब्बा जाव पासायवडिंस्या, नवरं नामनाणत्तं । (२) सक्रस्स णं० वरुणस्स महारण्णो इमे देवा आणा० जाव चिंहुंति, तं०— वरुणकाइया ति वा, वरुणदेवयकाइया इ वा, नागकुमारा नागकुमारीओ, उदहिकुमारा उदहिकुमारीओ, थणियकुमारा थणियकुमारीओ, जे यावणे तहप्पगारा सब्बे ते तब्भत्तिया जाव चिंहुंति । (३) जंबुद्धीवे २ मंदरस्स पब्बयस्स दाहिणेणं जाइं इमाइं समुप्पज्जंति, तं जहा— अंतिवासा ति वा, मंदवासा ति वा, सुवुद्धी ति वा, दुब्बुद्धी ति वा, उदब्बेया ति वा, उदप्पीला इ वा, उदवाहा ति वा, पवाहा ति वा, गामवाहा ति वा, जाव सन्निवेसवाहा ति वा, पाणकखया जाव तेसिं वा वरुणकाइयाणं देवाणं । (४) सक्रस्स णं देविंदस्स देवरण्णो वरुणस्स महारण्णो जाव अहावच्चाभिण्णाया होत्था, तं जहा— कक्कोडए कद्मए अंजणे संखवालए पुंडे पलासे मोएज्जए दहिमुहे अयंपुले कायरिए । (५) सक्रस्स णं देविंदस्स देवरण्णो वरुणस्स महारण्णो देसूणाइं दो पलिओवमाइं ठिती पण्णत्ता । अहावच्चाभिण्णायायाणं देवाणं एगं पलिओवमं ठिती पण्णत्ता । एमहिंहीए जाव वरुणे महाराया । [सु. ७. वेसमणलोगपालसंबंधितविमाणठाण -पमाण -रायहाणीईणं परूवणा] ७. (१) कहि णं भंते ! सक्रस्स देविंदस्स देवरण्णो वेसमणस्स महारण्णो वग्गूणामं महाविमाणे पण्णते ? गोयमा ! तस्स णं सोहम्मवडिंस्यस्स महाविमाणस्स उत्तरेणं जहा सोमस्स विमाण-रायहाणिवत्तब्ब्या तहा नेयब्बा जाव पासायवडिंस्या । (२) सक्रस्स णं देविंदस्स देवरण्णो वेसमणस्स महारण्णो इमे देवा आणा-उववाय -वयण-निद्देसे चिंहुंति, तं जहा— वेसमणकाइया ति वा, वेसमणदेवकाइया ति वा, सुवण्णकुमारा सुवण्णकुमारीओ, दीवकुमारा दीवकूमारीओ, दिसाकुमारा दिसाकुमारीओ, वाणमंतरा वाणमंतरीओ, जे यावच्चे तहप्पगारा सब्बे ते तब्भत्तिया जाव चिंहुंति । (३) जंबुद्धीवे २ मंदरस्स पब्बयस्स दाहिणेणं जाइं इमाइं समुप्पज्जंति, तं जहा— अयागरा इ वा, तउयागरा इ वा तंबयागरा इ वा, एवं सीसागरा इ वा, हिरण्ण०, सुवण्ण०, रयण०, वयरागरा इ वा, वसुधारा ति वा, हिरण्णवासा ति वा, सुवण्णवासा ति वा, रयण०, वइर०, आभरण०, पत्त०, पुण्फ०, फल०, बीय०, मल्ल०, वण्ण०, चुण्ण०, गंध०, वत्थवासा इ वा, हिरण्णवुद्धी इ वा, सु०, र०, व०, आ०, प०, पु०, फ०, बी०, म०, व०, चुण्ण०, गंधवुद्धी०, वत्थवुद्धी ति वा, भायणवुद्धी ति वा, खीरवुद्धी ति वा, सुकाला ति वा, दुक्काला ति वा, अप्पघा ति वा, महङ्घा ति वा, सुभिकखा ति वा, दुभिकखा ति वा, कयविक्कया ति वा, सन्निहि त्ति वा, सन्निचया ति वा, निही ति वा, णिहाणा ति वा, चिरपोराणाइ वा, पहीणसामियाति वा पहीणसेतुयाति वा,

॥४॥ॐॐॐஓ

॥५॥ॐॐஓ

पहीणमगाणि वा, पहीणगोत्तागाराइ वा उच्छन्नसामियाति वा उच्छन्नसेतुयाति वा, उच्छन्नगोत्तागाराति वा सिंघाडग-तिग-चउक्क चच्चर-चउमुह-महापह-पहेसु नगरविद्वमणेसु सुसाण -गिरि -कंदर -संति -सेलोवद्वाण -भवणगिहेसु सन्निक्रिखत्ताइं चिङ्गुंति, ण ताइं सक्कस्स देविंदस्स देवरण्णो वेसमणस्स महारण्णो अण्णायाइं अदिद्वाइं असुयाइं अविन्नयाइं, तेसिं वा वेसमणकाइयाणं देवाणं । (४) सक्कस्स णं देविंदस्स देवरण्णो वेसमणस्स महारण्णो इमे देवा अहावच्चाभिण्णाया होत्था, तं जहा— पुण्णभद्वे माणिभद्वे सालिभद्वे सुमणभद्वे चक्करक्के पुण्णरक्के सव्वाणे सव्वजसे सव्वकामसमिद्वे अमोहे असंगे । (५) सक्कस्स णं देविंदस्स देवरण्णो वेसमणस्स महारण्णो दो पलिओवमाणि ठिती पण्णत्ता । अहावच्चाभिण्णायाणं देवाणं एं पलिओवमं ठिती पण्णत्ता । एमहिण्णीए जाव वेसमणे महाराया । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति० । ★★☆ तइयसते सत्तमो उद्देसओ समत्तो ॥३.७॥ ★★☆ अद्वमो उद्देसओ ‘अहिवई’ ★★☆ [सु. १ - ३. भवणवासिदेवाहिवइपरूपण] १. रायगिहे नगरे जाव पञ्जुवासमाणे एवं वदासी— असुरकुमाराणं भंते ! देवाणं कति देवा आहेवच्चं जाव विहरंति ? गोयमा ! दस देवा आहेवच्चं जाव विहरंति, तं जहा— चमरे असुरिदे असुरराया, सोमे, जमे, वरुणे, वेसमणे, बली वङ्गरोयणिदे वङ्गरोयणराया, सोमे, जमे, वरुणे वेसमणे । २. नागकुमाराणं भंते ! पुच्छा । गोयमा ! दस देवा आहेवच्चं जाव विहरंति, तं जहा— धरणे नागकुमारिदे नागकुमारराया, कालवाले, कोलवाले सेलवाले, संखवाले, भूयाणदे नागकुमारिदे णागकुमारराया, कालवाले, कोलवाले, संखवाले, सेलवाले । ३. जहा नागकुमारिदाणं एताए वत्तव्वताए णीयं एवं इमाणं नेयब्बं— सुवण्णकुमाराणं वेणुदेवे, वेणुदाली, चित्ते, विचित्ते, चित्तपक्के, विचित्तपक्के । विज्ञुकुमाराणं हरिकंत, हरिस्सह, पभ, सुप्पभ, पभकंत, सुप्पभकंत । अग्निकुमाराणं अग्निसीहे, अग्निमाणव, तेउ, तेउसीहे, तेउकंते, तेउप्पभे । दीवकुमाराणं पुण्ण, विसिद्व, रूय, सुरूय, रूयकंत, रूयप्पभ । उदहिकुमाराणं जलकंते जलप्पभ, जल, जलरूय, जलकंत, जलप्पभ । दिसाकुमाराणं असियगति, अमियवाहण, तुरियगति, खिप्पगति, सीहगति, सीहविक्कमगति । वाउकुमाराणं वेलंब, पभंजण, काल महाकाला अंजण रिण्णा । थण्णियकुमाराणं घोस, महाघोस, आवत्त, वियावत्त, नंदियावत्त, महानंदियावत्त । एवं भाणियब्बं जहा असुरकुमारा । सो० १ का० र चि० ३ प० ४ ते० ५ र० ६ ज० ७ तु० ८ का० ९ आ० १० । [सु. ४-६. वाणमंतर-जोतिस-वेमाणियदेवाहिवइपरूपण] ४. पिसायकुमाराणं पुच्छा । गोयमा ! दो देवा आहेवच्चं जाव विहरंति, तं जहा— काले य महाकाले सुरूव पडिरूव पुन्नभद्वे य । अमरवई माणिभद्वे भीमे य तहा महाभीमे ॥१॥ किन्नर किंपुरिसे खलु सप्पुरिसे खलु तहा महापुरिसे । अतिकाय महाकाए गीरतती चेव गीयजसे ॥२॥ एते वाणमंतराणं देवाणं । ५. जोतिसियाणं देवाणं दो देवा आहेवच्चं जाव विहरंति, तं जहा— चंदे य सूरे य । ६. सोहमीसाणेसु णं भंते ! कप्पेसु कति देवा आहेवच्चं जाव विहरंति ? गोयमा ! दस देवा जाव विहरंति, तं जहा— सक्के देविंदे देवराया, सोमे, जमे, वरुणे, वेसमणे । ईसाणे देविंदे देवराया, सोमे, जमे, वरुणे, वेसमणे । एसा वत्तव्वया सव्वेसु वि कप्पेसु, एते चेव भाणियब्बा । जे य इंदा ते य भाणियब्बा । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति० । ★★☆ तइयसते अद्वमो उद्देसओ समत्तो ॥३.८॥ ★★☆ नवमो उद्देसओ ‘इंदिय’ ★★☆ [सु. १. इंदियविसयभेयपरूपण] १. रायगिहे जाव एवं वदासी— कतिविहे णं भंते ! इंदियविसए पण्णत्ते ? गोयमा ! पंचविहे इंदियविसए पण्णत्ते, तं०— सोतिंदियविसए, जीवाभिगमे जोतिसियउद्देसो नेयब्बो अपरिसेसो । ★★☆ तइयसए नवमो उद्देसओ समत्तो ॥३.९॥ २. (१) रायगिहे जाव एवं वयासी— चमरस्स णं भंते ! असुरिंदस्स असुररण्णो कति परिसाओ पण्णत्ताओ ? गोयमा ! तओ परिसाओ पण्णत्ताओ, तं जहा— समिता चंडा जाता । (२) एवं जहाणुपुवीए जाव अच्चुओ कप्पो । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति० । ॥ तइयसए दसमोहेसो । ३.१० ॥ ★★☆ गोयमा ! ततियं सयं समतं ॥ ॥ फक्कफु चउत्थं सयं फक्कफु [सु. १. चउत्थसयस्स उद्देसत्थाहिगारसंगहणीगहा] ३. चत्तारि विमाणेहिं १-४, चत्तारि य होंति रायहाणीहिं ५-८ । नेरझ० ९ लेस्साहि १० य दस उद्देसा चउत्थसते ॥१॥ [पढम-बिइय-तइय-चउत्था उद्देसा ईसाणलोगपालविमाणाणं सु. २-५. चउणहं ईसाणलोगपालाणं

विमाणद्वाणाइपरूपवणा] २. रायगिहे नगरे जाव एवं वयासी— इसाणस्स णं भंते ! देविंदस्स देवरण्णो कति लेगपाला पण्णत्ता ? गोयमा ! चत्तारि लोगपाले पण्णत्ता, तं जहा— सोमे जमे वेसमणे वरुणे । ३. एतेसि णं भंते ! लोगपालाणं कति विमाणा पण्णत्ता ? गोयमा ! चत्तारि विमाणा पण्णत्ता, तं जहा— सुमणे सब्बतोभद्रे वग्गू सुवग्गू । ४. कहि णं भंते ! ईसाणस्स देविंदस्स देवरण्णो सोमस्स महारण्णो सुमणे नामं महाविमाणे पण्णत्ते ? गोयमा ! जंबुद्दीवे दीवे मंदरस्स पब्बयस्स उत्तरेण इमीसे रयणप्पभाए पुढवीए जाव ईसाणे णामं कप्पे पण्णत्ते । तथ्य णं जाव पंच वडेंसया पण्णत्ता, तं जहा— अंकवडेंसए फलिह्ववडिंसए रयणवडेंसए जायरूपवडिंसए, मज्ज्वे यऽत्थ ईसाणवडेंसयस्स महाविमाणस्स पुरत्थिमेणं तिरियमसंखेजाइं जोयणसहस्साइं वीतिवित्ता तथ्य णं ईसाणस्स देविंदस्स देवरण्णो सोमस्स २ सुमणे नामं महाविमाणे पण्णत्ते, अद्वतेरसजोयण० जहा सक्कस्स वत्तव्वता ततियसते तहा ईसाणस्स वि जाव अच्छणिया समत्ता । ५. चउण्ह वि लोगपालाणं विमाणे विमाणे उद्देसओ । चउसु विमाणेसु चत्तारि उद्देसा अपरिसेसा । नवरं ठितीए नाणतं— आदि दुय तिभागूणा पलिया धणयस्स होंति दो चेव । दो सतिभागा वरुणे पलियमहावच्चदेवाणं ॥१॥ [चउत्थे सए पढम-बिइय-तइय-चउत्थाउद्देसा समत्ता ॥४.१-४॥ पंचम-छट्ट-सत्तम-अद्वमा उद्देसा ईसाणलोगपालरायहाणीणं] १. रायहाणीसु वि चत्तारि उद्देसा भाणियव्वा जाव एमहिह्वीए जाव वरुणे महाराया । [चउत्थे सए पंचम-छट्ट-सत्तम-अद्वमा उद्देसा समत्ता ॥४.५-८॥ नवमो उद्देसो ‘नेरइअ’ (सु. १. नेरइयाणं उववायाइपरूपवणा)] १. नेरइए णं भंते ! नेरतिएसु उववज्जइ ? अनेरइए नेरइएसु उववज्जइ ? पण्णवणाए लेस्सापदे ततिओ उद्देसओ भाणिव्वो जाव नाणाइं । चउत्थसए नवमो उद्देसो समत्तो ॥४.९॥ * * दसमो उद्देसो ‘लेस्सा’ [सु. १. लेसाणं परिणामाइपंचदसाहिगारपरूपवणा] १. से नूणं भंते ! कण्हलेस्सा नीललेस्सं पप्प तारूपत्ताए तावण्णत्ताए० ? एवं चउत्थो उद्देसओ पण्णवणाए चेव लेस्सापदे नेयव्वो जाव परिणाम-वण्ण-रस-गंध-सुब्द-अपसत्थ -संकिलिह्वण्हा । गति-परिणाम-पदेसोगाह-वग्गणा-ठाणमप्पबहुं ॥१॥ सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्तिं । [चउत्थसए दसमो उद्दसो समत्तो ॥४.१०॥] ★ ★ ★ ॥ चउत्थं सयं समत्तं ॥४॥ **ऊऊऊ** पंचमं सयं **ऊऊऊ** [सु. १. पंचमसतस्स दसुद्देसगाणमत्थाहिगारा] १. चंप रवि १ अणिल २ गंठिय ३ सद्वे ४ छउमायु ५-६ एयण ७ णियंठे ८। रायगिहं ९ चंपाचंदिमा १० य दस पंचममि सते ॥१॥ ★ ★ ★ पढमो उद्देसो ‘रवि’ ★ ★ ★ [सु. २-३. पढमुद्देसस्स उवुग्घाओ] २. तेणं कालेणं तेणं समएणं चंपा नामं नगरी होत्था । वण्णओ । तीसे णं चंपाए नगरीए पुण्णभद्रे नामे चेतिए होत्था । वण्णओ । सामी समोसढे जाव परिसा पडिगता । ३. तेणं कालेणं तेणं समएणं समणस्स भगवतो महावीरस्स जेडे अंतेवासी इंदभूती णामं अणगारे गोतमे गोत्तेणं जाव एवं वदासी— [सु. ४-६. जंबुद्दीवे सूरियउदयऽत्थमण-दिवस-राइपरूपवणा] ४. जंबुद्दीवे णं भंते ! दीवे सूरिया उदीण-पादीणमुग्गच्छ पादीणदाहिणमागच्छंति ? पादीण-दाहिणमुग्गच्छ दाहिण-पादीणमागच्छंति ? दाहिणपादीणमुग्गच्छ पादीण-उदीणमागच्छंति ? पादीण-उदीणमुग्गच्छ उदीचिपादीणमागच्छंति ? हंता, गोयमा ! जंबुद्दीवे णं दीवे सूरिया उदीण-पादीण-मुग्गच्छ जाव उदीचि-पादीणमागच्छंति । ५. जदा णं भंते ! जंबुद्दीवे दीवे दाहिणह्वे दिवसे भवति तदा णं उत्तरह्वे दिवसे भवति ? जदा णं उत्तरह्वे दिवसे भवति तदा णं जंबुद्दीवे दीवे मंदरस्स पब्बयस्स पुरत्थिम-पच्चत्थिमेणं राती भवति ? हंता, गोयमा ! जदाणं जंबुद्दीवे दीवे दाहिणह्वे दिवसे जाव राती भवती । ६. जदा णं भंते ! जंबु० मंदरस्स पब्बयस्स पुरत्थिमेण दिवसे भवति तदा णं पच्चत्थिमेण वि दिवसे भवति ? जदा णं पच्चत्थिमेण दिवसे भवति तदाणं जंबुद्दीवे दीवे मंदरस्स पब्बयस्स उत्तर-दाहिणेणं राती भवति ? हंता, गोयमा ! जदा णं जंबु० मंदर० पुरत्थिमेण दिवसे जाव राती भवति । [सु. ७-१३. जंबुद्दीवे दिवस-राइकालमाणपरूपवणा] ७. जदा णं भंते ! जंबुद्दीवे दीवे दाहिणह्वे उक्कोसए अद्वारसमुहुते दिवसे भवति ? जदा णं उत्तरह्वे उक्कोसए अद्वारसमुहुते दिवसे भवति तदा णं जंबुद्दीवे दीवे मंदरस्स पुरत्थिम-पच्चत्थिमेणं जहन्निया दुवालसमुहुता राती भवति ? हंता, गोयमा ! जदा णं जंबु० जाव दुवालसमुहुता राती भवति । ८. जदा णं जंबु० मंदरस्स

પુરત્થિમેણ ઉકોસએ અદ્વારસ જાવ તદા ણ જંબુદીવે દીવે પચ્ચત્થિમેણ વિ ઉકો૦ અદ્વારસ્સમુહૃત્તે દિવસે ભવતિ ? જયા ણ પચ્ચત્થિમેણ ઉકોસએ અદ્વારસ્સમુહૃત્તે દિવસે ભવતિ તદા ણ ભંતે ! જંબુદીવે દીવે ઉત્તર૦ દુવાલસમુહૃત્તા જાવ રાતી ભવતિ ? હંતા, ગોયમા ! જાવ ભવતિ । ૧. જદા ણ ભંતે ! જંબુ૦ દાહિણહ્યે અદ્વારસ્સમુહૃત્તાણંતરે દિવસે ભવતિ તદા ણ જંબુ૦ મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ પુરત્થિમ-પચ્ચત્થિમેણ સાતિરેગા દુવાલસમુહૃત્તા રાતી ભવતિ ? હંતા, ગોયમા ! જદા ણ જંબુ૦ જાવ રાતી ભવતિ । ૧૦. જદા ણ ભંતે ! જંબુદીવે દીવે મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ પુરત્થિમેણ અદ્વારસ્સમુહૃત્તાણંતરે દિવસે ભવતિ તદા ણ પચ્ચત્થિમેણ અદ્વારસ્સમુહૃત્તાણંતરે દિવસે ભવતિ ? જદા ણ પચ્ચત્થિમેણ અદ્વારસ્સમુહૃત્તાણંતરે દિવસે ભવતિ તદા ણ જંબુદીવે દીવે મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ દાહિણેણ સાઇરેગા દુવાલસમુહૃત્તા રાતી ભવતિ ? હંતા, ગોયમા ! જાવ ભવતિ । ૧૧. એવં એટેણં કમેણં ઓસારેયવ્ય—સત્તરસમુહૃત્તે દિવસે, તેરસમુહૃત્તા રાતી । સત્તરસમુહૃત્તાણંતરે દિવસે, સાતિરેગા તેરસમુહૃત્તા રાતી । સોલસમુહૃત્તે દિવસે, ચોદ્દસમુહૃત્તા રાતી । સોલસમુહૃત્તાણંતરે દિવસે સાતિરેગા ચોદ્દસમુહૃત્તા રાતી । પન્નરસમુહૃત્તે દિવસે, પન્નરસમુહૃત્તા રાતી । પન્નરસમુહૃત્તાણંતરે દિવસે, સાતિરેગા પન્નરસમુહૃત્તા રાતી । ચોદ્દસમુહૃત્તે દિવસે, સોલસમુહૃત્તા રાતી । ચોદ્દસમુહૃત્તાણંતરે દિવસે, સાતિરેગા સોલસમુહૃત્તા રાતી । તેરસમુહૃત્તે દિવસે, સત્તરસમુહૃત્તા રાતી । તેરસમુહૃત્તાણંતરે દિવસે, સાતિરેગા સત્તરસમુહૃત્તા રાતી । ૧૨. જદા ણ જંબુ૦ દાહિણહ્યે જહન્નાએ દુવાલસમુહૃત્તે દિવસે ભવતિ તયા ણ ઉત્તરહ્યે વિ ? જયા ણ ઉત્તરહ્યે તયા ણ જંબુદીવે દીવે મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ પુરત્થિમેણ ઉકોસિયા અદ્વારસ્સમુહૃત્તા રાતી ભવતિ ? હંતા, ગોયમા ! એવં ચેવ ઉચ્ચારેયવ્ય જાવ રાતી ભવતિ । ૧૩. જદા ણ ભંતે ! જંબુ૦ મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ પુરિથમેણ જહન્નાએ દુવાલસમુહૃત્તે દિવસે ભવતિ તદા ણ પચ્ચત્થિમેણ વિ૦ ? જયા ણ પચ્ચત્થિમેણ વિ તદા ણ જંબુ૦ મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ ઉત્તરદાહિણેણ ઉકોસિયા અદ્વારસ્સમુહૃત્તા રાતી ભવતિ ? હંતા, ગોયમા ! જાવ રાતી ભવતિ । [સુ. ૧૪-૨૧. જંબુદીવેદાહિણહ્ય-ઉત્તરહ્ય-પુરત્થિમ-પચ્ચત્થિમાઈસુ વાસાહેમંત-ગિમ્હ-અયણાઇ-ઓસપ્પિણી-ઉસ્સપ્પિણીપરૂબણા] ૧૪. જયા ણ ભંતે ! જંબુ૦ દાહિણહ્યે વાસાણં પઢમે સમએ પડિવજ્જતિ તયા ણ ઉત્તરહ્યે વિ વાસાણં પઢમે સમએ પડિવજાઇ ? જયા ણ ઉત્તરહ્યે વાસાણં પઢમે સમએ પડિવજાઇ તયા ણ જંબુદીવે દીવે મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ પુરત્થિમપચ્ચત્થિમેણ અણંતરપુરક્ખડસમયંસિ વાસાણં પઢમે સમએ પડિવજતિ ? હંતા, ગોયમા ! જદા ણ જંબુ૦ ૨ દાહિણહ્યે વાસાણં પ૦ સ૦ પડિવજતિ તહ ચેવ જાવ પડિવજતિ । ૧૫. જદા ણ ભંતે ! જંબુ૦ મંદરસ્સ૦ પુરત્થિમેણ વાસાણં પઢમે સમએ પડિવજતિ તયા ણ પચ્ચત્થિમેણ વિ વાસાણં પઢમે સમએ પડિવજાઇ ? જયા ણ પચ્ચત્થિમેણ વિ તયા ણ જંબુ૦ મંદરસ્સ૦ પુરત્થિમેણ વાસાણં પઢમે સમએ પડિવજતિ તયા ણ પચ્ચત્થિમેણ વિ વાસાણં પઢમે સમએ પડિવજાઇ ? જયા ણ પચ્ચત્થિમેણ વિ વાસાણં પઢમે સમએ પડિવજાઇ તયા ણ જાવ મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ ઉત્તરદાહિણેણ અણંતરપચ્છાકડસમયંસિ વાસાણં પ૦ સ૦ પડિવજ્જતિ ? હંતા, ગોયમા ! જદા ણ જંબુ૦ મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ પુરત્થિમેણ એવં ચેવ ઉચ્ચારેયવ્ય જાવ પડિવજ્જતિ ? ૧૬. એવં જહા સમએણ અભિલાખો ભણિઓ વાસાણં તહા આવલિયાએ વિ ભાણિયવ્બો ૨, આણાપાળૂણ વિ ૩, થોવેણ વિ ૪, લવેણ વિ ૫, મુહૃત્તેણ વિ ૬, અહોરત્તેણ વિ ૭, પક્ખવેણ વિ ૮, માસેણ વિ ૯, ઉત્તણ વિ ૧૦ । એટેસિં સબ્વેસિં જહા સમયસ્સ અભિલાખો તહા ભાણિયવ્બો । ૧૭. જદા ણ ભંતે ! જંબુ૦ દાહિણહ્યે હેમંતાણં પઢમે સમએ પડિવજતિ ? જહેવ વાસાણં અભિલાખો તહેવ હેમંતાણ વિ ૨૦, ગિમ્હાણ વિ ૩૦ ભાણિયવ્બો જાવ ઉત્તુ । એવં એટે તિન્નિ વિ । એટેસિં તીસં આલાવગા ભાણિયવ્બા । ૧૮. જયા ણ ભંતે ! જંબુ૦ મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ દાહિણહ્યે પઢમે અયણે પડિવજતિ તદા ણ ઉત્તરહ્યે વિ પઢમે અયણે પડિવજાઇ ? જહા સમએણ અભિલાખો તહેવ અયણેણ વિ ભાણિયવ્બો જાવ અણંતરપચ્છાકડસમયંસિ પઢમે અયણે પડિવજ્જતિ । ૧૯. જહા અયણેણ અભિલાખો તહા સંવચ્છરેણ વિ ભાણિયવ્બો, જુએણ વિ, વાસસતેણ વિ, વાસસહસ્સેણ વિ, પુંગેણ વિ, પુંવેણ વિ, તુડિયેણ વિ, તુડિએ વિ, એવં પુંવે ૨, તુડિએ ૨, અડડે ૨, અવવે ૨, હૂફૂએ૨, ઉપ્પલે ૨, પઉમે ૨, નલિણે ૨, અત્થળિઉરે ૨, અઉએ ૨, ણઉએ ૨, પઉએ ૨, ચૂલિયા ૨, સીસપહેલિયા ૨, પલિઓવમેણ વિ, સાગરોવમેણ વિ, ભાણિતવ્બો । ૨૦. જદા ણ ભંતે ! જંબુદીવે દીવે દાહિણહ્યે પઢમા ઓસપ્પિણી પડિવજતિ તદા ણ ઉત્તરહ્યે વિ પઢમા ઓસપ્પિણી પડિવજાઇ ? જતા ણ ઉત્તરહ્યે વિ પડિવજાઇ તદા ણ જંબુદીવે દીવે મંદરસ્સ પવ્વયસ્સ પુરત્થિમ-પચ્ચત્થિમેણ ણેવત્થિ ઓસપ્પિણી ણેવત્થિ ઉસ્સપ્પિણી, અવદ્વિતે ણ તત્થ કાલે પન્નતે સમણાઉસો ! ? હંતા, ગોયમા ! તં ચેવ ઉચ્ચારેયવ્ય જાવ ખમણાઉસો ? । ૨૧. જહા ઓસપ્પિણીએ આલાવગો ભણિતો એવં

ઉસ્સપ્પિણીએ વિ ભાણિતવો । [સુ. ૨૨-૨૭. લવણસમુદ્ર- ધાયઇસંડ -કાલોયસમુદ્ર -પુકુખરબ્લેસુ સૂરિયઉદયાત્મણપભિઉસ્સપ્પિણીપજવસાણા પરૂબણા] ૨૨. લવણે ણ ભંતે ! સમુદ્રે સૂરિયા ઉદીચિ -પાઈણમુગ્ગચ્છ જ ચેવ જંબુદ્ધીવસ્સ વત્તબ્વતા ભાણિતા સ ચેવ સવ્વા અપરિસેસિતા લવણસમુદ્રસ્સ વિ ભાણિતવા, નવરં અભિલાખો ઇમો જાણિતવો— ‘જતા ણ ભંતે ! લવણે સમુદ્રે દાહિણહે દિવસે ભવતિ તદા ણ લવણે સમુદ્રે પુરત્થિમ-પચ્ચત્થિમેણં રાતી ભવતિ ?’ એટેણં અભિલાખેણ નેતવ્બં— જદા ણ ભંતે ! લવણસમુદ્રે દાહિણહે દિવસે પઢમા ઓસપ્પિણી પડિવજ્જતિ તદા ણ ઉત્તરહે વિ પઢમા ઓસપ્પિણી પડિવજ્જા ? જદા ણ ઉત્તરહે પઢમા ઓસપ્પિણી પડિવજ્જા તદા ણ લવણસમુદ્રે પુરત્થિમ-પચ્ચત્થિમેણં નેવત્થિ ઓસપ્પિણી, ણેવત્થિ ઉસ્સપ્પિણી સમણાઉસો ! ? હંતા ગોયમા ! જાવ સમણાઉસો ! ? ૨૩. ધાયતિસંડે ણ ભંતે ! દીવ સૂરિયા ઉદીચિ-પાદીણમુગ્ગચ્છ જહેવ જંબુદ્ધીવસ્સ વત્તબ્વતા ભાણિતા સ ચેવ ધાયઇસંડસ્સ વિ ભાણિતવા, નવરં ઇમેણં અભિલાખેણ સવ્વે આલાવગા ભાણિતવા-જતા ણ ભંતે ! ધાયતિસંડે દીવે દાહિણહે દિવસે ભવતિ તદા ણ ઉત્તરહે વિ ? જદા ણ ઉત્તરહે વિ તદા ણ ધાયઇસંડે દીવે મંદરાણં પવ્વતાણં પુરત્થિમ-પચ્ચત્થિમેણં રાતી ભવતિ ? હંતા, ગોયમા ! એવં જાવ રાતી ભવતિ । ૨૪. જદા ણ ભંતે ! ધાયઇસંડે દીવે મંદરાણં પવ્વતાણં પુરત્થિમેણં દિવસે ભવતિ તદા ણ પચ્ચત્થિમેણ વિ ? જદા ણ પચ્ચત્થિમેણ વિ તદા ણ ધાયઇસંડે દીવે મંદરાણં પવ્વયાણં ઉત્તરદાહિણેણં રાતી ભવતિ ? હંતા, ગોયમા ! જાવ ભવંતિ । ૨૫. એવં એટેણં અભિલાખેણ નેયવ્બં જાવ જદા ણ ભંતે ! દાહિણહે પઢમા ઓસપ્પિણી તદા ણ ઉત્તરહે, જદા ણ ઉત્તરહે તયા ણ ધાયઇસંડે દીવે મંદરાણં પવ્વયાણં પુરત્થિમ-પચ્ચત્થિમેણં ણેવત્થિ ઓસપ્પિણી જાવ સમણાઉસો ! ? હંતા, ગોયમા ! જાવ સમણાઉસો ! ૨૬. જહા લવણસમુદ્રસ્સ વત્તબ્વતા તહા કાલોદસ્સ વિ ભાણિતવા, નવરં કાલોદસ્સ નામં ભાણિતવં । ૨૭. અભિંતરપુકુખરબ્લે ણ ભંતે ! સૂરિયા ઉદીચિ-પાઈણમુગ્ગચ્છ જહેવ ધાયઇસંડસ્સ વત્તબ્વતા તહેવ અભિંતરપુકુખરબ્લેસ્સ વિ ભાણિતવા । નવરં અભિલાખો જાણેયવો જાવ તદા ણ અભિંતરપચકુખરબ્લે મંદરાણં પુરિથમપચ્ચત્થિમેણં નેવત્થિ ઓસપ્પિણી, અવદ્ધિતે ણ તત્થ કાલે પન્નતે સમણાઉસો ! । સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! તિ । ☆ ☆ ☆ પંચમસત્તસ્સ પઢમાઓ ઉદ્દેસાઓ ॥૫.૧॥ બિઝાઓ ઉદ્દેસાઓ ‘અણિલ’ ☆ ☆ ☆ [સુ. ૧. બિતિઓદેસસુવુંઘાઓ] ૧. રાયગિહે નગરે જાવ એવં વદાસી— [સુ. ૨-૪. દિસા-વિદિસાસુ પુરેવાતાદિચુબ્બિહવાઉપરૂબણા] ૨. અથિ ણ ભંતે ! ઈસિ પુરેવાતા, પત્થા વાતા, મંદા વાતા, મહાવાતા વાયંતિ ? હંતા, અથિ । ૩. અથિ ણ ભંતે ! પુરત્થિમેણં ઈસિં પુરેવાતા, પત્થા વાતા, મંદા વાતા, મહાવાતા વાયંતિ ? હંતા, અથિ । ૪. એવં પચ્ચત્થિમેણં, દાહિણેણં, ઉત્તરેણં, ઉત્તર-પુરત્થિમેણં, પુરત્થિમદાહિણેણં, દાહિણ-પચ્ચત્થિમેણં, પચ્છિમ-ઉત્તરેણં । [સુ. ૫-૬. દિસાણં પરોપ્પરોવનિબંધેણ વાઉપરૂબણા] ૫. જદા ણ ભંતે ! પુરત્થિમેણં ઈસિં પુરેવાતા પત્થા વાતા મંદા વાતા મહાવાતા વાયંતિ તદા ણ પચ્ચત્થિમેણ વિ ઈસિં પુરેવાતા૦ ? જયા ણ પચ્ચત્થિમેણં ઈસિં પુરેવાતા૦ તદા ણ પુરત્થિમેણ વિ ? હંતા, ગોયમા જદા ણ પુરત્થિમેણં તદા ણ પચ્ચત્થિમેણ વિ ઈસિં, જયા ણ પચ્ચત્થિમેણં તદા ણ પુરત્થિમેણ વિ ઈસિં । એવં દિસાસુ । ૬. એવં વિદિસાસુ વિ । [સુ. ૭-૯. દીવિચ્ચય-સામુદ્રયવાતાણં ઈસિંવાતાદિપરૂબણા] ૭. અથિ ણ ભંતે ! દીવિચ્ચયા ઈસિં ? હંતા, અથિ । ૮. અથિ ણ ભંતે ! સામુદ્રયા ઈસિં ? હંતા, અથિ । ૯. (૧) જયા ણ ભંતે ! દીવિચ્ચયા ઈસિં તદા ણ સામુદ્રયા વિ ઈસિં, જદા ણ સામુદ્રયા ઈસિં તદા ણ દીવિચ્ચયા વિ ઈસિં ? ણો ઇણદ્ધે સમદ્ધે । (૨) સે કેણદ્ધેણ ભંતે ! એવં વુચ્ચતિ ‘જદા ણ દીવિચ્ચયા ઈસિં ણો ણ તયા સામુદ્રયા ઈસિં, જયા ણ સામુદ્રયા ઈસિં ણો ણ તદા દીવિચ્ચયા ઈસિં ? ગોયમા ! તેસિ ણ વાતાણ અન્નમન્નસ્સ વિવચ્ચાસેણ લવણે સમુદ્રે વેલં નાતિક્રમતિ સે તેણદ્ધેણ જાવ વાતા વાયંતિ । [સુ. ૧૦-૧૨. પયારંતરેણ વાતસરૂવતિગપરૂબણા] ૧૦. (૧) અથિ ણ ભંતે ! ઈસિં પુરેવાતા પત્થા વાતા મંદા વાતા મહાવાતા વાયંતિ ? હંતા, અથિ । (૨) કયા ણ ભંતે ! ઈસિં જાવ વાયંતિ ? ગોયમા ! જયા ણ વાઉયાએ અહારિયં રિયતિ તદા ણ ઈસિં જાવ વાયંતિ । ૧૧. (૧) અથિ ણ ભંતે ! ઈસિં ? હંતા, અથિ । (૨) કયા ણ ભંતે ! ઈસિં ? ગોયમા ! જયા ણ વાઉયાએ ઉત્તરકિરિયં રિયઇ તયા ણ ઈસિં । ૧૨. (૧) અથિ ણ ભંતે ! ઈસિં ? હંતા, અથિ । (૨) કયા ણ ભંતે ઈસિં પુરેવાતા પત્થા વાતા૦ ? ગોયમા ! જયા ણ વાઉકુમારા વાઉકુમારીઓ વા અપ્પણો વા પરસ્સ વા

॥४७॥

॥४८॥

तदुभयस्स वा अद्वाए वाउकायं उदीरेंति तया णं ईसिं पुरेवाया जाव वायंति । [सु. १३. वाउकायस्स सासुच्छासादिपरूपवणा] १३. वाउकाए णं भंते ! वाउकायं चेव आणमति वा पाणमति वा ? जहा खंदए तहा चत्तारि आलावगा नेयब्बा-अणेगसतसहस्स० । पुढ्हे उद्वाति वा । ससरीरी निकखमति । [सु. १४. ओदण-कुम्मास-सुराणं वणप्पति-अगणिजीवसरीरत्तपरूपवणा] १४. अह भंते ! ओदणे कुम्मासे सुरा एते णं किंसरीरा ति वत्तव्वं सिया ? गोयमा ! ओदणे कुम्मासे सुराए य जे घणे दव्वे एए णं पुव्वभावपण्णवणं पडुच्च वणस्सति जीवसरीरा, तओ पच्छा सत्थातीता सत्थपरिणामिता अगणिज्ञामिता अगणिज्ञासिता अगणिपरिणामिता अगतणजीवसरीरा इ वत्तव्वं सिया । सुरए य जे दव्वे दव्वे एए णं पुव्वभावपण्णवणं पडुच्च आउजीवसरीरा, ततो पच्छा सत्थातीता जाव अगणिसरीरा ति वत्तव्वं सिया । [सु. १५. अय-तंब-तउयाइदव्वाणं पुढवि-अगणिजीवसरीरत्तपरूपवणा] १५. अह णं भंते ! अये तंबे तउए सीसए उवले कसद्विया, एए णं किंसरीरा इ वत्तव्वं सिया ? गोयमा ! अए तंबे तउए सीसए उवले कसद्विया, एए णं पुव्वभावपण्णवणं पडुच्च पुढविजीवसरीरा, तओ पच्छा सत्थातीता जाव अगणिजीवसरीरा ति वत्तव्वं सिया । [सु. १६. अट्टि-चम्म-रोम-नाइदव्वाणं तसजीवसरीरत्तपरूपवणा, अट्टिज्ञाम-चम्मज्ञाम-रोमज्ञाम-नहज्ञामाइदव्वाणं तस-अगणिजीवसरीरत्तपरूपवणा य] १६. अह भंते ! अट्टी अट्टिज्ञामे, चम्मे चम्मज्ञामे, रोमे रोमज्ञामे, सिंगे सिंगज्ञामे, खुरे खुरज्ञामे, नखे नखज्ञामे, एते णं किंसरीरा ति वत्तव्वं सिया ? गोयमा ! अट्टी चम्मे रोमे सिंगे खुरे नहे, एए णं तसपाणजीवसरीरा । अट्टिज्ञामे चम्मज्ञामे रोमज्ञामे सिंगज्ञामे खुरज्ञामे णहज्ञामे, एए णं पुव्वभावपण्णवणं पडुच्च तसपाणजीवसरीरा, ततो पच्छा सत्थातीता जाव अगणि० जाव सिया । [सु. १७. इंगाल-छार-भुस-गोमयाणं एगिंदियाइपंचिंदियजीव-अगणिजीवसरीरत्तपरूपवणा] १७. अह भंते ! इंगाले छारिए, भुसे गोमए एए णं किंसरीरा ति वत्तव्वं सिया ? गोयमा ! इंगाले छारिए भुसे गोमए एए णं पुव्वभावपण्णवणाए एगिंदियजीवसरीरप्पओगपरिणामिया वि जाव पंचिंदियजीवसरीरप्पओगपरिणामिया वि, तओ पच्छा सत्थातीया जाव अगणिजीवसरीरा ति वत्तव्वं सिया । [सु. १८. लवणोदहिसरूपपरूपवणा] १८. लवणे णं भंते ! समुद्रे केवतियं चक्कवालविक्खंभेणं पन्नते ? एवं नेयव्वं जाव लोगद्विती लोगाणुभावे । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति भगवं जाव विहरति । ★★☆ पंचमसए बिइओ ।५.२॥ तइओ उद्देसओ ‘गंठिय’★☆★ [सु. १. एगं जीवं पडुच्च एगंसि समए इह-परभवियाउयवेदणविसए अण्णउत्थियमयनिरासपुव्वयं भगवओ समाधाणं] १. अण्णउत्थिया णं भंते ! एवमाइक्खंति भा० प० एवं परूवेंति—से जहानामए जालगंठिया सिया आणुपुव्विगद्धिया अणंतरगद्धिया परंपरगद्धिता अन्नमन्नगद्धिता अन्नमन्नगुरुयत्ताए अन्नमन्नभारियत्ताए अन्नमन्नघडत्ताए चिड्हति, एवामेव बहूणं जीवाणं बहूसु आजातिसहस्सेसु बहूइं आउयसहस्साइं आणुपुव्विगद्धियाइं जाव चिड्हति । एगे वि य णं जीवे एगेणं समएणं दो आउयाइं पडिसंवेदयति, तं जहा-इहभवियाउयं च परभवियाउयं च: (१०) जं समयं इहभवियाउयं पडिसंवेदेइ तं समयं परभवियाउयं पडिसंवेदेइ, जाव से कहमेयं भंते ! एवं ? गोयमा ! जं णं ते अन्नउत्थिया तं चेव जाव परभवियाउयं च; जे ते एवमाहंसु मिच्छा ते एवमाहंसु । अहं पुण गोयमा ! एवमाइक्खामि जाव परूवेमि-जहानामए जालगंठिया सिया जाव अन्नमन्नघडत्ताए चिड्हति, एवामेव एगमेगस्स जीवस्स बहूहिं आजातिसहस्सेहिं बहूइं आउयसहस्साइं १५ आणुपुव्विगद्धियाइं जाव चिड्हति । एगे वि य णं जीवे एगेणं समएणं एगं आउयं पडिसंवेदेइ, तं जहा-इमभवियाउयं वा परभवियाउयं वा, जं समयं इहभवियाउयं पडिसंवेदेइ नो तं समयं पर० पडिसंवेदेति, जं समयं प० नो समयं इहभवियाउयं प०, इहभवियाउयस्स पडिसंवेयणाए नो परभवियाउयं पडिसंवेदेइ, परभवियाउयस्स पडिसंवेयणाए नो इहभवियाउयं पडिसंवेदेति । एवं खलु एगे जीवे २० एगेणं समएणं एगं आउयं प०, तं जहा-इहभवियाउयं वा, परभवियाउयं वा । [सु. २-४. जीव-चउवीसदंडगेसु आउवियारो] २. जीवे णं भंते ! जे भविए नेरइएसु उववजित्तए से णं भंते ! किं साउए संकमति, निराउए संकमति ? गोयमा ! साउए संकमति, नो निराउए संकमति । ३. से णं भंते ! आउए कहिं कडे ? कहिं समाइणे ? गोयमा ! पुरिभे भवे कडे, पुरिभे भवे समाइणे । ४. एवं जाव वेमाणियाणं दंडओ ।

[સુ. ૫. ચउબ્બિહં જોળિ પડુચ્ચ આઉબંધવિયારો] ૫. સે નૂં ભંતે ! જે જં ભવિએ જોળિં ઉવવજ્જિત્તએ સે તમાઉં પકરેઇ, તં જહા-નેરતિયાઉં વા જાવ દેવાઉં વા ? હંતા, ગોયમા ! જે જં ભવિએ જોળિં ઉવવજ્જિત્તએ સે તમાઉં પકરેઇ, તં જહા-નેરઝયાઉં વા, તિરિ૦, મણુ૦, દેવાઉં વા | નેરઝયાઉં પકરેમાણે સત્તવિહં પકરેઇ, તં જહા-રયણપ્પભાપુઢવિનેરઝયાઉં વા જાવ અહેસત્તમાપુઢવિનેરઝયાઉં વા | તિરિક્ખજોળિયાઉં પકરેમાણે પંચવિહં પકરેઇ, તં જહા-એગિંદિયતિરિક્ખજોળિયાઉં વા, ભેદો સબ્વો ભાણિયબ્વો | મણુસ્સાઉં દુવિહં | દેવાઉં ચઉબ્બિહં | સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! તિ૦ | ☆☆☆॥ પંચમસ્સાએ તઝાઓ ઉદ્દેસાઓ ॥૫.૩॥☆☆☆

ચઉત્થો ઉદ્દેસાઓ ‘સદ્ગુરૂ’ [સુ. ૧-૪. છઉત્થ-કેવલીણ સંખ-સિંગાઇસદ્ગુરુવિયારો] ૧. છઉત્થથે ણ ભંતે ! મણુસ્સે આઉડિજમાણાંદું સદ્ગુરું સુણેતિ, તં જહા-સંખસદ્ગુરુણ વા, સિંગસદ્ગુરુણ વા, સંખિયસદ્ગુરુણ વા, ખરમુહિસદ્ગુરુણ વા, પોયસદ્ગુરુણ વા, પરિપિરિયાસદ્ગુરુણ વા, પણવસદ્ગુરુણ વા, પડહસદ્ગુરુણ વા, ભંભાસદ્ગુરુણ વા, હોરંભસદ્ગુરુણ વા ભેરિસદ્ગુરુણ વા, ઝલ્લરિસદ્ગુરુણ વા, દુંદુભિસદ્ગુરુણ વા, તતાણ વા, વિતતાણ વા, ઘણાણ વા, ઝુસિરાણ વા ? હંતા ? ગોયમા ! છઉત્થથે ણ મણુસ્સે આઉડિજમાણાંદું સદ્ગુરું સુણેતિ, તં જહા-સંખસદ્ગુરુણ વા જાવ ઝુસિરાણ વા | (૨) તાં ભંતે ! કિં પુઢાંદું સુણેતિ ? અપુઢાંદું સુણેતિ ? ગોયમા ! પુઢાંદું સુણેતિ, નો અપુઢાંદું સુણેતિ જાવ ણિયમા છદ્વિસિં સુણેતિ | (૩) છઉત્થથે ણ ભંતે ! મણુસ્સે કિં આરગતાંદું સદ્ગુરું સુણેઇ ? પારગતાંદું સદ્ગુરું સુણેઇ ? ગોયમા ! આરગયાંદું સદ્ગુરું સુણેઇ, નો પારગયાંદું સદ્ગુરું સુણેઇ | ૪ (૧) જહા ણ ભંતે ! છઉત્થથે મણુસ્સે આરગયાંદું સદ્ગુરું સુણેઇ, નો પારગયાંદું સદ્ગુરું સુણેઇ તહા ણ ભંતે ! કેવલી કિં આરગયાંદું સદ્ગુરું સુણેઇ, નો પારગયાંદું સદ્ગુરું સુણેઇ ? ગોયમા ! કેવલી ણ આરગયં વા પારગયં વા સંવ્બદૂરમૂલમણંતિયં સંદું જાણાં પાસાં | (૨) સે કેણદ્રેણ તં ચેવ કેવલી ણ આરગયં વા જાવ પાસ ? ગોયમા ! કેવલી ણ પુરત્થિમેણ મિયં પિ જાણાં, અમિયં પિ જાણાં; એવં દાહિણેણ, પચ્છથિમેણ, ઉત્તરેણ, ઉંઘું, અહે મિયં પિ જાણાં, અમિયં પિ જાણાં, સંબ્વં જાણાં કેવલી, સંબ્વં પાસાં કેવલી, સંબ્વતો જાણાં પાસાં, સંબ્વકાલં જા૦ પા૦, સંબ્વભાવે જાણાં કેવલી, સંબ્વભાવે પાસાં કેવલી, અણંતે નાણે કેવલિસ્સસ, અણંતે દંસણે કેવલિસ્સસ, નિવૃદ્ધું નાણે કેવલિસ્સસ, નિવૃદ્ધું દંસણે કેવલિસ્સસ | સે તેણદ્રેણ જાવ પાસાં | [સુ. ૫-૬. છઉત્થ-કેવલીણ હાસ-તસ્સુઆવણવિયારો] ૫. છઉત્થથે ણ ભંતે ! મણુસ્સે હસેજ વા ? ઉસ્સુઆએજ વા ? હંતા, હસેજ વા, ઉસ્સુયાએજ વા | ૬. (૧) જહા ણ ભંતે ! છઉત્થથે મણુસ્સે હસેજ વા ઉસ્સુ તહા ણ કેવલી વિ હસેજ વા, ગોયમા ! નો ઝમદે સમદે | (૨) સે કેણદ્રેણ ભંતે ! જાવ નો ણ તહા કેવલી હસેજ વા, ઉસ્સુયાએજ વા ? ગોયમા ! જં ણ જીવા ચરિત્તમોહણિજકમ્મસ્સ ઉદએણ હસંતિ વા ઉસ્સુયાયંતિ વા, સે ણ કેવલિસ્સસ નતિથિ, સે તેણદ્રેણ જાવ નો ણ તહા કેવલી હસેજ વા, ઉસ્સુયાએજ વા | [સુ. ૭-૯. હસમાણ - ઉસ્સુયમાણેસુ જીવ - ચઉવીસદંડએસુ એગત્ત - પુહતેણં સત્તાંદૃકમ્મબંધપરૂવણા] ૭. જીવે ણ ભંતે ! હસમાણે વા ઉસ્સુયમાણે વા કતિ કમ્મપગડીઓ બંધતિ ? ગોયમા ! સત્તવિહબંધએ વા અદૃવિહબંધએ વા | ૮. એવં જાવ વેમાણે | ૯. પોહત્તિએહિં જીવેંદિયવજો તિયભંગો | [સુ. ૧૦-૧૧. છઉત્થ-કેવલીણ નિદ્વાવિયારો] ૧૦. છઉત્થથે ણ ભંતે ! મણુસ્સે નિદ્વાએજ વા ? પયલાએજ વા ? હંતા, નિદ્વાએજ વા, પયલાએજ વા | ૧૧. જહા હસેજ વા તહા, નવરં દરિસણાવરણિજસ્સ કમ્મસ્સ ઉદએણ નિદ્વાયંતિ વા, પયલાયંતિ વા | સે ણ કેવલિસ્સસ નતિથિ | અન્ન તં ચેવ | [સુ. ૧૨-૧૪. નિદ્વાયમાણ-પયલાયમાણેસુ જીવ-ચઉવીસદંડએસુ એગત્ત-પુહતેણં સત્તાંદૃકમ્મબંધપરૂવણા] ૧૨. જીવે ણ ભંતે ! નિદ્વાયમાણે વા પયલાયમાણે વા કતિ કમ્મપગડીઓ બંધતિ ? ગોયમા ! સત્તવિહબંધએ વા અદૃવિહબંધએ વા | ૧૩. એવં જાવ વેમાણે | ૧૪. પોહત્તિએસુ જીવેંદિયવજો તિયભંગો | [સુ. ૧૫-૧૬. ગબ્ભાવહારવિસાએ હરિણેગમેસિદેવત્તવ્યા] ૧૫. હરી ણ ભંતે ! નેગમેસી સક્રદૂતે ઇન્થીગબ્બં સાહરમાણે કિં ગબ્ભાઓ ગબ્બં સાહરતિ ? ગબ્ભાઓ જોળિં સાહરઝ ? જોળીતો ગબ્બં સાહરતિ ? જોળીતો જોળિં સાહરઝ ? ગોયમા ! નો ગબ્ભાતો ગબ્બં સાહરતિ, નો ગબ્ભાઓ જોળિં સાહરતિ, નો જોળીતો જોળિં સાહરતિ, પરામસિય પરામસિય અવ્વાબાહેણ અવ્વાબાહેણ જોળીઓ ગબ્બં સાહરઝ | ૧૬. પભૂ ણ ભંતે ! હરિણેગમેસી સક્રસ્સ દૂતે ઇન્થીગબ્બં નહસિરંસિ વા રોમકૂવંસિ વા સાહરિતાએ વા ? હંતા, પભૂ, નો ચેવ ણ તસ્સ ગબ્ભસ્સ કિંચિ વિ આબાહં વા વિબાહં

वा उप्पाएज्जा, छविच्छेदं पुण करेज्जा, एसुहुमं च णं साहरिज्ज वा, नीहरिज्ज वा । [सु. १७. पदिग्गहरूवनावाए उदगंसि अभिरममाणं अइमुत्तयमुणिं पेच्छिय संजायसंसयाणं थेराणं अणुसद्विपुव्यं भगवया परूविया अइमुत्तयमुणिसिज्जणावत्तव्या] १७. (१) तेणं कालेणं तेणं समएणं समणस्स भगवतो महावीरस्स अंतेवासी अतिमुत्ते णामं कुमारसमणे पगतिभद्वए जाव विणीए । (२) तए णं से अतिमुत्ते कुमारसमणे अन्नया कयाइ महावुद्विकायंसि निवयमाणंसि कक्खपडिग्गह-रयहरणमायाए बहिया संपद्विते विहाराए । (३) तए णं से अतिमुत्ते कुमारसमणे वाहयं वहमाणं पासति, २ मद्वियापालिं बंधति, २ 'नाविया मे २' णाविओ विव णावमयं पडिग्गहकं, उदगंसि कद्वु पव्वाहमाणे पव्वाहमाणे अभिरमति । (४) तं च थेरा अद्वक्खु । जेणेव समणे भगवं महावीरे तेणेव उवागच्छंति, २ एवं वदासी—एवं खलु देवाणुप्पियाणं अंतेवासी अतिमुत्ते णामं कुमारसमणे, से णं भंते ! अतिमुत्ते कुमारसमणे कतिहिं भवग्गहणेहिं सिज्जिहिति जाव अंतं करेहिति ? 'अज्जो !' ति समणे भगवं महावीरे ते थेरे एवं वदासी—एवं खलु अज्जो ! ममं अंतेवासी अतिमुत्ते णामं कुमारसमणे पगतिभद्वए जाव विणीए, से णं अतिमुत्ते कुमारसमणे इमेणं चेव भवग्गहणेण सिज्जिहिति जाव अंतं करेहिति । तं मा णं अज्जो ! तुब्बे अतिमुत्तं कुमारसमणं हीलेह निंदह खिंसह गरहह अवमन्नह । तुब्बे णं देवाणुप्पिया ! अतिमुत्तं कुमारसमणं अगिलाए संगिणहह, अगिलाए उवगिणहह, अगिलाए भतेणं पाणेणं विणयेणं वेयावडियं करेह । अतिमुत्ते णं कुमारसमणे अंतकरे चेव, अंतिमसरीरिए चेव । (५) तए णं ते थेरा भगवतो समणेणं भगवता महावीरेणं एवं वुत्ता समाणा समणं भगवं महावीरं वंदंति णमंसंति, अतिमुत्तं कुमारसमणं अगिलाए संगिणहंति जाव वेयावडियं करेंति । [सु. १८. महासुक्कदेवजुयलपुच्छाए भगवओ सत्तसयाणं सिस्साणां सिज्जणावत्तव्या] १८. (१) तेणं कालेणं तेणं समएणं महासुक्कातो कप्पातो महासामाणातो विमाणातो दो देवा महिद्वीया जाव महाणुभागा समणस्स भगवओ महावीरस्स अंतियं पाउभूता । (२) तए णं ते देवा समणं भगवं महावीरं वंदंति, नमंसंति, वंदित्ता नमंसित्ता मणसा चेव इमं एतारूबं वागरणं पुच्छंति—कति णं भंते ! देवाणुप्पियाणं अंतेवासिसयाइं सिज्जिहिति जाव अंतं करेहिति ? तए णं समणे भगवं महावीरे तेहिं देवेहिं मणसा पुद्वे, तेसिं देवाणं मणसा चेवं इमं एतारूबं वागरणं वागरेति—एवं खलु देवाणुप्पिया ! मम सत्त अंतेवासिसताइं सिज्जिहिति जाव अंतं करेहिति । (३) तए णं ते देवा समणेणं भगवया महावीरेणं मणसा पुद्वेणं मणसा चेव इमं एतारूबं वागरणं वागरिया समाणा अद्वतुद्वा जाव हयहियया समणं भगवं महावीरं वंदंति णमंसंति, २ त्ता मणसा चेव सुस्सूसमाणा णमंसमाणा अभिमुहा जाव पञ्जुवासंति । [सु. १९. सिस्ससिज्जणापुच्छयदेवसंबंधियाए गोयमपुच्छाए भगवओ निदेसाणुसारेण गोयमस्स देवेहितो सब्बावावगमो] १९. (१) तेणं कालेणं तेणं समएणं समणस्स भगवओ महावीरस्स जेद्वे अंतेवासी इंद्भूती णामं अणगारे जाव अदूरसामंते उहुंजाणू जाव विहरती । (२) तए णं तस्स भगवतो गोतमस्स झाणंतरियाए वट्टमाणस्स इमेयारूवे अज्जत्थिए जाव समुप्पजित्था—'एवं खलु दो देवा महिद्वीया जाव महाणुभागा समणस्स भगवओ महावीरस्स अंतियं पाउभूया, तं नो खलु अहं ते देवे जाणामि कयरातो कप्पातो वा सग्गातो वा विमाणातो वा कस्स वा अत्थस्स अद्वाए इहं हव्वमागता ?' तं गच्छामि णं भगवं महावीरं वंदामि णमंसामि जाव पञ्जुवासामि, इमाइं च णं एयारूवाइं वागरणाइं पुच्छिस्सामि त्ति कद्वु एवं संपेहेति, २ उद्वाए उद्वेति, २ जेणेव समणे भगवं महावीरे जाव पञ्जुवासति । (३) 'गोयमा !' इ समणे भगवं महावीरे भगवं गोयमं एवं वदासी—से नूणं तव गोयमा ! झाणंतरियाए वट्टमाणस्स इमेतारूवे अज्जत्थिए जाव जेणेव मम अंतिए तेणेव हव्वमागए । से नूणं गोतमा ! अद्वे समद्वे ? हृता, अत्थि । तं गच्छाहि णं गोतमा ! एते चेव देवा इमाइं एतारूवाइं वागरणाइं वागरेहिति । (४) तए णं भगवं गोतमे समणेणं भगवया महावीरेणं अब्बणुण्णाए समाणे समणं भगवं महावीरं वंदति णमंसंति, २ जेणेव ते देवा तेणेव पहारेत्थ गमणाए । (५) तए णं ते देवा भगवं गोतमं एज्जमाणं पासंति, २ हृद्वा जाव हयहिदया खिप्पामेव अब्बुद्वेति, २ खिप्पामेव पच्चूवगच्छंति, २ जेणेव भगवं गोतमे तेणेव उवागच्छंति, २ त्ता जाव णमंसित्ता एवं वदासी—एवं खलु भंते ! अम्हे महासुक्कातो कप्पातो महासामाणातो विमाणातो दो देवा महिद्वीया जाव पादुभूता, तए णं अम्हे समणं भगवं महावीरं वंदामो णमंसामो, २ मणसा चेव इमाइं एतारूवाइं वागरणाइं पुच्छामो—कति णं भंते ! देवाणुप्पियाणं अंतेवासिसयाइं सिज्जिहिति जाव अंतं करेहिति ? तए णं समणे

भगवं महावीरे अम्हेहिं मणसा पुढे अम्हं मणसा चेव इमं एताख्यं वागरणं वागरेति— एवं खलु देवाणुप्पिया ! मम सत्त अंतेवासि० जाव अंतं करेहिंति । तए णं अम्हे समणेणं भगवया महावीरेणं मणसा पुढेणं मणसा चेव इमं एताख्यं वागरणं वागरिया समाणा मसणं भगवं महावीरं वंदामो नमंसामो, २ जाव पञ्जुवासामो त्ति कदु भगव गोतमं वंदंति नमंसंति, २ जामेव दिसिं पाउब्धूता तामेव दिसिं पडिगया । [सु. २०-२३. गोयमस्स देवपच्छइयाए संजय-असंजय- संजयासंजयत्पुच्छाए भगवओ समाहाणं] २०. ‘भंते’ त्ति भगवं गोतमे समणं जाव एवं वदासी— देवा णं भंते ! ‘संजया’ ति वत्तव्यं सिया ? गोतमा ! णो इमढे समढे । अब्भकखाणमेयं देवाणं । २१. भंते ! ‘असंजता’ ति वत्तव्यं सिया ? गोयमा ! णो इमढे समढे । णिद्वुरवयणमेयं देवाणं । २२ भंते ! ‘संजयासंजया’ ति वत्तव्यं सिया ? गोयमा ! णो इमढे समढे । असब्धूयमेयं देवाणं । २३. से किं खाति णं भंते ! देवा ति वत्तव्यं सिया ? गोयमा ! देवा णं ‘नो संजया’ ति वत्तव्यं सिया । [सु. २४. देवाणं अद्वमागइभासाभासित्त] २४. देवा णं भंते ! कयराए भासाए भासंति ? कतरा वा भासा भासिज्जमाणी विसिस्सति ? गोयमा ! देवा णं अद्वमागहाए भासाए भासंति, सा वि य णं अद्वमागहा भासा भासिज्जमाणी विसिस्सति । [सु. २५-२८. केवलि- छउमत्थे पदुच्च अंतकरजाणणा -चरमकम्मचरमनिज्जरजाणणावत्तव्या] २५. केवली णं भंते ! अंतकरं वा अंतिमसरीरियं वा जाणति पासइ ? हंता, गोयमा ! जाणति पासति । २६. (१) जहा णं भंते ! केवली अंतकरं वा अंतिमसरीरियं वा जाणति पासति तथा णं छउमत्थे वि अंतकरं वा अंतिमसरीरियं वा जाणति पासति ? गोयमा ! णो इमढे समढे, सोच्चा जाणति पासति पमाणतो वा । (२) से किं तं सोच्चा ? सोच्चा णं केवलिस्स वा, केवलिसावयस्स वा, केवलिउवासियाए वा, केवलिउवासगस्स वा, केवलिउवासियाए वा, तप्पकिखयस्स वा, तप्पकिखयसावगस्स वा, तप्पकिखयसावियाए वा, तप्पकिखयउवासगस्स वा तप्पकिखयउवासियाए वा । से तं सोच्चा । (३) से किं तं पमाणे ? पमाणे चउव्विहे पण्णते, तं जहा— पच्कखे, अणुमाणे, ओवम्मे, आगमे । जहा अणुयोगद्वारे तहा णेयवं पमाणं जाव तेणं परं नो अत्तागमे, नो अणंतरागमे, परंपरागमे । २७. केवली णं भंते ! चरमकम्मं वा चरमनिज्जरं वा जाणति, पासति ? हंता, गोयमा ! जाणति, पासति । २८. जहा णं भंते ! केवली चरमकम्मं वा०, जहा णं अंतकरेण आलावगो तहा चरमकम्मेण वि अपरिसेसितो णेयब्बो । [सु. २९-३०. केवलि-वेमाणियदेवे पदुच्च पणीयमण-वइधारणवत्तव्या] २९. केवली णं भंते ! पणीतं मणं वा, वइं वा धारेज्जा ? हंता, धारेज्जा । ३०. (१) जे णं भंते ! केवली पणीयं मणं वा वइं वा धारेज्जा तं णं वेमाणिया देवा जाणंति, पासंति ? गोयमा ! अत्थेगइया जाणंति पासंति, अत्थेगइया न जाणंति न पासंति । (२) से केणढेणं जाव न जाणंति न पासंति ? गोयमा ! वेमाणिया देवा दुविहा पण्णता, तं जहा— मायिमिच्छादिद्विउववन्नगा य, अमायिसम्मदिद्विउववन्नगा य । एवं अणंतर-परंपर-पज्जताऽपज्जता य उवउत्ता अणुवउत्ता । तथ्य णं जे ते उवउत्ता ते जाणंति पासंति । से तेणढेण०, तं चेव । [सु. ३१-३२. सद्वाणद्वियअणुत्तरदेवाणं केवलिणा सह आलावाइवत्तव्या] ३१. (१) पभू णं भंते ! अणुत्तरोववातिया देवा तत्थगया चेव समाणा इहगतेणं केवलिणा सद्विं आलावं वा संलावं वा करेत्तए ? हंता, पभू । (२) से केणढेणं जाव पभू णं अणुत्तरोववातिया देवा जाव करेत्तए ? गोयमा ! जं णं अणुत्तरोववातिया देवा तत्थगता चेव समाणा अदुं वा हेउं वा पसिणं वा कारणं वा वागरणं वा पुच्छंति, तं णं इहगते केवलि अदुं वा जाव वागरणं वा वागरेति । से तेणढेण० । ३२. (१) जं णं भंते ! इहगए चेव केवली अदुं वा जाव वागरेति तं णं अणुत्तरोववातिया देवा तत्थगता चेव समाणा जाणंति, पासंति ? हंता, जाणंति पासंति । (२) से केणढेणं जाव पासंति ? गोतमा ! तेसिं णं देवाणं अणंताओ मणोदव्ववगणाओ लद्वाओ पत्ताओ अभिसमन्नागताओ भवंति । से तेणढेण० जं णं इहगते केवली जाव पा० । [सु. ३३. अणुत्तरदेवाणमुवसंतमोहणीयत्त] ३३. अणुत्तरोववातिया णं भंते ! देवा किं उदिण्णमोहा उवसंतमोहा खीणमोहा ? गोयमा ! नो उदिण्णमोहा, उवसंतमोहा, नो खीणमोहा । [सु. ३४. केवलिस्स इंदियपच्छइयजाणणा-पासणाणं पडिसेहो] ३४. (१) केवली णं भंते ! आयणेहिं जाणइ, पासइ ? गोयमा ! णो इमढे समढे । (२) से केणढेणं जाव केवली णं आयणेहिं न जाणति, न पासति ? गोयमा ! केवली णं पुरत्थिमेणं मियं पि जाणति, अमियं पि जाणइ जाव निवुडे दंसणे केवलिस्स । से तेणढेण० । [सु. ३५. केवलिस्स हृथ-पायाईणं आगासपएसावगाहणं पदुच्च वट्टमाणकाल-एस्सकालवत्तव्या] ३५.

(૧) કેવલી ણ ભંતે ! અસ્સિં સમયંસિ જેસુ આગાસપદેસેસુ હત્થં વા પાદં વા બાહં વા ઊરું વા ઓગાહિત્તાણં ચિદ્ગતિ, પભૂ ણ ભંતે ! કેવલી સેયકાલાંસિ વિ તેસુ ચેવ આગાસપદેસેસુ હત્થં વા જાવ ઓગાહિત્તાણં ચિદ્ગતાએ ? ગોયમા ! ણો ઇમદ્વે સમદ્વે ! (૨) સે કેણદ્રેણ ભંતે ! જાવ કેવલી ણ અસ્સિં સમયંસિ જેસુ આગાસપદેસેસુ હત્થં વા જાવ ચિદ્ગતિ નો ણ પભૂ કેવલી સેયકાલાંસિ વિ તેસુ ચેવ આગાસપદેસેસુ હત્થં વા જાવ ચિદ્ગતાએ ? ગોયમા ! કેવલિસ્સ ણ વીરિયસજોગસદ્વતાએ ચલાઇં ઉવગરણાંભ ભવંતિ, ચલોવગરણદ્વયાએ ય ણ કેવલી અસ્સિં સમયંસિ જેસુ આગાસપદેસુ હત્થં વા જાવ ચિદ્ગતિ ણો ણ પભૂ કેવલી સેયકાલાંસિ વિ તેસુ ચેવ જાવ ચિદ્ગતાએ ! સે તેણદ્રેણ જાવ વુચ્છિ-કેવલી ણ અસ્સિં સમયંસિ જાવ ચિદ્ગતાએ ! [સુ. ૩૬. ચોદ્વસપુબ્બિં પદુચ્છ ઘડ - કડ - રહાઇદ્વબ્બાણં સહસ્સગુણકરણસામત્થપરૂવણ] ૩૬. (૧) પભૂ ણ ભંતે ! ચોદ્વસપુબ્બિં ઘડાઓ ઘડસહસ્સં, પડાઓ પડસહસ્સં, કડાઓ કડસહસ્સં, રહાઓ રહસહસ્સં, છત્તાઓ છત્તસહસ્સં, દંડાઓ દંડસહસ્સં અભિનિવ્બત્તિતા ઉવદંસેત્તાએ ? હંતા, પભૂ ! (૨) સે કેણદ્રેણ પભૂ ચોદ્વસપુબ્બિં જાવ ઉવદંસેત્તાએ ? ગોયમા ! ચઉદ્વસપુબ્બિસ્સ ણ અણંતાઇ દ્વાાઇ ઉક્રરિયાભેદેણ ભિજમાણાંલદ્વાાઇ પત્તાાં અભિસમન્નાગતાાંભ ભવંતિ ! સે તેણદ્રેણ જાવ ઉવદંસિત્તાએ ! સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! ત્તિ૦ ॥ ૫.૪ ॥ ★★☆પંચમો ઉદ્દેસાઓ ‘છુમ’★☆★ [સુ. ૧. છુમત્થં પદુચ્છ કેવલેણ સંજમેણ અસિજ્ઞણાવત્તબ્બયા] ૧. છુમત્થે ણ ભંતે ! મણૂસે તીયમણંતં સાસતં સમયં કેવલેણ સંજમેણો જહા પઢમસએ ચઉથ્યુદેસે આલાવગા તહા નેયબ્વં જાવ ‘અલમત્થુ’ ત્તિ વત્તબ્વં સિયા ! [સુ. ૨-૪. જીવ-ચઉવીસદંડએસુ એવંભૂય-અણેવંભૂયવેયણાવત્તબ્બયા] ૨. (૧) અન્નતૃત્યિયા ણ ભંતે ! એવમાઇકર્ખંતિ જાવ પરૂવેણ સંબે પાણા સંબે ભૂયા સંબે જીવા સંબે સત્તા એવંભૂયં વેદણ વેદેંતિ, સે કહેમેણ ભંતે ! એવં ? ગોયમા ! જં ણ તે અન્નતૃત્યિયા એવમાઇકર્ખંતિ જાવ વેદેંતિ, જે તે એવમાંસુ મિચ્છા તે એવમાંસુ ! અહં પુણ ગોયમા ! એવમાઇકર્ખામિ જાવ પરૂવેમિ-અથેગઝયા પાણા ભૂયા જીવા સત્તા એવંભૂયં વેદણ વેદેંતિ, અથેગઝયા પાણા ભૂયા જીવા સત્તા અણેવંભૂયં વેદણ વેદેંતિ ! (૨) સે કેણદ્રેણ અથેગઝયા૦ તં ચેવ ઉચ્ચારેયબ્વં ગોયમા ! જે ણ પાણા ભૂયા જીવા સત્તા જહા કડા કમ્મા તહા વેદણ વેદેંતિ તે ણ પાણા ભૂયા જીવા સત્તા અણેવંભૂયં વેદણ વેદેંતિ ! સે તેણદ્રેણો તહેવ ! ૩. (૧) નેરતિયા ણ ભંતે ! કિં એવંભૂતં વેદણ વેદેંતિ ? અણેવંભૂયં વેદણ વેદેંતિ ? ગોયમા ! નેરઝયા ણ એવંભૂયં પિ વેદણ વેદેંતિ, અણેવંભૂયં પિ વેદણ વેદેંતિ ! (૨) સે કેણદ્રેણો ? તં ચેવ ગોયમા ! જે ણ નેરઝયા જહા કડા કમ્મા તહા વેયણ વેદેંતિ તે ણ નેરઝયા એવંભૂયં વેદણ વેદેંતિ ! જે ણ નેરતિયા જહા કડા કમ્મા ણો તહા વેદણ વેદેંતિ તે ણ નેરઝયા અણેવંભૂયં વેદણ વેદેંતિ ! સે તેણદ્રેણો । (૪) એવં જાવ વેમાણિયા ! સંસારમંડલં નેયબ્વં ! સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! ત્તિ જાવ વિહરઝ ॥ ★★☆ પંચમસએ પંચમો ઉદ્દેસાઓ સમત્તો ॥ ૫.૫ ॥ છદ્રો ઉદ્દેસાઓ ‘આઉ’ ★☆★ [સુ. ૧-૪. અપ્પાઉય-દીહાઉય-અસુભદીહાઉય-સુભદીહાઉયકમ્મબંધહેઉપરૂવણા] ૧. કહં ણ ભંતે ! જીવા અપ્પાઉયત્તાએ કમ્મં પકરેંતિ ? ગોતમા ! તિહિં ઠાણેહિં, તં જહા-પાણે અઝવાએત્તા, મુસં વિહ્તા, તહારૂવં સમણ વા માહણં વા અફાસુએણ અણેસણિજોણ અસણ-પાર-ખાઇમ-સાઇમેણ પડિલાભેત્તા, એવં ખલુ જીવા અપ્પાઉયત્તાએ કમ્મં પકરેંતિ । ૨. કહં ણ ભંતે ! જીવા દીહાઉયત્તાએ કમ્મં પકરેંતિ ? ગોયમા ! તિહિં ઠાણેહિં—નો પાણે અતિવાહિત્તા, નો મુસં વિહ્તા, તહારૂવં સમણ વા માહણં વા ફાસુએસણિજોણ અસણ-પાર-ખાઇમ-સાઇમેણ પડિલાભેત્તા, એવં ખલુ જીવા દીહાઉયત્તાએ કમ્મં પકરેંતિ । ૩. કહં ણ ભંતે ! જીવા અસુભદીહાઉયત્તાએ કમ્મં પકરેંતિ ? ગોયમા ! પાણે અતિવાહિત્તા, મુસં વિહ્તા, તહારૂવં સમણ વા માહણં વા હીલિત્તા નિંદિત્તા ખિંસિત્તા ગરહિત્તા અવમન્નિત્તા, અન્નતરેણં અમણુણેણ અર્પીતિકારણણ અસણ-પાર-ખાઇમસાઇમેણ પડિલાભેત્તા, એવં ખલુ જીવા અસુભદીહાઉયત્તાએ કમ્મં પકરેંતિ । ૪. કહં ણ ભંતે ! જીવા સુભદીહાઉયત્તાએ કમ્મં પકરેંતિ ? ગોયમા ! નો પાણે અતિવાહિત્તા, નો મુસં વિહ્તા, તહારૂવં સમણ વા માહણં વા વંદિત્તા નમંસિત્તા જાવ પજુવાસિત્તા, અન્નતરેણ મણુણેણ પીતિકારણણ અસણ-પાર-ખાઇમ-સાઇમેણ પડિલાભેત્તા, એવં ખલુ જીવા સુભદીહાઉયત્તાએ કમ્મં પકરેંતિ । [સુ. ૫-૮. ભંડવિક્રિણમાણગાહાવઝ-કાયયાણ ભંડાવહાર પદુચ્છ આરંભિયાઇપંચકિરિયાવત્તબ્બયા] ૫. ગાહાવતિસ્સ ણ ભંતે ! ભંડં વિક્રિણમાણસ્સ

केइ भंडं अवहरेज्ञा, तस्स णं भंते ! तं भंडं अणुगवेसमाणस्स किं आरंभिया किरिया कज्जइ ? पारिग्गहिया०, मायावत्तिया०, अपच्चकखा०, मिच्छादंसण० ? गोयमा ! आरंभिया किरिया कज्जइ, पारि०, माया०, अपच्च०; मिच्छादंसणकिरिया सिय कज्जति, सिय नो कज्जति। अह से भंडे अभिसमन्नागते भवति ततो से पच्छा सव्वाओ ताओ पयणुईभवंति । ६. गाहावतिस्स णं भंते ! भंडं विक्रिणमाणस्स कइए भंडं सातिज्जेज्ञा, भंडे य से अणुवणीए सिया, गाहावतिस्स णं भंते ! ताओ भंडाओ किं आरंभिया किरिया कज्जइ जाव मिच्छादंसणवत्तिया किरिया कज्जइ ? कइयस्स वा ताओ भंडाओ किं आरंभिया किरिया कज्जइ जाव मिच्छादंसणवत्तिया किरिया कज्जइ ? गोयमा ! गाहावतिस्स ताओ भंडाओ आरंभिया किरिया कज्जइ जाव अपच्चकखाणिया; मिच्छादंसणवत्तिया किरिया सिय कज्जइ, सिय नो कज्जइ । कइयस्स णं ताओ सव्वाओ पयणुईभवंति । ७. गाहावतिस्स णं भंते ! भंडं विक्रिणमाणस्स जाव भंडे से उवणीए सिया, कइयस्स णं भंते ! ताओ भंडाओ किं आरंभिया किरिया कज्जति० ? गाहावतिस्स वा ताओ भंडाओ किं आरंभिया किरिया कज्जति० ? गोयमा ! कइयस्स ताओ भंडाओ हेट्टिल्लाओ चत्तारि किरियाओ कज्जंति, मिच्छादंसणकिरिया भयणाए । गाहावतिस्स णं ताओ सव्वाओ पयणुईभवंति । ८ (१) गाहावतिस्स णं भंते ! भंडं जाव धणे य से अणुवणीए सिया० ? एयं पि जहा ‘भंडे उवणीते’ तहा नेयब्बं । (२) चउत्थो आलावगो-धणे य से उवणीए सिया जहा पढमो आलावगो ‘भंडे य से अणुवणीए सिया’ तहा नेयब्बो । पढम-चउत्थाणं एको गमो । बितिय-ततियाणं एको गमो । [सु. ९. पलित्त-वोकसिञ्चमाणे अगणिकाए अप्पकम्म-किरियासव-वेदणतरतपरुवणा ९. अगणिकाए णं भंते ! अहुणोज्जलिते समाणे महाकम्मतराए चेव महाकिरियतराए चेव, महासवतराए चेव, महावेदणतराए चेव भवति । अहे णं समए समए वोकसिञ्चमाणे वोकसिञ्चमाणे वोच्छिज्जमाणे चरिमकालसमयंसि इंगालभूते मुम्मुरभूते छारियभूते, तओ पच्छा अप्पकम्मतराए चेव, अप्पकिरियतराए चेव, अप्पासवतराए चेव, अप्पवेदणतराए चेव भवति ? हृता, गोयमा ! अगणिकाए णं अहुणुज्जलिते समाणे० तं चेव । [सु. १०-११. धणुपक्खेघगपुरिस-धणुनिव्वत्तणनिमित्तजीव-धणुअवयवाणं काइयादियाओ पंच किरियाओ] १०. (१) पुरिसे णं भंते ! धणुं परामुसति, धणुं परामुसित्ता उसुं परामुसति, उसुं परामुसित्ता ठाणं ठाति, ठाणं ठिच्चा आयतकण्णाययं उसुं करेति, आययकण्णाययं उसुं करेत्ता उहुं वेहासं उसुं उव्विहति, २ ततो णं से उसुं उहुं वेहासं उव्विहिए समाणे जाइं तत्थ पाणाइं भूयाइं जीवाइं सत्ताइं अभिहणति वत्तेति लेस्सेति संघाएति संघट्टेति परितावेति किलामेति, ठाणाओ ठाणं संकामेति, जीवितातो ववरोवेति, तए णं भंते ! से पुरिसे कतिकिरिए ? गोयमा ! जावं च णं से पुरिसे धणुं परामुसति जाव उव्विहति तावं च णं से पुरिसे काइयाए जाव पाणातिवातकिरियाए, पंचहिं किरियाहिं पुढे । (२) जेसिं पि य णं जीवाणं सरीरेहिंतो धणू निव्वत्तिए ते वि य णं जीवा काइयाए जाव पंचहिं किरियाहिं पुढे । ११. एवं धणुपुढे पंचहिं किरियाहिं । जीवा पंचहिं । एहारू पंचहिं । उसू पंचहिं । सरे पत्तणे फले एहारू पंचहिं । [सु. १२. धणुपक्खेवगपुरिस-धणुनिव्वत्तणनिमित्तजीवाणं कहंचिनिमित्ता-भावपसंगे काइयादियाओ चउरो किरियाओ, धणुअवयव-धणुवग्गह-चिद्गमाणजीवाणं च पंच किरियाओ] १२. अहे णं से उसू अप्पणो गरुयत्ताए भारियत्ताए गुरुसंभारियत्ताए अहे वीससाए पच्चोवयमाणे जाइं तत्थ पाणाइं जाव जीवितातो ववरोवेति, एवं च णं से पुरिसे कतिकिरिए ? गोयमा ! जावं च णं से उसू अप्पणो गरुययाए जाव ववरोवेति तावं च णं से पुरिसे काइयाए जाव चउहिं किरियाहिं पुढे । जेसिं पि य णं जीवाणं सरीरेहिं धणू निव्वत्तिए ते वि जीवा चउहिं किरियाहिं । धणुपुढे चउहिं । जीवा चउहिं । एहारू चउहिं । उसू पंचहिं । सरे, पत्तणे, फले, एहारू पंचहिं । जे वि य से जीवा अहे पच्चोवयमाणस्स उवग्गहे चिद्गंति ते वि य णं जीवा काइयाए जाव पंचहिं किरियाहिं पुढे । [सु. १३. अन्नउत्थियाणं चउ-पंचजोयणसयमणुस्सबहुसमाइण - मणुस्सलोयपरुवणाए परिहारपुव्वयं चउ-पंचजोयणसयनेरझयबहुस - माइणनिरयलोयपरुवणा] १३. अन्नउत्थिया णं भंते ! एवमाइकखंति जाव परुवेंति-से जहानामए जुवतिं जुवाणे हृथेणं हृथे गेहेज्ञा, चक्कस्स वा नामी अरगाउत्ता सिया एवामेव जाव चत्तारि पंच जोयणसताइं बहुसमाइणे मणुयलोए मणुस्सेहिं । से कहमेतं भंते ! एवं ? गोयमा ! जं णं ते अन्नउत्थिया जाव मणुस्सेहिं, जे ते एवमाहंसु मिच्छा० । अहं पुण गोयमा ! एवमाइकखामि जाव एवामेव चत्तारिपंच जोयणसताइं बहुसमाइणे निरझलोए नेरझेहिं । [सु. १४ नेरझयविकुव्वणावत्तव्या]

१४. नेरइया णं भंते ! किं एगतं पभू विउवित्तए ? पुहत्तं पभू विकुवित्तए ? जहा जीवाभिगमे आलावगो तहा नेयब्बो जाव दुरहियासं । [सु. १५-१८. आहाकम्मादिरायपिंडताणं अणवज्जत्तं] पहारगाणं बहुजणमज्जभासग-पन्नवगाणं, आहाकम्माइपिंडे अणवज्जरूवेण भुंजताणं अन्नसाहूणं समप्पयाणं अणालोयगाणं आराहणाऽभाववत्तव्या, आलोयगाणं च आराहणासब्भाववत्तव्या १५. (१) ‘आहाकम्मं णं अणवज्जे’ति मणं पहारेत्ता भवति, से णं तस्स ठाणस्स अणालोइयपडिक्कंते कालं करेति अत्थि तस्स आराहणा । (२) से णं तस्स ठाणस्स आलोइयपडिक्कंते कालं करेति अत्थि तस्स आराहणा । (३) एतेणं गमेण नेयब्बं-कीयकडं ठवियगं रङ्गयगं कंतारभत्तं दुष्क्रिक्खभत्तं वदलियाभत्तं गिलाणभत्तं सिज्जातरपिंड रायपिंडं । १६. (१) ‘आहाकम्मं णं अणवज्जे’ ति बहुजणमज्जे भासित्ता सयमेव परिभुंजित्ता भवति, से णं तस्स ठाणस्स जाव अत्थि तस्स आराहणा । (२) एयं पि तह चेव जाव रायपिंडं । १७. ‘आहाकम्मं णं अणवज्जे’ ति सयं अन्नमन्नस्स अणुप्पदावेत्ता भवति, से णं तस्स० एयं तह चेव जाव रायपिंडं । १८. ‘आहाकम्मं णं अणवज्जे’ ति बहुजणमज्जे पन्नवइत्ता भवति, से णं तस्स जाव अत्थि आराहणा जाव रायपिंडं । [सु. १९. गणसारक्खणे अगिलायमाणाणं आयरिय-उवज्ज्ञायाणं तब्भवाइतिभवग्गहणेहिं सिज्जाणा १९. आयरिय-उवज्ज्ञाए णं भंते ! सविसयंसि गणं अगिलाए संगिणहमाणे अगिलाए उवगिणहमाणे कतिहिं भवग्गहणेहिं सिज्जति जाव अंतं करेति ? गोतमा ! अथेगइए तेणेव भवग्गहणेण सिज्जति, अथेगइए दोच्चेण भवग्गहणेण सिज्जति, तच्चं पुण भवग्गहणं नातिक्कमति । [सु. २०. अब्भक्खाणपच्चइयकम्मबंधवत्तव्य] २०. जे णं भंते ! परं अलिएणं असंतएणं अब्भक्खाणेणं अब्भक्खाति तस्स णं कहप्पगारा कम्मा कज्जंति ? गोयमा ! जे णं परं अलिएणं असंतएणं अब्भक्खाणेणं अब्भक्खाति तस्स णं तहप्पगारा चेव कज्जंति, जत्थेव णं अभिसमागच्छति तत्थेव णं पडिसंवेदेति, ततो से पच्छा वेदेति । सेवं भंते ! २ त्तिं । ☆☆☆॥ पंचमसए छट्टो उद्देसओ ॥ ५.६ ॥ सत्तमो उद्देसो ‘एयण’☆☆☆[सु. १-२. परमाणुपुण्गल-दुपदेसियाइखंधाणं एयणादिवत्तव्या] १. परमाणुपोण्गले णं भंते ! एयति वेयति जाव तं तं भावं परिणमति ? गोयमा ! सिय एयति वेयति जाव परिणमति, सिय णो एयति जाव णो परिणमति । २. (१) दुपदेसिए णं भंते ! खंधे एयति जाव परिणमइ ? गोयमा ! सिय एयति जाव परिणमति, सिय णो एयति जाव णो परिणमति; सिय देसे एयति, देसे नो एयति । (२) तिपदेसिए णं भंते ! खंधे एयति० ? गोयमा ! सिय एयति१, सिय नो एयति२, सिय देसे एयति, नो देसे एयति३, सिय देसे एयति४, सिय देसा एयंति, नो देसे एयति५ । (३) चउप्पएसिए णं भंते ! खंधे एयति० ? गोयमा ! सिय एयति१, सिय नो एयति२, सिय देसे एयति, णो देसे एयति३, सिय देसे एयति, णो देसा एयंति४, सिय देसा एयंति, नो देसे एयति५, सिय देसा एयंति, नो देसा एयंति६ । (४) जहा चउप्पदेसिओ तहा पंचपदेसिओ, तहा जाव अणंतपदेसिओ । [सु. ३-८. परमाणुपोण्गल-दुपएसियाइखंधाणं असिधाराओगाहण-अगणि कायमज्जझाडण-पुक्खलसंवट्टगमेहोल्लीभवण-गंगापडिसोयागमणवत्तव्या] ३. (१) परमाणुपोण्गले णं भंते ! असिधारं वा खुरधारं वा ओगाहेज्जा ? हंता, ओगाहेज्जा । (२) से णं भंते ! तत्थ छिज्जेज वा भिज्जेज वा ? गोतमा ! णो इणट्टे समट्टे, नो खलु तत्थ सत्थं कमति । ४. एवं जाव असंखेजपएसिओ । ५. (१) अणंतपदेसिए णं भंते ! खंधे असिधारं वा खुरधारं वा ओगाहेज्जा ? हंता, ओगाहेज्जा । (२) से णं तत्थ छिज्जेज्जा वा भिज्जेज वा ? गोयमा ! अथेगइए छिज्जेज वा भिज्जेज वा, अथेगइए नो छिज्जेज वा नो भिज्जेज वा । ६. एवं अगणिकायस्स मज्जांमज्जेणं । तहिं णवरं ‘हियाएज्जा’ भाणितव्वं । ७. एवं पुक्खलसंवट्टगस्स महामेहस्स मज्जांमज्जेणं । तहिं ‘उल्ले सिया’ । ८. एवं गंगाए महाणदीए पडिसोतं हव्वमागच्छेज्जा । तहिं ‘विणिधायमावजेज्जा, उदगावतं वा उदगबिंदुं वा ओगाहेज्जा, से णं तत्थ परियावजेज्जा’ । [सु. ९-१०. परमाणुपोण्गल-दुपदेसियाइखंधाणं सअद्व-समज्ज-सपदेसियाइवत्तव्या] ९. परमाणुपोण्गले णं भंते ! किं सअह्वे समज्जे सपदेसे ? उदाहु अणह्वे अमज्जे अपदेसे ? गोतमा ! अणह्वे अमज्जे अपदेसे, नो सअह्वे नो समज्जे नो सपदेसे । १०. (१) दुपदेसिए णं भंते ! खंधे किं सअद्वे समज्जे सपदेसे ? उदाहु अणद्वे अमज्जे अपदेसे ? गोयमा ! सअद्वे समज्जे सपदेसे, णो अणद्वे णो समज्जे णो अपदेसे । (२) तिपदेसिए

एं भंते ! खंधे० पुच्छा । गोयमा ! अणद्वे समज्ज्ञे सपदेसे, नो सअद्वे णो अमज्ज्ञे णो अपदेसे । (३) जहा दुपदेसिओ तहा जे समा ते भाणियव्वा । जे विसमा ते जहा तिपदेसिओ तहा भाणियव्वा । (४) संखेजपदेसिए एं भंते ! खंधे किं सअहे० ६, पुच्छा । गोयमा ! सिय सअद्वे अमज्ज्ञे सपदेसे, सिय अणहे० समज्ज्ञे सपदेसे । (५) जहा संखेजपदेसिओ तहा असंखेजपदेसिओ वि, अणंतपदेसिओ वि । [सु. ११-१३. परमाणुपोग्गल-दुपदेसियाइखंधाणं परोपरं फुसणावत्तव्या] ११. (१) परमाणुपोग्गले एं भंते ! परमाणुपोग्गलं फुसमाणे किं देसेण देसं फुसति० १ ? देसेण देसे फुसति० २ ? देसेण सब्वं फुसति० ३ ? देसेहिं देसं फुसति० ४ ? देसेहिं देसे फुसति० ५ ? देसेहिं सब्वं फुसति० ६ ? सब्वेण देसं फुसति० ७ ? सब्वेण देसे फुसति० ८ ? सब्वेण सब्वं फुसति० ९ ? गोयमा ! नो देसेण देसं फुसति, नो देसेण देसे फुसति, नो देसेण सब्वं फुसति० ३ देसेहिं देसं फुसति० ४ देसेहिं देसे फुसति० ५ देसेहिं सब्वं फुसति० ६ देसेहिं देसं फुसति० ७ देसेहिं देसे फुसति० ८ देसेहिं देसे फुसति० ९ देसेहिं देसे फुसति० १० गोयमा ! नो देसेण देसं फुसति, नो देसेण देसे फुसति, नो देसेण सब्वं फुसति० ११. (२) एवं परमाणुपोग्गले दुपदेसियं फुसमाणे सत्तम-णवमेहिं फुसति । (३) परमाणुपोग्गले तिपदेसियं फुसमाणे निष्पच्छिमएहिं तिहिं फुसति । (४) जहा परमाणुपोग्गलो तिपदेसियं फुसाविओ एवं फुसावेयव्वो जाव अणंतपदेसिओ । १२. (१) दुपदेसिए एं भंते ! खंधे परमाणुपोग्गलं फुसमाणे० पुच्छा ? ततिय-नवमेहिं फुसति । (२) दुपदेसिओ दुपदेसियं फुसमाणो पढम-तड्डय-सत्तम-णवमेहिं फुसति । (३) दुपदेसिओ तिपदेसियं फुसमाणो आदिल्लएहि य पच्छिल्लएहि य तिहिं फुसति, मज्जिमएहिं तिहिं वि पडिसेहेयव्वं । (४) दुपदेसिओ जहा तिपदेसियं फुसावितो एवं फुसावेयव्वो जाव अणंतपदेसियं । १३. (१) तिपदेसिए एं भंते ! खंधे परमाणुपोग्गलं फुसमाणे० पुच्छा । ततिय-छड्डु-नवमेहिं फुसति । (२) तिपदेसिओ दुपदेसियं फुसमाणो पढमएणं ततियएणं चउत्थ-छड्डु-सत्तम-णवमेहिं फुसति । (३) तिपदेसिओ तिपदेसियं फुसमाणो सब्वेसु वि ठाणेसु फुसति । (४) जहा तिपदेसिओ तिपदेसियं फुसावितो एवं तिपदेसिओ जाव अणंतपदेसिएणं संजोएयव्वो । ५. जहा तिपदेसिओ एवं जाव अणंतपदेसिओ भाणियव्वो । [सु. १४-२८ परमाणुपोग्गल-दुपदेसियाइखंधसंबंधिदव्व-खेत्त-भावाणं कालओ वत्तव्या] १४. (१) परमाणुपोग्गले एं भंते ! कालतो केवच्चिरं होति ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण असंखेजं कालं । (२) एवं जाव अणंतपदेसिओ । १५. (१) एगपदेसोगाढे एं भंते ! पोग्गले सेए तम्मि वा ठाणे अन्नम्मि वा ठाणे कालओ केवचिरं होइ ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण आवलियाए असंखिज्जभागं । (२) एवं जाव असंखेजपदेसोगाढे । (३) एगपदेसोगाढे एं भंते ! पोग्गले निरेए कालओ केवचिरं होइ ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण असंखेजं कालं । (४) एवं जाव असंखेजपदेसोगाढे । १६. (१) एगगुणकालए एं भंते ! पोग्गले कालतो केवचिरं होइ ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण असंखेजं कालं । (२) एवं जाव अणंतगुणकालए । १७. एवं वण्ण-गंध-रस-फास० जाव अणंतगुणलुकखे । १८. एवं सुहुमपरिणए पोग्गले । १९. एवं बादरपरिणए पोग्गले । २०. सद्परिणते एं भंते ! पुग्गले कालओ केवचिरं होइ ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं उक्कोसेण आवलियाए असंखेज्जभागं । २१. असद्परिणते जहा एगगुणकालए । २२. परमाणुपोग्गलरस एं भंते ! अंतरं कालतो केवचिरं होइ ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण असंखिज्जं कालं । २३. (१) दुप्पदेसियस्स एं भंते ! खंधस्स अंतरं कालओ केवचिरं होइ ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण अणंतं कालं । (२) एवं जाव अणंतपदेसिओ । २४. (१) एगपदेसोगाढस्स एं भंते ! पोग्गलस्स सेयस्स अंतरं कालतो केवचिरं होइ ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण असंखेजं कालं । (२) एवं जाव असंखेजपदेसोगाढे । २५. (१) एगपदेसोगाढस्स एं भंते ! पोग्गलस्स निरेयस्स अंतरं कालतो केवचिरं होइ ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण आवलियाए असंखेज्जभागं । (२) एवं जाव असंखेजपदेसोगाढे । २६. वण्ण-गंध-रस-फास-सुहुमपरिणय-बादरपरिणयाणं एतेसिं ज चेव संचिद्वाणा तं चेव अंतरं पि भाणियव्वं । २७. सद्परिणयस्स एं भंते ! पोग्गलस्स अंतरं कालतो केवचिरं होइ ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण असंखेजं कालं । २८. असद्परिणयस्स एं भंते ! पोग्गलस्स अंतरं कालओ केवचिरं होइ ? गोयमा ! जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण आवलियाए असंखेज्जभागं । [सु. २९. दव्वद्वाणाउय-खेत्तद्वाणाउय-ओगाहणद्वाणाउय-भावद्वाणाउयाणं अप्पाबहुयं] २९. एयस्स एं भंते ! दव्वद्वाणाउयस्स खेत्तद्वाणाउयस्स ओगाहणद्वाणाउयस्स भावद्वाणाउयस्स कयरे कयरेहिंतो

જાવ વિસેસાહિયા વા ? ગોયમા ! સવ્વત્થોવે ખેત્તદ્વાણાઉએ, ઓગાહણદ્વાણાઉએ અસંખેજગુણે, દવ્વદ્વાણાઉએ અસંખેજગુણે, ભાવદ્વાણાઉએ અસંખેજગુણે | ખેત્તોગાહણ-દવ્વે ભાવદ્વાણાઉં ચ અપ્પબહું | ખેત્તે સવ્વત્થોવે સેસા ઠાણા અસંખગુણા ॥૧॥ [સુ. ૩૦-૩૬. ચउવ્વીસિદંડગેસુ સારંભાઇવત્તવ્યા] ૩૦. (૧) નેરઝ્યા ણં ભંતે ! કિં સારંભા સપરિગ્નહા ? ઉદાહુ અણારંભા અપરિગ્નહા ? ગોયમા ! નેરઝ્યા સારંભા સપરિગ્નહા, નો અણારંભા ણો અપરિગ્નહા | (૨) સે કેણદ્રેણં જાવ અપરિગ્નહા ? ગોયમા ! નેરઝ્યા ણં પુઢવિકાયં સમારંભંતિ જાવ તસકાયં સમારંભંતિ, સરીરા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, કમ્મા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, સચિત -અચિત-મીસયાંદ દવ્વાઇં પરિગ્નહિયાંદ ભવતિ; સે તેણદ્રેણં તં ચેવ | ૩૧. (૧) અસુરકુમારા ણં ભંતે ! કિં સારંભા સપરિગ્નહા ? ઉદાહુ અણારંભા અપરિગ્નહા ? ગોયમા ! અસુરકુમારા સારંભા સપરિગ્નહા, નો અણારંભા અપરિગ્નહા | (૨) સે કેણદ્રેણં૦ ? ગોયમા ! અસુરકુમારા ણં પુઢવિકાયં સમારંભંતિ જાવ તસકાયં સમારંભંતિ, સરીરા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, કમ્મા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, ભવણા પરિ૦ ભવંતિ, દેવા દેવીઓ મણુસ્સા મણુસ્સીઓ તિરિક્ખખજોળિયા તિરિક્ખજોળિણીઓ પરિગ્નહિયાઓ ભવંતિ, આસણ -સયણ-ભંડમત્તોવગરણા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, સચિત-અચિત-મીસયાંદ દવ્વાઇં પરિગ્નહિયાંદ ભવતિ; સે તેણદ્રેણં તહેવ | (૩) એવં જાવ થણિયકુમારા | ૩૨. એગિંદિયા જહા નેરઝ્યા | ૩૩. (૧) બેઝિંદિયા ણં ભંતે ! કિં સારંભા સપરિગ્નહા ?૦ તં ચેવ જાવ સરીરા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, બાહિરયા ભંડમત્તોવગરણા પરિ૦ ભવંતિ, સચિત-અચિત૦ જાવ ભવંતિ | (૨) એવં જાવ ચઉરિંદિયા | ૩૪. પંચિંદિયતિરિક્ખજોળિયા ણં ભંતે ! તં ચેવ જાવ કમ્મા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, ટંકા કૂડા સેલા સિહરી પબ્ભારા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, જલ-થલ-બિલ-ગુડ-લેણા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, ઉજ્જાર-નિંજ્ઝર-ચિલ્લલ-પલ્લલ-વપ્પિણા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, અગડ-તડાગ-દહ-નદીઓ વાવિ-પુક્ખરિણી -દીહિયા ગુંજાલિયા સરા સરપંતિયાઓ સરસરપંતિયાઓ બિલપંતિયાઓ પરિગ્નહિયાઓ ભવંતિ, આરામ-ઉજાણા કાણણા વણાંદ વણસંડાંદ વણરાઈઓ પરિગ્નહિયાઓ ભવંતિ, દેવઉલ-સભા-પવા-થૂભા ખાતિય-પરિખાઓ પરિગ્નહિયાઓ ભવંતિ, પાગારડદ્વાલગ-ચરિયા-દાર-ગોપુરા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, પાસાદ-ઘર-સરણ-લેણ-આવણા પરિગ્નહિતા ભવંતિ, સિંઘાડગતિગ-ચઉક્ક-ચવ્વર-ચઉમુહ-મહાપહા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, સગડ-રહ-જાણ-જુગ્ગ-ગિલિલ-થિલિલ-સીય સંદમાળિયાઓ પરિગ્નહિયાઓ ભવંતિ, લોહી-લોહકડાહ-કડચુયા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, ભવણા પરિગ્નહિયા ભવંતિ, દેવા દેવીઓ મણુસ્સ મણુસ્સીઓ તિરિક્ખજોળિયા તિરિક્ખજોળિણીઓ આસણ-સયણ -ખંભ-ભંડ-સચિત્તા અચિત-મીસયાંદ દવ્વાઇં પરિગ્નહિયાંદ ભવતિ; સે તેણદ્રેણં૦ | ૩૫. જહા તિરિક્ખજોળિયા તહા મણુસ્સા વિ ભાણિયવા | ૩૬. વાણમંતર-જોતિસ -વેમાળિયા જહા ભવણવાસી તહા નેયવા | [સુ. ૩૭-૪૪. પંચપ્પયારહેઉ-અહેઉણં વત્તવ્યા] ૩૭. પંચ હેતૂ પણન્તા, તં જહા— હેતું જાણતિ, હેતું પાસતિ, હેતું બુજ્ઝતિ, હેતું અભિસમાગચ્છતિ, હેતું છુટમત્થમરણં મરતિ | ૩૮. પંચેવ હેતૂ પણન્તા, તં જહા— હેતુણા જાણતિ જાવ હેતુણા છુટમત્થમરણં મરતિ | ૩૯. પંચ હેતૂ પણન્તા, તં જહા— હેતું ન જાણઇ જાવ હેતું અણણાણમરણં મરતિ | ૪૦. પંચ હેતૂ પણન્તા, તં જહા— હેતુણા ણ જાણતિ જાવ હેતુણા અણણાણમરણં મરતિ | ૪૧. પંચ અહેઉ પણન્તા, તં જહા— અહેઉ જાણઇ જાવ અહેઉ કેવલિમરણં મરતિ | ૪૨. પંચ અહેઉ પણન્તા, તં જહા— અહેઉણા જાણઇ જાવ અહેઉણા કેવલિમરણં મરઝ | ૪૩. પંચ અહેઉ પણન્તા, તં જહા— અહેઉ ન જાણઇ જાવ અહેઉણા છુટમત્થમરણં મરઝ | સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! તિ૦ | ★ ★ ★ || પંચમસાએ સત્તમો ઉદ્દેસાઓ સમતો ||૫.૭|| ★ ★ ★

અદ્વમો ઉદ્દેસો ‘નિયંઠ’ ★ ★ ★ [સુ. ૧-૨. ભગવાનું સિસ્સાણં નારયપુત્ત-નિયંઠિપુત્તાણં એગત્થવિહરણં ૧. તેણં કાલેણં તેણં સમએણં જાવ પરિસા પડિગતા | તેણં કાલેણં તેણં સમએણં સમણસ્સ ભગવાનું મહાવીરસ્સ અંતેવાસી નારયપુત્તે નામં અણગારે પગતિભદ્રાએ જાવ વિહરતિ | ૨. તેણં કાલેણં તેણં સમએણં સમણસ્સ ભગવાનું મહાવીરસ્સ અંતેવાસી નિયંઠિપુત્તે ણામં અણગારે પગતિભદ્રાએ જાવ વિહરતિ | [સુ. ૩-૪. પુગ્લાપચ્છવ્યસઅદ્વ-સમજ્ઝ-સપદેસાદિવિસયાએ નિયંઠિપુત્તપુચ્છાએ નારયપુત્તસ્સ પચ્છતરં] ૩. તાણ ણ સે નિયંઠિપુત્તે અણગારે જેણામેવ નારયપુત્તે અણગારે તેણેવ ઉવાગચ્છતિ, ઉવાગચ્છિત્તા નારયપુત્તં અણગારં એવં વદાસી— સવ્વપોગલા

ते अज्जो ! किं सअह्ना समज्ञा सपदेसा ? उदाहु अणह्ना अमज्ञा अपएसा ? ‘अज्जो’ त्ति नारयपुत्ते अणगारे नियंठिपुत्तं अणगारं एवं वदासी— सब्बपोग्गला मे अज्जो ! सअह्ना समज्ञा सपदेसा, नो अणह्ना अमज्ञा अपएसा । ४. (१) तए णं से नियंठिपुत्ते अणगारे नारदपुत्तं अणगारं एवं वदासी— जति णं ते अज्जो ! सब्बपोग्गला सअह्ना समज्ञा सपदेसा, नो अणह्ना अमज्ञा अपदेसा ? खेत्तादेसेणं अज्जो ! सब्बपोग्गला सअह्ना समज्ञा सपदेसा ? तह चेव । कालादेसेण० ? तं चेव । भावादेसेणं अज्जो !० ? तं चेव । (२) तए णं से नारयपुत्ते अणगारे नियंठिपुत्तं अणगारं एवं वदासी— दब्बादेसेण वि मे अज्जो ! सब्बपोग्गला सअह्ना समज्ञा सपदेसा, नो अणह्ना अमज्ञा अपदेसा; खेत्ताएसेण वि सब्बपोग्गला सअह्ना० ; तह चेव कालादेसेण वि; तं चेव भावादेसेण वि । [सु. ५-९. दब्बदिआदेसेहिं सब्बपोग्गलाणं नारयपुत्तपर्लवणाए नियंठिपुत्तक्यनिसेहाण्तरं नारयपुत्तस्स नियंठिपुत्तं पइ सब्बावपर्लवणत्थं विच्चती, नियंठिपुत्तक्यं दब्बादिआदेसेहिं पुग्गलमप्पाबहुयपुव्वयं समाहाणं च] (३). तए णं से नियंठिपुत्ते अणगारे नारयपुत्तं अणगारं एवं वयासी -जति णं अज्जो ! दब्बादेसेणं सब्बपोग्गला सअह्ना समज्ञा सपएसा, नो अणह्ना अमज्ञा अपएसा; एवं ते परमाणुपोग्गले वि सअह्ने समज्ञे सपएसे, णो अणह्ने अमज्ञे अपएसे; जति णं अज्जो ! खेत्तादेसेण वि सब्बपोग्गला सअ० ३, जाव एवं ते एगपदेसोगाढे वि पोग्गले सअह्ने समज्ञे सपदेसे; जति णं अज्जो ! कालादेसेणं सब्बपोग्गला सअह्ना समज्ञा सपएसा, एवं ते एगसमयठितीए वि पोग्गले ३ तं चेव; जति णं अज्जो ! भावादेसेणं सब्बपोग्गला सअह्ना समज्ञा सपएसा ३, एवं ते एगगुणकालए वि पोग्गले सअह्ने ३ तं चेव; अह ते एवं न भवति, तो जं वदसि दब्बादेसेण वि सब्बपोग्गला सअ० ३, नो अणह्ना अमज्ञा अपदेसा, एवं खेत्तादेसेण वि, काला०, भावादेसेण वि तं णं मिच्छा । ६. तए णं नारयपुत्ते अणगारे नियंठिपुत्तं अणगारं एवं वदासी— नो खलु वयं देवाणुप्पिया ! एतमटुं जाणामो पासामो, जति णं देवाणुप्पिया ! नो गिलायंति परिकहित्तए तं इच्छामि णं देवाणुप्पियाणं अंतिए एतमटुं सोच्चा निसम्म जाणित्तए । ७. तए णं से नियंठिपुत्ते अणगारे नारयपुत्तं अणगारं एवं वदासी— दब्बादेसेण वि मे अज्जो सब्बपोग्गला सपदेसा वि अपदेसा वि अणांता । खेत्तादेसेण वि एवं चेव । कालादेसेण वि भावादेसेण वि एवं चेव । जे दब्बतो अपदेसे से खेत्तओ नियमा अपदेसे, कालतो सिय सपदेसे सिय अपदेसे, भावओ सिय सपदेसे सिय अपदेसे । जे खेत्तओ अपदेसे से दब्बतो सिय सपदेसे सिय अपदेसे, कालतो भयणाए, भावतो भयणाए । जहा खेत्तओ एवं कालतो । भावतो जे दब्बतोसपदेसे से खेत्ततो सिय सपदेसे सिय अपदेसे, एवं कालतो भावतो वि । जे खेत्ततो सपदेसे से दब्बतो नियमा सपदेसे, कालओ भयणाए, भावतो भयणाए । जहा दब्बतो तहा कालतो भावतो वि । ८. एतेसि णं भंते ! पोग्गलाणं दब्बादेसेणं खेत्तादेसेणं कालादेसेणं भावादेसेणं सपदेसाण य अपदेसाण य कतरे कतरेहिंतो जाव विसेसाहिया वा ? नारयपुत्ता ! सब्बत्थोवा पोग्गला भावादेसेणं अपदेसा, कालादेसेणं अपदेसा असंखेजगुणा, दब्बादेसेणं अपदेसा असंखेजगुणा, खेत्तादेसेणं अपदेसा असंखेजगुणा, खेत्तादेसेणं चेव सपदेसा असंखेजगुणा, दब्बादेसेणं सपदेसा विसेसाहिया, कालादेसेणं सपदेसा विसेसाहिया, भावादेसेणं सपदेसा विसेसाहिया । ९. तए णं से नारयपुत्ते अणगारे नियंठिपुत्तं अणगारं वंदइ नमंसइ, नियंठिपुत्तं अणगारं वंदित्ता नमंसित्ता एतमटुं सम्मं विणएणं भुज्जो भुज्जो खामेति, २ त्ता सजमेणं तवसा अप्पाणं भावेमाणे विहरइ । [सु. १०-१३. जीव -चउब्बीसइदंडग-सिद्धेसु वह्नी -हाणी-अवद्वितत्तवत्तब्बया] १०. ‘भंते !’ त्ति भगवं गोतमे समणं जाव एवं वदासी— जीवा णं भंते ! किं वह्नंति, हायंति, अवद्विया ? गोयमा ! जीवा णो वह्नंति, नो हायंति, अवद्विता । ११. नेरतिया णं भंते ! किं वह्नंति, हायंति, अवद्विता ? गोयमा ! नेरइया वह्नंति वि, हायंति वि, अवद्विया वि । १२. जहा नेरइया एवं जाव वेमाणिया । १३. सिद्धा णं भंते ! ० पुच्छा । गोयमा ! सिद्धा वह्नंति, नो हायंति, अवद्विता वि । सु. १४. जीवेसु सब्बद्वाअवद्वितत्तपर्लवणा] १४. जीवा णं भंते ! केवतियं कालं अवद्विता गोयमा ! सब्बद्वं । [सु. १५-१९. चउबीसदंडगेसु वह्नी-हाणी अवद्वितकालमाणपर्लवणा] १५. (१) नेरतिया णं भंते ! केवतियं कालं वह्नंति ? गोयमा ! जहन्नेणं एगं समयं, उक्कोसेणं आवलियाए असंखेजभागं । (२) एवं हायंति । (३) नेरइया णं भंते ! केवतियं कालं अवद्विया ? गोयमा ! जहन्नेणं एगं समयं, उक्कोसेणं चउब्बीसं मुहुत्ता । (४) एवं सत्तसु वि पुढवीसु ‘वह्नंति, हायंति’

भाणियब्वं । नवरं अवद्वितेसु इमं नाणतं, तं जहा— रयणप्पभाए पुढवीए अडतालीसं मुहुत्ता, सक्ररप्पभाए चोद्दस राइंदियाइं, वालुयप्पभाए मासं, पंकप्पभाए दो मासा, धूमप्पभाए चत्तारि मासा, तमाए अट्टमासा, तमतमाए बारस मासा । १६. (१) असुरकुमारा वि वहृंति हायंति, जहा नेरइया । अवद्विता जहन्नेण एकं समयं, उक्कोसेण अट्टचत्तालीसं मुहुत्ता । (२) एवं दसविहा वि । १७. एगिंदिया वहृंति वि, हायंति वि, अवद्विया वि । एतेहिं तिहि वि जहन्नेण एकं समयं, उक्कोसेण आवलियाए असंखेज्जइभागं । १८. (१) बेइंदिया वहृंति हायंति तहेव । अवद्विता जहन्नेण एकं समयं, उक्कोसेण दो अंतोमुहुत्ता । (२) एवं जाव चतुरिंदिया । १९. अवसेसा सब्वे वहृंति, हायंति तहेव । अवद्वियाणं णाणतं इमं, तं जहा— सम्मुच्छिमपंचिंदियतिरिक्खजोणियाणं दो अंतोमुहुत्ता । गब्बवक्रंतियाणं चउब्बीसं मुहुत्ता । सम्मुच्छिममणुस्साणं अट्टचत्तालीसं मुहुत्ता । गब्बवक्रंतियमणुस्साणं चउब्बीसं मुहुत्ता । वाणमंतर-जोतिस-सोहम्मीसाणेसु अट्टचत्तालीसं मुहुत्ता । सणंकुमारे अट्टारस रातिंदियाइं चत्तालीसं य मुहुत्ता । माहिंदे चउब्बीसं रातिंदियाइं, वीस य मुहुत्ता । बंभलोए पंच चत्तालीसं रातिंदियाइं । लंतए नउति रातिंदियाइं । महासुक्रे सद्वं रातिंदियसतं । सहस्सारे दो रातिंदियसताइं । आणय-पाणयाणं संखेज्जा मासा । आरणऽच्युयाणं संखेज्जाइं वासाइं । एवं गेवेजगदेवाणं । विजय-वेजयंत-जयंत-अपराजियाणं असंखेज्जतिभागं; अवद्वियाणं जं भणियं । [सु. २०. सिद्धेसु वहृ-अवद्वितकालमाणपरूपणा] २०. (१) सिद्धा णं भंते ! केवतियं कालं वहृंति ? गोयमा ! जहन्नेण एकं समयं, उक्कोसेण छम्मासा । [सु. २१-२८. जीव-चउब्बीसइदंडग-सिद्धेसु सोवचयाइचउभंगीवत्तव्या] २१. जीवा णं भंते ! किं सोवचया, सावचया, सोवचयसावचया, निरुवचयनिरवचया ? गोयमा ! जीवा णो सोवचया, नो सावचया, णो सोवचयसावचया, निरुवचयनिरवचया । २२. एगिंदिया ततियपदे, सेसा जीवा चउहि वि पदेहिं भाणियब्वा । २३. सिद्धा णं भंते ! ०पुच्छा ! गोयमा ! सिद्धा सोवचया, णो सावचया, णो सोवचयसावचया, निरुवचयनिरवचया । २४. जीवा णं भंते ! केवतियं कालं निरुवचयनिरवचया ? गोयमा ! सब्बद्वं । २५. (१) नेरतिया णं भंते ! केवतियं कालं सोवचया ? गोयमा ! जहन्नेण एकं समयं, उक्कोसेण आवलियाए असंखेज्जइभागं । (२) केवतियं कालं सावचया ? एवं चेव । (३) केवतियं कालं सोवचयसावचया ? एवं चेव । (४) केवतियं कालं निरुवचयनिरवचया ? गोयमा ! जहन्नेण एकं समयं, उक्कोसेण बारस मुहुत्ता । २६. एगिंदिया सब्वे सोवचयसावचया सब्बद्वं । २७. सेसा सब्वे सोवचया वि, सावचया वि, सोवचयसावचया वि, निरुवचयनिरवचया वि जहन्नेण एगं समयं, उक्कोसेण आवलियाए असंखेज्जतिभागं अवद्विएहिं वक्रंतिकालो भाणियब्बो । २८. (१) सिद्धा णं भंते ! केवतियं कालं सोवचया ? गोयमा ! जहन्नेण एकं समयं, उक्कोसेण अट्ट समया । (२) केवतियं कालं निरुवचयनिरवचया ? जहन्नेण एकं समयं, उक्कोसेण छम्मासा । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति ० । ☆ ☆ ☆॥

पंचमसए अट्टमो उद्देसो ॥५.८ ॥ नवमो उद्देसओ ‘रायगिह’☆ ☆ ☆ [सु. १. नवमुद्देसगस्स उवुग्धाओ] १. तेण कालेण तेण समएण जाव एवं वयासी— [सु. २. अंगभूय-अंतद्वियवत्थुसमवाएण रायगिहनगरपच्चभिण्णावत्तव्या] २. (१) किमिदं भंते ! ‘नगरं रायगिहं’ ति पवुच्ति ? किं पुढवी ‘नगरं रायगिहं’ ति पवुच्ति ? आऊ ‘नगरं रायगिहं’ ति पवुच्ति ? जाव वणस्सती ? जहा एयणुद्देसए पंचिंदियतिरिक्खजोणियाणं वत्तव्यता तहा भाणियब्वं जाव सचित-अचित-मीसयाइं दव्वाइं ‘नगरं रायगिहं’ति पवुच्ति ? गोतमा ! पुढवी वि ‘नगरं रायगिहं’ति पवुच्ति जाव सचित-अचित-मीसयाइं दव्वाइं ‘नगरं रायगिहं’ति पवुच्ति । (२) से केणद्वेण० ? गोयमा ! पुढवी जीवा ति य अजीवा ति य ‘नगरं रायगिहं’ति पवुच्ति जाव सचित-अचित-मीसयाइं दव्वाइं जीवा ति य अजीवा ति य ‘नगरं रायगिहं’ति पवुच्ति, से तेणद्वेण तं चेव । [सु. ३. उजजोय-अंधयारवत्तव्या] ३. (१) से नूणं भंते ! दिया उज्जोते, रातिं अंधकारे ? हंता, गोयमा ! जाव अंधकारे । (२) से केणद्वेण० ? गोतमा ! दिया सुभा पोग्गला, सुभे पोग्गलपरिणामे, रत्तिं असुभा पोग्गला, असुभे पोग्गलपरिणामे, से तेणद्वेण० । [सु. ४-९.

ચउબ્બીસિદંદગેસુ ઉજોય -અંધયારવત્તવ્યા ૪. (૧) નેરઝ્યાણં ભંતે ! કિં ઉજોએ, અંધકારે ? ગોયમા ! નેરઝ્યાણં નો ઉજોએ, અંધયારે । (૨) સે કેણદ્રેણો ? ગોતમા ! નેરઝ્યાણં અસુભા પોગળા, અસુભે પોગલપરિણામે, સે તેણદ્રેણો । ૫. (૧) અસુરકુમારાણં ભંતે ! કિં ઉજોતે, અંધકારે ? ગોયમા ! અસુરકુમારાણં ઉજોતે, નો અંધકારે । (૨) સે કેણદ્રેણો ? ગોતમા ! અસુરકુમારાણં સુભા પોગળા, સુભે પોગલપરિણામે, સે તેણદ્રેણેં એવં વુચ્ચતિ । (૩) એવં જાવ થણિયાણં । ૬. પુઢવિકાઇયા જાવ તેઝિંદિયા જહા નેરઝ્યા । ૭. (૧) ચઉરિંદિયાણં ભંતે ! કિં ઉજોતે, અંધકારે ? ગોતમા ! ઉજોતે વિ, અંધકારે વિ । (૨) સે કેણદ્રેણો ? ગોતમા ! ચતુરિંદિયાણં સુભાઽસુભા પોગળા, સુભાઽસુભે પોગલપરિણામે, સે તેણદ્રેણો । ૮. એવં જાવ મણુસ્સાણં । ૯. વાણમંતર -જોતિસ-વેમાણિયા જહા અસુરકુમારા । [સુ. ૧૦ -૧૩. ચઉબ્બીસિદંદગેસુ સમયાદિકાલનાણવત્તવ્યા] ૧૦. (૧) અથિ ણ ભંતે ! નેરઝ્યાણં તત્થગયાણં એવં પણાયતિ, તં જહા— સમયા તિ વા આવલિયા તિ વા જાવ ઓસાપ્પિણી તિ વા ઉસ્સાપ્પિણી તિ વા ? ણો ઇમછે સમછે । (૨) સે કેણદ્રેણેં જાવ સમયા તિ વા આવલિયા તિ વા જાવ ઓસાપ્પિણી તિ વા ઉસ્સાપ્પિણી તિ વા ? ગોયમા ! ઇહં તેસિં પમાણ, ઇહં તેસિં એવં પણાયતિ, તં જહા— સમયા તિ વા જાવ ઉસ્સાપ્પિણી તિ વા । સે તેણદ્રેણેં જાવ નો એવં પણાયતિ, તં જહા— સમયા તિ વા જાવ ઉસ્સાપ્પિણી તિ વા । ૧૧. એવં જાવ પંચિંદિયતિરિક્ખવજોણિયાણં । ૧૨. (૧) અથિ ણ ભંતે ! મણુસ્સાણં ઇહગતાણં એવં પણાયતિ, તં જહા— સમયા તિ વા જાવ ઉસ્સાપ્પિણી તિ વા ? હંતા, અથિ । (૨) સે કેણદ્રેણો ? ગોતમા ! ઇહં તેસિં માણ, ઇહં તેસિં પમાણ, ઇહં ચેવ તેસિં એવં પણાયતિ, તં જહા— સમયા તિ વા જાવ ઉસ્સાપ્પિણી તિ વા । સે તેણદ્રેણો । ૧૩. વાણમંતર-જોતિસ -વેમાણિયાણં જહા નેરઝ્યાણં । [સુ. ૧૪ -૧૬. અસંખેજાલોયાઃપુચ્છાએ સમાહાણાણંતરં પાસાવચ્છિજ્જથેરાણં પંચજામધમ્મપડિપાલણાપુબ્વ સિદ્ધિ-દેવલોગગમણવત્તવ્યા] ૧૪. (૧) તેણં કાલેણં તેણં સમએણં પાસાવચ્છિજા થેરા ભગવંતો જેણેવ સમણે ભગવં મહાવીરે તેણેવ ઉવાગચ્છંતિ, તેણેવ ઉવાગચ્છિત્તા સમણસ્સ ભગવાઓ મહાવીરસ્સ અદૂરસામંતે ઠિચ્ચા એવં વદાસી— સે નૂણં ભંતે ! અસંખેજે લોએ, અણંતા રાતિંદિયા ઉપ્પજિંસુ વા ઉપ્પજંતિ વા ઉપ્પજિસ્સંતિ વા ?, વિગચ્છિંસુ વા વિગચ્છંતિ વા વિગચ્છિંસ્સંતિ વા ?, પરિત્તા રાતિંદિયા ઉપ્પજિંસુ વા ઉપ્પજંતિ વા ઉપ્પજિસ્સંતિ વા ? વિગચ્છિંસુ વા ૩ ? હંતા, અજો ! અસંખેજે લોએ, અણંતા રાતિંદિયા૦ તં ચેવ । (૨) સે કેણદ્રેણેં જાવ વિગચ્છિસ્સંતિ વા ? સે નૂણં ભે અજો ! પાસેણં અરહયા પુરિસાદાણીએણ ‘સાસતે લોએ વુઝે અણાદીએ અણવદગ્ને પરિતે પરિવુદે; હેઢા વિત્થિણે, મજ્જે સંખિતે, ઉપ્પિં વિસાલે, અહે પલિયંકસંઠિતે, મજ્જે વરવિરવિગાહિતે, ઉપ્પિં ઉદ્ધમુઙ્ગાકારસંઠિતે । તે (?તં) સિં ચ ણ સાસયંસિ લોગંસિ અણાદિયંસિ અણવદગ્નંસિ, પરિતંસિ પરિવુડિંસિ હેઢા વિત્થિણંસિ, મજ્જે સંખિતંસિ, ઉપ્પિં વિસાલંસિ, અહે પલિયંકસંઠિયંસિ, મજ્જે વરવિરવિગાહિયંસિ, ઉપ્પિં ઉદ્ધમુઙ્ગાકારસંઠિયંસિ અણંતા જીવઘણ ઉપ્પજિતા ઉપ્પજિતા નિલીયંતિ । પરિત્તા જીવઘણ ઉપ્પજિતા ઉપ્પજિતા નિલીયંતિ । સે ભૂએ ઉપ્પન્ને વિગતે પરિણા અનીવેહિં લોક્ષતિ, પલોક્ષિ । જે લોક્ષિ સે લોએ ? ‘હંતા, ભગવં ! સે તેણદ્રેણેં અજો ! એવં વુચ્ચતિ અસંખેજે તં ચેવ । (૩) તપ્પભિતિં ચ ણં તે પાસાવચ્છેજા થેરા ભગવંતો સમણં ભગવં મહાવીરં પચ્છભિજાણંતિ ‘સબ્વણું સબ્વદરિસિ’ । ૧૫. તએ ણ થેરા ભગવંતો સમણં ભગવં મહાવીરં વંદંતિ નમંસંતિ, ૨ એવં વદાસી— ઇચ્છામિ ણ ભંતે ! તુબ્બં અંતિએ ચાઉજામાઓ ધ્મમાઓ પંચમહૃવ્યિં સપ્પડિક્મણં ધ્મમં ઉવસંપજ્જિતાણં વિહૃત્તાએ । અહાસુહં દેવાણુપ્પિયા ! મા પડિબંધ કરેહ । ૧૬. તએ ણ તે પાસાવચ્છિજા થેરા ભગવંતો જાવ ચરિમેહિં ઉસ્સાસનિસ્સાસેહિં સિદ્ધા જાવ સબ્વદુક્ખપ્પહીણા, અથેગાઇયા દેવા દેવલોગેસુ ઉવકન્ના । [સુ. ૧૭. દેવલોગચાભેદપરૂણા] ૧૭. કતિવિહા ણ ભંતે ! દેવલોગા પણન્તા ? ગોયમા ! ચઉબ્બિહા દેવલોગા પણન્તા, તં જહા— ભવણવાસી-વાણમંતર-જોતિસિયં-વેમાણિયભેદેણ । ભવણવાસી દસવિહા । વાણમંતરા અદૃવિહા । જોતિસિયા પંચવિહા । વેમાણિયા દુવિહા । [સુ. ૧૮. નવમુદેસઽત્થાહિગારગાહા] ૧૮. ગાહા— કિમિદં રાયગિહં તિ ય, ઉજોતે અંધમારે સમએ ય । પાસંતિવાસિપુચ્છા રાતિંદિય, દેવલોગા ય ॥૧॥ સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! તિ૦

★☆★ | પંચમે સાએ નવમો ઉદ્દેસો સમતો ॥૫.૯ ॥ દસમો ઉદ્દેસાઓ ‘ચંપાચંદિમા’ ★☆★ [સુ. ૧. જંબુર્દીવે ચંદઉદય-અથમણાઇવત્તવ્યા] ૧. તેણં

॥५.१०॥ पंचमं सयं समतं ॥५॥ *कुरुकुरु छद्मं सयं कुरुकुरु [सु. १. छद्मस्स सयस्स दसुद्देसऽत्थाहिगारसंगहणीगाहा] १. वेयण १ आहार २ महस्सवे य ३ सपदेस ४ तमुयए ५ भविए ६। साली ७ पुढवी ८ कम्मऽन्नउत्थि ९-१० दस छद्मगम्मि सते ॥१॥ ☆☆☆ पढमो उद्देसओ 'वेयण' ☆☆☆ [सु. २-४. वथ्यदुय-अहिगरणी-सुक्रतणहत्थय-उदगबिंदुउदाहरणेहिं महावेयणाणं जीवाणं महानिज्जरावत्तव्या] २. से नूणं भंते ! जे महावेदणे से महानिज्जरे ? जे महानिज्जरे से महावेदणे ? महावेदणस्स य अप्पवेदणस्स य से सेए जे पसत्थनिज्जराए ? हंता, गोयमा ! जे महावेदणे एवं चेव । ३. (१) छट्टी -सत्तमासु णं भंते ! पुढवीसु नेरइया महावेदणा ? हंता, महावेदणा । २ ते णं भंते ! समणेहिंतो निगंथे हिंतो महानिज्जरतरा ? गोयमा ! णो इणद्वे समद्वे । ४. से केणद्वेण भंते ! एवं वुच्चति जे महावेदणे जाव पसत्थनिज्जराए (सु. २) ? गोयमा ! से जहानामए दुवे वत्थे सिया, एगे वत्थे कद्मरागरत्ते, एगे वत्थे खंजणरागरत्ते । एतेसि णं गोयमा ! दोणहं वत्थाणं कतरे वत्थेदुधोयतराए चेव, दुवामतराए चेव, दुपरिकम्मतराए चेव, कयरे वा वत्थे सुधोयतराए चेव, सुवामतराए चेव, सुपरिकम्मतराए चेव, जे वा से वत्थे कद्मरागरत्ते ? जे वा से वत्थे खंजणरागरत्ते ? भगवं ! तत्थ णं जे से वत्थे कद्मरागरत्ते से णं वत्थे दुधोयतराए चेव दुवामतराए चेव दुपरिकम्मतराए चेव । एवामेव गोतमा ! नेरइयाणं पावाइं कम्माइं गाढीकताइं चिक्कीकताइं सिलिट्टीकताइं खिलीभूताइं भवंति; संपगाढं पि य णं ते वेदणं वेदेमाणा नो महानिज्जरा, णो महापञ्जवसाणा भवंति । से जहा वा केइ पुरिसे अहिगरणीं आउडेमाणे महता महता सद्देणं महता महता घोसेणं महता परंपराधातेणं नो संचाएति तीसे अहिगरणीए अहाबायरे वि पोग्गले परिसाडित्तए । एवामेव गोयमा ! नेरइयाणं पावाइं कम्माइं गाढीकयाइं जाव नो महापञ्जवसाणा भवंति । भगवं ! तत्थ जे से वत्थे खंजणरागरत्ते से णं वत्थे सुधोयतराए चेव सुवामतराए चेव । एवामेव गोयमा ! समणाणं निगंथाणं अहाबायराइं कम्माइं सिठिलीकताइं निट्टिताइं कडाइं विप्परिणामिताइं खिप्पामेव विद्धत्थाइं भवंति जावतियं तावतियं पि णं ते वेदणं वेदेमाणा महानिज्जरा महापञ्जवसाणा भवंति । से जहानामए केइ पुरिसे सुकं तणहत्थयं जायतेयंसि पक्खिवेजा, से नूणं गोयमा ! से सुके तणहत्थए जायतेयंसि पक्खिवेजे समाणे खिप्पमेव मसमसाविज्जति ? हंता, मसमसाविज्जति । एवामेव गोयमा ! समणाणं निगंथाणं अहाबादराइं कम्माइं जाव महापञ्जवसाणा भवंति । से जहानामए केइ पुरिसे तत्सिं अयकवल्लंसि उदगबिंदू जाव हंता, विद्धसमागच्छति । एवामेव गोयमा ! समणाणं निगंथाणं जाव महापञ्जवसाणा भवंति । से तेणद्वेण जे महावेदणे से महानिज्जरे जाव निज्जराए । [सु. ५. करणभेयपरूपणा] ५. कतिविहे णं भंते ! करणे पण्णते ? गोतमा ! चउव्विहे करणे पण्णते, तं जहा— मणकरणे वङ्करणे कायकरणे कम्मकरणे । [सु. ६. चउवीसइदंडेसु करणभेयपरूपणा] ६. ऐरइयाणं भंते ! कतिविहे करणे पण्णते ? गोयमा ! चउव्विहे पण्णते, तं जहा— मणकरणे वङ्करणे कायकरणे कम्मकरणे । एवं पंचेदियाणं सब्बेसिं चउव्विहे करणे पण्णते । एगिंदियाणं दुविहे- कायकरणे य कम्मकरणे य । विगलेदियाणं वङ्करणे कायकरणे कम्मकरणे । [सु. ७-१२. चउवीसइदंडेसु करणं पदुच्च वेयणावेयणवत्तव्या] ७. (१) नेरइया णं भंते ! किं करणतो वेदणं वेदेंति ? अकरणतो वेदणं वेदेंति ? गोयमा ! नेरइया णं करणओ वेदणं वेदेंति, नो अकरणओ वेदणं वेदेंति । (२) से केणद्वेणं० ? गोयमा ! नेरइयाणं चउव्विहे करणे पण्णते, तं जहा— मणकरणे वङ्करणे कायकरणे कम्मकरणे । इच्छेणं चउव्विहेणं असुभेणं करणेणं नेरइया करणतो असायं वेदणं वेदेंति, नो अकरणतो, से तेणद्वेणं० । ८. (१) असुरकुमारा णं किं करणतो, अकरणतो ? गोयमा ! करणतो, नो अकरणतो । (२) से केणद्वेणं० ? गोयमा ! असुरकुमाराणं चउव्विहे करणे पण्णते, तं जहा-मणकरणे वङ्करणे कायकरणे कम्मकरणे । इच्छेणं सुमेणं करणेणं असुरकुमारा णं करणतो सायं वेदणं वेदेंति, नो अकरणतो । ९. एवं जाव थणियकुमारा । १०. पुढविकाइयाणं एस चेव पुच्छा । नवरं इच्छेणं सुभासुभेणं करणेणं पुढविकाइया करणतो वेमायाए वेदणं वेदेंति, नो अकरणतो । ११. ओरालियसरीरा सब्बे सुभासुभेणं वेमायाए । १२. देवा सुभेणं सातं । [सु. १३. जीवेसु महावेयणा-

અપજ્વાસિતે ? ગોયમા ! વત્થસ્સ ણ પોગ્ગલોવચએ સાદીએ સપજ્વાસિતે, નો સાદીએ અપજ્વાસિતે, નો અણાદીએ સપજ્વાસિતે, નો અણાદીએ અપજ્વાસિતે । ૭.
 (૧) જહા ણ ભંતે ! વત્થસ્સ પોગ્ગલોવચએ સાદીએ સપજ્વાસિતે, નો સાદીએ અપજ્વાસિતે, નો અણાદીએ સપજ્વાસિતે, નો અણાદીએ અપજ્વાસિતે તહા ણ જીવાણ કમ્મોવચએ પુચ્છા । ગોયમા ! અત્થેગિયાણ જીવાણ કમ્મોવચએ સાઈએ સપજ્વાસિતે, અત્થે૦ અણાઈએ સપજ્વાસિએ, અત્થે૦ અણાઈએ અપજ્વાસિએ, નો ચેવ ણ જીવાણ કમ્મોવચએ સાદીએ અપજ્વાસિતે । (૨) સે કેણદેણં૦ ? ગોયમા ! ઇરિયાવહિયાબંધયસ્સ કમ્મોવચએ સાઈએ સપ૦ । ભવસિદ્ધિયસ્સ કમ્મોવચએ અણાદીએ સપજ્વાસિતે । અભવસિદ્ધિયસ્સ કમ્મોવચએ અણાઈએ અપજ્વાસિતે । સે તેણદેણં૦ । [સુ. ૮-૯. તિદ્યદારે વત્થસ્સ જીવાણ ય સાદિ-સપજ્વાસિયાઇવત્તવ્યા] ૮.
 વત્થે ણ ભંતે ! કિં સાદીએ સપજ્વાસિતે ? ચતુભંગો । ગોયમા ! વત્થે સાદીએ સપજ્વાસિતે, અવસેસા તિણિ વિ પડિસેહેયવ્બા । ૯. (૧) જહા ણ ભંતે ! વત્થે સાદીએ સપજ્વાસિએ૦ તહા ણ જીવા કિં સાદીયા સપજ્વાસિયા ? ચતુભંગો, પુચ્છા । ગોયમા ! અત્થેગતિયા સાદીયા સપ૦, ચત્તારિ વિ ભાણિયવ્બા । (૨) સે કેણદેણં૦ ? ગોયમા ! નેરતિયા તિરિક્ખાજોળિયા મણુસ્સા દેવા ગતિરાગતિં પડુચ્ચ સાદીયા સપજ્વાસિયા । સિદ્ધા ગતિં પડુચ્ચ સાદીયા અપજ્વાસિયા । ભવસિદ્ધિયા લદ્ધિં પડુચ્ચ અણાદીયા સપજ્વાસિયા । અભવસિદ્ધિયા સંસારં પડુચ્ચ અણાદીયા અપજ્વાસિયા ભવંતિ । સે તેણદેણં૦ । [સુ. ૧૦-૧૧. ચતુથ્ય દારં-કમ્મપગડિભેય-ઠિબંધપરૂવણા] ૧૦. કતિ ણ ભંતે ! કમ્મપગડીઓ પણન્તાઓ ? ગોયમા ! અદૃ કમ્મપગડીઓ પણન્તાઓ તં જહા—ણાણાવરણિજં દંસણાવરણિજં જાવ અંતરાઇયં । ૧૧. (૧) નાણાવરણિજસ્સ ણ ભંતે ! કમ્મસ્સ કેવતિયં કાલં બંધઠિતી પણન્તા ? ગોયમા ! જહો અંતોમુહુત્તં, ઉક્કોસેણં તીસં સાગરોવમકોડાકોડીઓ, તિણિ ય વાસસહસ્સાં અબાહા, અબાહૂણિયા કમ્મદ્વિતી કમ્મનિસેઓ । (૨) એવં દરિસણાવરણિજં પિ । (૩) વેદણિજં જહો દો સમયા, ઉક્કોસેણં જહા નાણાવરણિજં । (૪) મોહણિજં જહન્નેણં અંતોમુહુત્તં, ઉક્કોસેણં સત્તરિ સાગરોવમકોડાકોડીઓ સત્ત ય વાસસહસ્સાણ અબાધા, અબાહૂણિયા કમ્મઠિર્દ કમ્મનિસેગો । (૫) આઉગં જહન્નેણં અંતોમુહુત્તં, ઉક્કોસેણં તેતીસં સાગરોવમાણિ પુબ્વકોડિતિભાગમબ્ધહિયાણિ, કમ્મદ્વિતી કમ્મનિસેઓ । (૬) નામ-ગોયાણ જહો અદૃમુહુત્તા, ઉક્કોસેણં વીસં સાગરોવમકોડાકોડીઓ, દોણિ ય વાસસહસ્સાણ અબાહા, અબાહૂણિયા કમ્મદ્વિતી કમ્મનિસેઓ । (૭) અંતરાઇયં જહા નાણાવરણિજં । [સુ. ૧૨-૧૩. પંચમ દારં-ઝિથી-પુનઃપુરસે પડુચ્ચ અદૃણં કમ્મપગડીણં બંધપરૂવણા] ૧૨. (૧) નાણાવરણિજં ણ ભંતે ! કમ્મં કિં ઝિથી બંધતિ, પુરિસો બંધતિ, નપુંસાઓ બંધતિ, ણોઝિથીનોપુરિસોનોનપુંસાઓ બંધઝ ? ગોયમા ! ઝિથી વિ બંધઝ, પુરિસો વિ બંધઝ, નપુંસાઓ વિ બંધઝ, નોઝિથીનોપુરિસોનોનપુંસાઓ સિય બંધઝ, સિય નો બંધઝ । (૨) એવં આઉગવજાઓ સત્ત કમ્મપગડીઓ । ૧૩. આઉગં ણ ભંતે ! કમ્મં કિં ઝિથી બંધઝ, પુરિસો બંધઝ, નપુંસાઓ બંધઝ ?૦ પુચ્છા । ગોયમા ! ઝિથી સિય બંધઝ સિય નો બંધઝ, એવં તિણિ વિ ભાણિયવ્બા । નોઝિથીનોપુરિસોનોનપુંસાઓ ન બંધઝ । [સુ. ૧૪. છદું દારં-સંજય-અસંજયાઇ પડુચ્ચ અદૃણં કમ્મપગડીણં બંધપરૂવણા] ૧૪. (૧) ણાણાવરણિજં ણ ભંતે ! કમ્મં કિં સંજતે બંધઝ, અસંજમે૦, સંજયસંજએ બંધઝ, નોસંજએનોઅસંજએનોસંજયસંજએ બંધતિ ? ગોયમા ! સંજએ સિય બંધતિ સિય નો બંધતિ, અસંજએ બંધઝ, સંજયસંજએ વિ બંધઝ, નોસંજએનોઅસંજએનોસંજયસંજએ ન બંધતિ । (૨) એવં આઉગવજાઓ સત્ત વિ । (૩) આઉગં હેટ્ટિલલા દો ભયણાએ, સમ્મામિચ્છદિદ્વી ન બંધઝ । [સુ. ૧૫. સત્તમં દારં-સમ્મદિદ્વીઆઇ પડુચ્ચ અદૃણં કમ્મપગડીણં બંધપરૂવણા] ૧૫. (૧) ણાણાવરણિજં ણ ભંતે ! કમ્મં કિં સમ્મદિદ્વી બંધઝ, મિચ્છદિદ્વી બંધઝ, સમ્મામિચ્છદિદ્વી બંધઝ ? ગોયમા ! સમ્મદિદ્વી સિય બંધઝ સિય નો બંધઝ, મિચ્છદિદ્વી બંધઝ, સમ્મામિચ્છદિદ્વી બંધઝ । (૨) એવં આઉગવજાઓ સત્ત વિ । (૩) આઉગં હેટ્ટિલલા દો ભયણાએ, સમ્મામિચ્છદિદ્વી ન બંધઝ । [સુ. ૧૬. અદૃમં દારં-સણિ-અસણિઆઇ પડુચ્ચ અદૃણં કમ્મપગડીણં બંધપરૂવણા] ૧૬. (૧) ણાણાવરણિજં કિં સણ્ણી બંધઝ, અસણ્ણી બંધઝ, નોસણ્ણીનોઅસણ્ણી બંધઝ ? ગોયમા ! સણ્ણી સિય બંધઝ સિય નો બંધઝ, અસણ્ણી બંધઝ, નોસણ્ણીનોઅસણ્ણી ન બંધઝ । (૨) એવં વેદણિજાસ્તાંગવજાઓ છ કમ્મપગડીઓ । (૩) વેદણિજં હેટ્ટિલલા દો બંધતિ, ઉવરિલલે ભયણાએ । આઉગં હેટ્ટિલલા દો ભયણાએ, ઉવરિલલે ન બંધઝ । [સુ. ૧૭. નવમં દારં-ભવસિદ્ધિયાઇ પડુચ્ચ અદૃણં કમ્મપગડીણં બંધપરૂવણા] ૧૭. (૧) ણાણાવરણિજં કમ્મં

કિં ભવસિદ્ધીએ બંધિ, અભવસિદ્ધીએ બંધિ, નોભવસિદ્ધીએનો અભવસિદ્ધીએ બંધતિ ? ગોયમા ! ભવસિદ્ધીએ ભયણાએ, અભવસિદ્ધીએ બંધતિ, નોભવસિદ્ધીએનો અભવસિદ્ધીએ ન બંધિ । ૨. (૨) એવં આઉગવજાઓ સત્ત વિ । (૩) આઉં હેટ્ટિલા દો ભયણાએ, ઉવરિલ્લો ન બંધિ । [સુ. ૧૮. દસમં દારં-ચક્રખુદંસણિઆઇ પડુચ્ચ અદૃષ્ટં કમ્મપગડીણં બંધપરૂખણા] ૧૮. (૧) ણાણાવરણિજં કિં ચક્રખુદંસણી બંધતિ, અચક્રખુદંસ૦, ઓહિદંસ૦, કેવલદં૦ ? ગોયમા ! હેટ્ટિલા તિણિ ભયણાએ, ઉવરિલ્લે ણ બંધિ । (૨) એવં વેદળિજવજાઓ સત્ત વિ । (૩) વેદળિજં હેટ્ટિલા તિણિ બંધતિ, કેવલદંસણી ભયણાએ । [સુ. ૧૯. એકારસમં દારં-પજ્જતાપજ્જતાઇ પડુચ્ચ અદૃષ્ટં કમ્મપગડીણં બંધપરૂખણા] ૧૯. (૧) ણાણાવરણિજં કમ્મ કિં પજ્જતાઓ બંધિ, અપજ્જતાઓ બંધિ, નોપજ્જતાએનો અપજ્જતાએ બંધિ ? ગોયમા ! પજ્જતાએ ભયણાએ, અપજ્જતાએ બંધિ, નોપજ્જતાએનો અપજ્જતાએ ન બંધિ । (૨) એવં આઉગવજાઓ । (૩) આઉં હેટ્ટિલા દો ભયણાએ, ઉવરિલ્લે ણ બંધિ । [સુ. ૨૦. દુવાલસમં દારં-ભાસયાભાસએ પડુચ્ચ અદૃષ્ટં કમ્મપગડીણં બંધપરૂખણા] ૨૦. (૧) નાણાવરણિજં કિં ભાસએ બંધિ, અભાસએ૦ ? ગોયમા ! દો વિ ભયણાએ । (૨) એવં વેદળિજવજાઓ સત્ત । (૩) વેદળિજં ભાસએ બંધિ, અભાસએ ભયણાએ । [સુ. ૨૧. તેરસમં દારં-પરિત્તાપરિત્તાઇ પડુચ્ચ અદૃષ્ટં કમ્મપગડીણં બંધપરૂખણા] ૨૧. (૧) ણાણાવરણિજં કિં પરિતે બંધિ, અપરિતે બંધિ, નોપરિતેનો અપરિતે બંધિ ? ગોયમા ! પરિતે ભયણાએ, અપરિતે બંધિ, નોપરિતેનો અપરિતે ન બંધિ । (૨) એવં આઉગવજાઓ સત્ત કમ્મપગડીઓ । (૩) આઉએ પરિતો વિ, અપરિતો વિ ભયણાએ । નોપરિતોનો અપરિતો ન બંધિ । [સુ. ૨૨-૨૩. ચોદસમં દારં-ણાણિ-અણાણિણો પડુચ્ચ અદૃષ્ટં કમ્મપગડીણં બંધપરૂખણા] ૨૨. (૧) ણાણાવરણિજં કમ્મ કિં આભિણિબોહિયનાણી બંધિ, સુયનાણી૦, ઓહિનાણી૦, મણપજ્જવનાણી૦, કેવલનાણી બં૦ ? ગોયમા ! હેટ્ટિલા ચત્તારિ ભયણાએ, કેવલનાણી ન બંધિ । (૨) એવં વેદળિજવજાઓ સત્ત વિ । (૩) વેદળિજં હેટ્ટિલા ચત્તારિ બંધંતિ, કેવલનાણી ભયણાએ । ૨૩. ણાણાવરણિજં કિં મતિઅણાણી બંધિ, સુય૦, વિભંગ૦ ? ગોયમા ! આઉગવજાઓ સત્ત વિ બંધતિ । આઉં ભયણાએ । [સુ. ૨૪. પનરસમં દારં-મણજોગિઆઇ પડુચ્ચ અદૃષ્ટં કમ્મપગડીણં બંધપરૂખણા] ૨૪. (૧) ણાણાવરણિજં કિં મણજોગી બંધિ, વય૦, કાય૦, અજોગી બંધિ ? ગોયમા ! હેટ્ટિલા તિણિ ભયણાએ, અજોગી ન બંધિ । (૨) એવં વેદળિજવજાઓ । (૩) વેદળિજં હેટ્ટિલા બંધંતિ, અજોગી ન બંધિ । [સુ. ૨૫. સોલસમં દારં-સાગાર-અણાગારોવઉત્તે પડુચ્ચ અદૃષ્ટં કમ્મપગડીણં બંધપરૂખણા] ૨૫. ણાણાવરણિજં કિં સાગારોવઉત્તે બંધિ, અણાગારોવઉત્તે બંધિ ? ગોયમા ! અદૃષ્ટુ વિ ભયણાએ । [સુ. ૨૬. સત્તરસમં દારં-આહારય - અણાહારએ પડુચ્ચ અદૃષ્ટં કમ્મપગડીણં બંધપરૂખણા] ૨૬. (૧) ણાણાવરણિજં કિં આહારએ બંધિ, અણાહારએ બંધિ ? ગોયમા ! દો વિ ભયણાએ । (૨) એવં વેદળિજ-આઉગવજાણં છણ્ણં । (૩) વેદળિજં આહારએ બંધતિ, અણાહારએ ભયણાએ । આઉં આહારએ ભયણાએ, અણાહારએ ન બંધતિ । [સુ. ૨૭. અદ્વારસમં દારં-સુહુમ-બાયરાઇ પડુચ્ચ અદૃષ્ટં કમ્મપગડીણં બંધપરૂખણા] ૨૭. (૧) ણાણાવરણિજં કિં સુહુમે બંધિ, બાદરે બંધિ, નોસુહુમેનોબાદરે બંધિ ? ગોયમા ! સુહુમે બંધિ, બાદરે ભયણાએ, નોસુહુમેનોબાદરે ન બંધિ । (૨) એવં આઉગવજાઓ સત્ત વિ । (૩) આઉએ સુહુમે બાદરે ભયણાએ, નોસુહુમેનોબાદરે ણ બંધિ । [સુ. ૨૮. એગ્ન્યાવીસિદ્મં દારં-ચરિમાચરિમે પડુચ્ચ અદૃષ્ટં કમ્મપગડીણં બંધપરૂખણા] ૨૮. ણાણાવરણિજં કિં ચરિમે બંધતિ, અચરિમે બં૦ ? ગોયમા ! અદૃ વિ ભયણાએ । [સુ. ૨૯. દારં ૨૦-છઢાઇ-એગ્ન્યાવીસિદ્મપજંતદારાંતગ્યાપદાણમપ્પાબહુય] ૨૯. (૧) એસિ ણ ભંતે ! જીવાણ ઇન્થિવેદગાણં પુરિસવેદગાણં નપુંસગવેદગાણં અવેદગાણ ય કયરે ૨ અપ્પા વા ૪ ? ગોયમા ! સવ્વત્થોવા જીવા પુરિસવેદગા, ઇન્થિવેદગા સંખેજગુણા, અવેદગા અણંતગુણા, નપુંસગવેદગા અણંતગુણા । (૨) એતેસિં સવ્વેસિં પદાણં અપ્પબહુગાંદું ઉચ્ચારેયવ્વાંદું જાવ સવ્વત્થોવા જીવા અચરિમા, ચરિમા અણંતગુણા । સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! ત્તિ૦ ॥★ ★ ★ છઢસાએ તદ્દાઓ ઉદ્દેસો સમત્તો ॥૬.૩॥ ચાત્થો ઉદ્દેસો ‘સપએસ’ ★ ★ ★ [સુ. ૧-૬. કાલાદેસેણ જીવ-ચાત્થીસદંદગેસુ એગત્ત-પુહત્તેણ સપદેસ-અપદેસવત્તબ્યા] ૧. જીવે ણ ભંતે ! કાલાદેસેણ કિં સપદેસે, અપદેસે ? ગોયમા ! નિયમા સપદેસે । ૨. (૧) નેરતિએ ણ ભંતે ! કાલાદેસેણ કિં સપદેસે, અપદેસે ? ગોયમા ! સિય સપદેસે, સિય

अपदेसे । (२) एवं जाव सिद्धे । ३. जीवा णं भंते ! कालादेसेणं किं सपदेसा, अपदेसा ? गोयमा ! नियमा सपदेसा । ४. (१) नेरइया णं भंते ! कालादेसेणं किं सपदेसा, अपदेसा ? गोयमा ! सब्वे वि ताव होज सपदेसा, अहवा सपदेसा य अपदेसे य, अहवा सपदेसा य अपदेसा य । (२) एवं जाव थणियकुमारा । ५. (१) पुढविकाइया णं भंते ! किं सपदेसा, अपदेसा ? गोयमा ! सपदेसा वि, अपदेसा वि । (२) एवं जाव वणप्पतिकाइया । ६. सेसा जहा नेरइया तहा जाव सिद्धा । [सु. ७-१९. आहारगाइ-भवसिद्धियाइ-सणिआइ-सलेसाइ-सम्मदि-द्विआइ-संजताइ-सकसायाइ-णाणाइ-सजोगिआइ-सागारोवउत्ताइ-सवेयगाइ-ससरीरिआइ-पञ्जत्याईसु सपदेस-अपदेसवत्तव्या] ७. (१) आहारगाणं जीवेगेदियवज्जो तियभंगो । (२) अणाहारगाणं जीवेगिंदियवज्जा छब्मंगा एवं भाणियव्वा-सपदेसा वा, अपदेसा वा, अहवा सपदेसे य अपदेसे य, अहवा सपदेसे य अपदेसा य, अहवा सपदेसा य अपदेसा य । सिद्धेहिं तियभंगो । ८. (१) भवसिद्धीया अभवसिद्धीया जहा ओहिया । (२) नोभवसिद्धियनोअभवसिद्धिया जीवा-सिद्धेहिं तियभंगो । ९. (१) सणीहिं जीवादिओ तियभंगो । (२) असणीहिं एगिंदियवज्जो तियभंगो । नेरइय-देव-मणुएहिं छब्मंगा । (३) नोसणिनोअसणिणो जीव-मणुय-सिद्धेहिं तियभंगो । १०. (१) सलेसा जहा ओहिया । कण्ठलेस्सा नीललेस्सा काउलेस्सा जहा आहारओ, नवरं जस्स अत्थि एयाओ । तेउलेस्साए जीवादिओ तियभंगो, नवरं पुढविकाइएसु आउ-वणप्पतीसु छब्मंगा । पम्हलेस-सुक्लेस्साए जीवइओ तियभंगो । मणुस्से छब्मंगा । (२) अलेसेहिं जीव-सिद्धेहिं तियभंगो । ११. (१) सम्मदिद्विहिं जीवाइओ तियभंगो । विगलिंदिएसु छब्मंगा । (२) मिच्छदिद्विहिं एगिंदियवज्जो तियभंगो । (३) सम्मामिच्छदिद्विहिं छब्मंगा । १२. (१) संजतेहिं जीवाइओ तियभंगो । (२) असंजतेहिं एगिंदियवज्जो तियभंगो । (३) संजतासंजतेहिं तियभंगो जीवादिओ । (४) नोसंजयनोअसंजयनोसंजतासंजत जीव-सिद्धेहिं तियभंगो । १३. (१) सकसाईहिं जीवादिओ तियभंगो । एगिंदिएसु अभंगकं । कोहकसाईहिं जीवेगिंदियवज्जो तियभंगो । देवेहिं छब्मंगा । माणकसाई मायाकसाई जीवेगिंदियवज्जो तियभंगो । नेरतिय-देवेहिं छब्मंगा । लोभकसायीहिं जीवेगिंदियवज्जो तियभंगो । नेरतिएसु छब्मंगा । (२) अकसाई जीव-मणुएहिं सिद्धेहिं तियभंगो । १४. (१) ओहियनाणे आभिणिबोहियनाणे सुयनाणे जीवादिओ तियभंगो । विगलिंदिएहिं छब्मंगा । ओहिनाणे मणपञ्जवणाणे केवलनाणे जीवादिओ तियभंगो । (२) ओहिए अण्णाणे मतिअण्णाणे सुयअण्णाणे एगिंदियवज्जो तियभंगो । विभंगणाणे जीवादिओ तियभंगो । १५. (१) सजोगी जहा ओहिओ । मणजोगी वयजोगी कायजोगी जीवादिओ तियभंगो, नवरं कायजोगी एगिंदिया तेसु अभंगकं । (२) अजोगी जहा अलेसा । १६. सागारोवउत्त-अणागारोवउत्तेहिं जीवेगिंदियवज्जो तियभंगो । १७. (१) सवेयगा य जहा सकसाई । इत्थिवेयग-पुरिसवेदग-नपुंसग-वेदगेसु जीवादिओ तियभंगो, नवरं नपुंसगवेदे एगिंदिएसु अभंगयं । (२) अवेयगा जहा अकसाई । १८. (१) ससरीरी जहा ओहिओ । ओरालिय-वेउव्वियसरीरीणं जीवएगिंदियवज्जो तियभंगो । आहारगसरीरे जीव-मणुएसु छब्मंगा । तेयग-कम्मगाणं जहा ओहिया । (२) असरीरेहिं जीव-सिद्धेहिं तियभंगो । १९. (१) आहारपञ्जतीए सरीरपञ्जतीए इंदियपञ्जतीए आणापाणपञ्जतीए जीवेगिंदियवज्जो तियभंगो । भासामणपञ्जतीए जहा सणी । (२) आहारअपञ्जतीए जहा अणाहारगा । सरीरअपञ्जतीए इंदियअपञ्जतीए आणापाणअपञ्जतीए जीवेगिंदियवज्जो तियभंगो, नेरइय-देव-मणुएहिं छब्मंगा । भासामणअपञ्जतीए जीवादिओ तियभंगो, ऐरइय-देव-मणुएहिं छब्मंगा । [सु. २०. पढमाइएगूणवीसइमपञ्जंतसुत्तविसयसंगहणीगाहा] २०. गाहा- सपदेसाऽहारग भविय सणि लेस्सा दि संजय कसाए । णाणे जोगुवओगे वेदे य सरीर पञ्जती ॥१॥ [सु. २१. जीव -चउवीसदंडगेसु पच्चकखाण - अपच्चकखाणाइवत्तव्या] २१. (१) जीवा णं भंते ! किं पच्चकखाणी, अपच्चकखाणी, पच्चकखाणापच्चकखाणी ? गोयमा ! जीवा पच्चकखाणी वि, अपच्चकखाणी वि, पच्चकखाणाऽपच्चकखाणी वि । (२) सब्वजीवाणं एवं पुच्छा । गोयमा ! नेरइया अपच्चकखाणी जाव चउरिंदिया, सेसा दो पडिसेहेयव्वा । पंचिंदियतिरिकखजोणिया नो पच्चकखाणी अपच्चकखाणी वि, पच्चकखाणापच्चकखाणी वि । मणुस्सा तिणिण वि । सेसा जहा नेरतिया । [सु. २२-२३. जीवाईसु पच्चकखाणजाणणा-कुव्वणावत्तव्या] २२. जीवा णं भंते ! किं पच्चकखाणं जाणंति, अपच्चकखाणं

જાણાંતિ, પચ્ચક્ખાણાપચ્ચક્ખાણાં જાણાંતિ ? ગોયમા ! જે પંચેંદ્રિયા તે તિણિ વિ જાણાંતિ, અવસેસા પચ્ચક્ખાણાં ન જાણાંતિ | ૨૩. જીવા ણં ભંતે ! કિં પચ્ચક્ખાણાં કુવ્વંતિ અપચ્ચક્ખાણાં કુવ્વંતિ, પચ્ચક્ખાણાપચ્ચક્ખાણાં કુવ્વંતિ ? જહા ઓહિયા તહા કુવ્વણા | [સુ. ૨૪. જીવાઈસુ પચ્ચક્ખાણનિવ્વત્તિયાઉયાઇવત્તવ્યા] ૨૪. ૨૪. જીવા ણં ભંતે ! કિં પચ્ચક્ખાણનિવ્વત્તિયાઉયા, અપચ્ચક્ખાણનિ૦, પચ્ચક્ખાણાપચ્ચક્ખાણનિ૦ ? ગોયમા ! જીવા ય વેમાળિયા ય પચ્ચક્ખાણણિવ્વત્તિયાઉયા તિણિ વિ | અવસેસા અપચ્ચક્ખાણનિવ્વત્તિયાઉયા | [સુ. ૨૫. એગ્વીસિમાઇચઉવીસિમપજંતસુત્તવિસયસંગહણીગાહા] ૨૫. ગાથા— પચ્ચક્ખાણાં ૧ જાણાં ૨ કુવ્વતિ ૩ તેણેવ આઉનિવ્વત્તી ૪ | સપદેસુદેસમ્મિ ય એમેએ દંડગા ચતરો ||૨|| સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! ત્તિ૦ | ||★ ★ ★ છદ્રે સએ ચતુત્થો ઉદ્દેસો ||૬.૪||

★★★ પંચમો ઉદ્દેસો ‘તમુએ’ ★★★ [સુ. ૧. તમુક્કાયસરૂવં] ૧. ૧ કિમિયં ભંતે ! તમુક્કાએ ત્તિ પવુચ્છિ ? કિં પુઢ્વી તમુક્કાએ ત્તિ પવુચ્છતિ, આઊ તમુક્કાએ ત્તિ પવુચ્છતિ ? ગોયમા ! નો પુઢ્વી તમુક્કાએ ત્તિ પવુચ્છતિ, આઊ તમુક્કાએ ત્તિ પવુચ્છતિ | ૨ સે કેણદ્રેણો ? ગોયમા ! પુઢ્વિકાએ ણં અથેગઝે સુભે દેસં પકાસેતિ, અથેગઝે દેસં નો પકાસેઝ, સે તેણદ્રેણો | [સુ. ૨-૫. તમુક્કાયસ્સ સમુદ્રાણ -સંઠાણ-વિક્રંભ-પરિક્રેવપમાણવત્તવ્યા] ૨. તમુક્કાએ ણં ભંતે ! કહિં સમુદ્રિએ ? કહિં સન્નિદ્રિતે ? ગોયમા ! જંબુદીવંસ્સ દીવસ્સ બહિયા તિરિયમસંખેજે દીવ-સમુદ્રે વીતિવિન્તા અરુણવરસ્સ દીવસ્સ બાહિરિલ્લાઓ વેતિયંતાઓ અરુણોદયં સમુદ્રં બાયાલીસં જોયણસહસ્રાણિ ઓગાહિત્તા ઉવરિલ્લાઓ જલંતાઓ એકપદેસિયાએ સેઢીએ ઇત્થ ણં તુમુક્કાએ સમુદ્રિએ, સત્તરસ એક્વીસે જોયણસતે ઉહું ઉપ્પતિત્તા તાઓ પચ્છા તિરિયં પવિત્થરમાણે પવિત્થરમાણે સોહમ્મીસાણ-સણંકુમાર-માહિદે ચત્તારિ વિ કપ્પે આવરિતાણં ઉહું પિ ય ણં જાવ બંભલોગે કપ્પે રિદ્વિમાણપથડં સંપત્તે, એથ ણં તમુક્કાએ સન્નિદ્રિતે | ૩. તમુક્કાએ ણં ભંતે ! કિંસંઠિએ પણન્તે ? ગોયમા ! અહે મલ્લગમૂલસંઠિટે, ઉપ્પિં કુદ્રાંગપંજરગસંઠિએ પણન્તે | ૪. તમુક્કાએ ણં ભંતે ! કેવતિયં વિક્રંભેણં ? કેવતિયં પરિક્રેવેણ પણન્તે ? ગોયમા ! દુવિહે પણન્તે | તં જહા— સંખેજવિત્થડે ય અસંખેજવિત્થડે ય | તત્થ ણં જે સે સંખેજવિત્થડે સે ણં સંખેજાં જોયણસહસ્રાં વિક્રંભેણં, અસંખેજાં જોયણસહસ્રાં પરિક્રેવેણં | ૫. તમુક્કાએ ણં ભંતે ! કેમહાલએ પ૦ ? ગોયમા ! અયં ણં જંબુદીવે ૨ જાવ પરિક્રેવેણ પણન્તે | દેવે ણં મહિદ્રીએ જાવ ‘ઝણામેવ ઝણામેવ’ ત્તિ કદૂ કેવલકપ્પં જંબુદીવં દીવં તિહિં અચ્છરાનિવાએહિં તિસત્તખુતો અણુપરિયદ્વિન્તાણં હૃવમાગચ્છ્જા | સે ણં દેવે તાએ ઉકિદ્રાએ તુરિયાએ જાવ દેવગર્ઝે વીર્ઝવયમાણે વીર્ઝવયમાણે જાવ એકાહં વા દુયાહં વા તિયાહં વા ઉક્કોસેણ છમ્માસે વીતીવએજ્જા, અથેગઝ્યં તમુકાયં વીતીવએજ્જા, અથેગઝ્યં તમુકાયં નો વીતીવએજ્જા | એમહાલએ ણં ગોતમા ! તમુક્કાએ પન્ત્રતે | [સુ. ૬-૭. તમુક્કાએ ગિહ-ગામાઇઅભાવપરૂવણા] ૬. અથ્યિ ણં ભંતે ! તમુકાએ ગેહા તિ વા, ગેહાવણા તિ વા ? ણો ઝણદ્રે સમદ્રે | ૭. અથ્યિ ણં ભંતે ! તમુકાએ ગામા તિ વા જાવ સન્નિવેસા તિ વા ? ણો ઝણદ્રે સમદ્રે | [સુ. ૮-૯. બલાહ્ય-થણિયસહ-બાદરવિજ્ઞૂં તમુક્કાએ અથિતં દેવાઝકારિયત્તં ચ] ૮. (૧) અથ્યિ ણં ભંતે ! તમુક્કાએ ઓરાલા બલાહ્યા સંસ્યેંતિ, સમુચ્છેંતિ, વાસં વાસંતિ ? હંતા, અથ્યિ | (૨) તં ભંતે ! કિં દેવો પકરેતિ, અસુરો પકરેતિ ! નાગો પકરેતિ ? ગોયમા ! દેવો વિ પકરેતિ, અસુરો વિ પકરેતિ, ણાગો વિ પકરેતિ | ૯. (૧) અથ્યિ ણં ભંતે ! તમુકાએ બાદરે થણિયસદે, બાયરે વિજ્ઞુએ ? હંતા, અથ્યિ | (૨) તં ભંતે ! કિં દેવો પકરેતિ ૩ ? તિણિ વિ પકરેતિ | [સુ. ૧૦-૧૧. તમુક્કાએ બાદરપુઢ્વિકાય-અગણિકાયાણં ચંદ-સૂરિયાઈણં ચ અભાવપરૂવણા] ૧૦. અથ્યિ ણં ભંતે ! તમુકાએ બાદરે પુઢ્વિકાએ, બાદરે અગણિકાએ ? ણો તિણદ્રે સમદ્રે, ણન્ત્રથ વિણગ્નતિસમાવન્નાણં | ૧૧. અથ્યિ ણં ભંતે ! તમુકાએ ચંદિમ-સૂરિય-ગહણ ણક્ખત-તારા-રૂવા ? ણો તિણદ્રે સમદ્રે, પલિપસ્સતો પુણ અથ્યિ | [સુ. ૧૨. તમુકાએ ચંદાભા-સૂરાભાણં ણથ્યિતપરૂવણા] ૧૨. અથ્યિ ણં ભંતે ! તમુકાએ ચંદાભા તિ વા, સૂરાભા તિ વા ? ણો તિણદ્રે સમદ્રે, કાદૂસણિયા પુણ સા | [સુ. ૧૩. તમુકાયસ્સ વણણપરૂવણા] ૧૩. તમુકાએ ણં ભંતે ! કેરિસએ વણેણં પણન્તે ? ગોયમા ! કાલે કાલોભાસે ગંભીરલોમહરિસજણણે ભીમે ઉત્તાસણએ પરમકિણહે વણેણં પણન્તે | દેવે વિ ણં અથેગતિએ જે ણં તપ્પદ્રમતાએ પાસિતા

यं खभाएज्जा, अहे यं अभिसमागच्छेज्जा, ततो पच्छा सीहं सीहं तुरियं खिप्पामेव वीतीवएज्जा । [सु. १४. तमुक्रायस्स नामधेज्जाणि] १४. तमुकायस्स पं भंते ! कति नामधेज्जा पण्णत्ता ? गोयमा ! तेरस नामधेज्जा पण्णत्ता, तं जहा— तमे ति वा, तमुकाए ति वा, अंधकारे इ वा, महंधकारे इ वा, लोगंधकारे इ वा, लोगतमिस्से इ वा, देवंधकारे ति वा, देवतमिस्से ति वा, देवारणे ति वा, देववूहे ति वा, देवफलिहे ति वा, देवपडिकखोभे ति वा, अरुणादए ति वा समुद्दे । [सु. १५. तमुक्रायस्स आउ -जीव -पुण्गलपरिणामत्तपरुवणा] १५. तमुकाए यं भंते ! किं पुढिविपरिणामे आउपरिणामे जीवपरिणामे पोण्गलपरिणामे ? गोयमा ! नो पुढिविपरिणामे, आउपरिणामे वि, जीवपरिणामे वि, पोण्गलपरिणामे वि । [सु. १६. सव्वेसिं पाणाईं तमुकाए अणंतसो उववन्नपुव्वत्तवत्तव्या] १६. तमुकाए यं भंते ! सव्वे पाणा भूता जीवा सत्ता पुढिविकाइयत्ताए जाव तसकाइयत्ताए उववन्नपुव्वा ? हंता, गोयमा ! असइं अदुवा अणंतखुतो, णो चेव यं बादरपुढिविकाइयत्ताए वा, बादरअगणिकाइयत्ताए वा । [सु. १७-१८. कण्हराईं संखा -ठाणाइपरुवणा] १७. कति यं भंते ! कण्हराईओ पण्णत्ताओ ? गोयमा ! अटु कण्हराईओ पण्णत्ताओ । १८. कहि यं भंते ! एयाओ अटु कण्हराईओ पण्णत्ताओ ? गोयमा ! उप्पिं सणंकुमार-माहिंदाणं कप्पाणं, हव्विं बंभलोगे कप्पे रिड्वे विमाणपथडे, एथ्थ यं अकखाडग -समचउरंसंसंठाणसंठियाओ अटु कण्हराईओ पण्णत्ताओ, तं जहा— पुरत्थिमेणं दो, पच्चत्थिमेणं दो, दाहिणेणं दो, उत्तरेणं दो । पुरत्थिमबंतरा कण्हराई दाहिणबाहिरं कण्हराइं पुट्टा, दाहिणबंतरा कण्हराई पच्चत्थिमबाहिरं कण्हराइं पुट्टा, पच्चत्थिमबंतरा कण्हराई उत्तरबाहिरं कण्हराइं पुट्टा, उत्तरऽबंतरा कण्हराई पुरत्थिमबाहिरं कण्हराइं पुट्टा । दो पुरत्थिमपच्चत्थिमाओ बाहिराओ कण्हराईओ छलंसाओ, दो उत्तरदाहिणबाहिराओ कण्हराईओ तंसाओ, दो पुरत्थिमपच्चत्थिमाओ अब्भिंतराओ कण्हराईओ चउरंसाओ, दो उत्तरदाहिणाओ अब्भिंतराओ कण्हराईओ चउरंसाओ । “पुव्वावरा छलंसा, तंसा पुण दाहिणुत्तरा बज्ज्ञा । अब्भिंतर चउरंसा सव्वा वि य कण्हराईओ” ॥१॥ [सु. १९. कण्हराईं आयाम- -विक्खंभपरुवणा] १९. कण्हराईओ यं भंते ! केवतियं आयामेण, केवतियं विक्खंभेण, केवतियं परिक्खेवेण पण्णत्ताओ ? गोयमा ! असंखेज्जाइं जोयणसहस्साइं आयामेण, असंखेज्जाइं जोयणसहस्साइं विक्खंभेण, असंखेज्जाइं जोयणसहस्साइं परिक्खेवेण पण्णत्ताओ । [सु. २०. कण्हराईं पमाणपरुवणा] २०. कण्हराईओ यं भंते ! केमहालियाओ पण्णत्ताओ ? गोयमा ! अयं यं जंबुद्वीवे दीवे जाव अद्वमासं वीतीवएज्जा । अथेगतियं कण्हराइं वीतीवएज्जा, अथेगइयं कण्हराइं णो वीतीवएज्जा । एमहालियाओ यं गोयमा ! कण्हराईओ पण्णत्ताओ । [सु. २१-२२. कण्हराईसु गेह -गेहावण -गामाइअभावपरुवणा] २१. अत्थि यं भंते ! कण्हराईसु गेहा ति वा, गेहावणा ति वा ? नो इण्ड्वे समट्वे । २२. अत्थि यं भंते ! कण्हराईसु गामा ति वा० ? णो इण्ड्वे समट्वे । [सु. २३-२४. ओरालबलाहय-बादरथणियसद्वाणं कण्हराईसु अत्थित्तं देवकारियत्तं च] २३. (१) अत्थि यं भंते ! कण्ह० ओराला बलाहया समुच्छंति ३ ? हंता, अत्थि । (२) तं भंते ! किं देवो प० ३ ? गोयमा ! देवो पकरेति, नो असुरो, नो नागो य । २४. अत्थि यं भंते ! कण्हराईसु बादरे थणियसद्वे ? जहा ओराला (सु. २३) तहा । [सु. २५-२७. कण्हराईसु बादरआउ-अगणि-वणस्सतिकायाणं चंद-सूरिय-चंदाभाईंच अभावपरुवणा] २५. अत्थि यं भंते ! कण्हराईसु बादरे आउकाए बादरे अगणिकाए बायरे वणप्फतिकाए ? णो इण्ड्वे समट्वे, णऽण्णत्थ विग्गहगतिसमावन्नएणं । २६. अत्थि यं भंते ! ० चंदिमसूरिय० ४ प० ? णो इण्ड्वे समट्वे । २७. अत्थि यं कण्ह० चंदाभा ति वा२ ? णो इण्ड्वे समट्वे । [सु. २८. कण्हराईं वण्णपरुवणा] २८. कण्हराईओ यं भंते ! केरेसियाओ वण्णेण पन्नत्ताओ ? गोयमा ! कालाओ जाव खिप्पामेव वीतीवएज्जा । [सु. २९. कण्हराईं नामधेज्जाण] २९. कण्हराईं भंते ! कति नामधेज्जा पण्णत्ता ? गोयमा ! अटु नामधेज्जा पण्णत्ता, तं जहा— कण्हराई ति वा, मेहराई ति वा, मधा इ वा, माघवती ति वा, वातफलिहे ति वा, वातपलिक्खोमे इ वा, देवफलिहे इ वा, देवपलिक्खोभे ति वा । [सु. ३०. कण्हराईं पुढवी-जीव-पुण्गलपरिणामत्तपरुवणा] ३०. कण्हराईओ यं भंते ! किं पुढिविपरिणामाओ, आउपरिणामाओ, जीवपरिणामाओ, पुण्गलपरिणामाओ ? गोयमा ! पुढिविपरिणामाओ, नो आउपरिणामाओ, जीवपरिणामाओ वि, पुण्गलपरिणामाओ वि । [सु. ३१. सव्वेसिं पाणाईं कण्हराईसु अणंतसो उववन्नपुव्वत्तवत्तव्या] ३१. कण्हराईसु यं भंते ! सव्वे पाणा भूया जीवा सत्ता उववन्नपुव्वा ? हंता, गोयमा ! असइं

અદુવા અણંતરુત્તો, નો ચેવ ણં બાદરઆઉકાઇયત્તાએ, બાદરઅગિણકાઇયત્તાએ, બાદરવણસ્સતિકાઇયત્તાએ વા। [સુ. ૩૨-૩૫. કણહરાઇઓવાસંતરગયલોગંતિયવિમાણાણં જામાઇં ઠાણાઇં ચ] ૩૨. એયાસિ ણં અદૃષ્ટં કણહરાઈણં અદૃષ્ટસુ ઓવાસંતરેસુ અદૃ લોગંતિયવિમાણા પણ્ણત્તા, તં જહા— અચ્ચી અચ્ચિમાલી વિડરોયણે પભંકરે ચંદાભે સૂરાભે સુક્રાભે સુપતિદ્વાભે, મજ્જે રિદ્વાભે | ૩૩. કહિ ણં ભંતે ! અચ્ચી વિમાણે પ૦ ? ગોયમા ! ઉત્તરપુરત્થિમેણં | ૩૪. કહિ ણં ભંતે ! અચ્ચિમાલી વિમાણે પ૦ ? ગોયમા ! પુરત્થિમેણં | ૩૫. એવં પરિવાડીએ નેયવ્યં જાવ કહિં ણં ભંતે ! રિદ્વે વિમાણે પણ્ણત્તે ? ગોયમા ! બહુમજ્જદેસભાગે | [સુ. ૩૬-૪૦. લોગંતિયદેવાણં નામાઇં વિમાણનામાઇં પરિવારદેવસંખા ય] ૩૬. એતેસુ ણં અદૃષ્ટસુ લોગંતિયવિમાણેસુ અદૃવિહા લોગંતિયા દેવા પરિવસંતિ, તં જહા— “સારસ્સયમાતિચ્ચા વણ્ણી વરુણા ય ગદ્વતોયા ય | તુસિયા અબ્વાબાહા અગ્નિચ્ચા ચેવ રિદ્વા ય” ||૨|| ૩૭. કહિ ણં ભંતે ! સારસ્સતા દેવા પરિવસંતિ ? ગોયમા ! અચ્ચિમ્મિ વિમાણે પરિવસંતિ | ૩૮. કહિ ણં ભંતે ! આદિચ્ચા દેવા પરિવસંતિ ? ગોયમા ! અચ્ચિમાલિમ્મિ વિમાણે૦ | ૩૯. એવં નેયવ્યં જહાણપુષ્વીએ જાવ કહિં ણં ભંતે ! રિદ્વા દેવા પરિવસંતિ ? ગોયમા ! રિદ્વુમ્મિ વિમાણે | ૪૦. (૧) સારસ્સય-માદિચ્ચાણં ભંતે ! દેવાણં કતિ દેવા, કતિ દેવસતા પણ્ણત્તા ? ગોયમા ! સત્ત દેવા, સત્ત દેવસયા પરિવારો પણ્ણત્તો | (૨) વણ્ણી-વરુણાણં દેવાણં ચઉદ્વસ દેવા, ચઉદ્વસ દેવસહસ્સા પરિવારો પણ્ણત્તો | (૩) ગદ્વતોય-તુસિયાણં દેવાણં સત્ત દેવા, સત્ત દેવસહસ્સા પરિવારો પણ્ણત્તો | (૪) અવસેસાણં નવ દેવા, નવ દેવસયા પરિવારો પણ્ણત્તો | “પઢમજુગલમ્મિ સત્ત ઉ સયાણિ બીયમ્મિ ચોદ્વસ સહસ્સા | તતિએ સત્ત સહસ્સા નવ ચેવ સયાણિ સેસેસુ” ||૩|| [સુ. ૪૧. લોગંતિયવિમાણાણ પતિદ્વાણ-બાહ્લલ-ઉચ્વત્ત-સંઠાણાઇવત્તબ્યા] ૪૧. (૧) લોગંતિગવિમાણા ણં ભંતે ! કિંપતિદ્વિતા પણ્ણત્તા ? ગોયમા ! વાઉપતિદ્વિયા પણ્ણત્તા | (૨) એવં નેયવ્યં — ‘વિમાણાણ પતિદ્વાણ બાહ્લલુચ્વત્તમેવ સંઠાણં’ | બંભલોયવત્તબ્યા નેયવ્યા જાવ હંતા ગોયમા ! અસતિં અદુવા અણંતરુત્તો, નો ચેવ ણં દેવિત્તાએ | [સુ. ૪૨. લોગંતિયદેવાણ ઠિતિપુરુષણા] ૪૨. લોગંતિગવિમાણેસુ લોગંતિયદેવાણં ભંતે ! કેવતિયં કાલં ઠિતી પણ્ણત્તા ! ગોયમા ! અદૃ સાગરોવમાઇં ઠિતી પણ્ણત્તા | [સુ. ૪૩. લોગંતિયવિમાણ -લોગંતાણં અંતરપુરુષણા] ૪૩. લોગંતિગવિમાણેહિં ણં ભંતે ! કેવતિયં અબાહાએ લોગંતે પણ્ણત્તે ? ગોયમા ! અસંખેજાઇં જોયણસહસ્સાઇં અબાહાએ લોગંતે પણ્ણત્તે | સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! ત્તિ૦ | ★★☆ || છદ્વસયસ્સ ઉદ્દેસાઓ પંચમાઓ ||૬.૫|| ★★☆ છદ્વો ઉદ્દેસો ‘ભવિએ’ ★★☆ [સુ. ૧-૨. ચઉવીસદંડયાણં આવાસાઇવત્તબ્યાનિદ્વેસો] ૧. (૧) કતિ ણં ભંતે ! પુઢવીઓ પણ્ણત્તાઓ ? ગોયમા ! સત્ત પુઢવીઓ પણ્ણત્તાઓ, તં જહા-રયણપ્પભા જાવ તમતમા | (૨) રયણપ્પભાદીણં આવાસા ભાણિયવ્બા જાવ અહેસત્તમાએ | ૨. એવં જે જતિયા આવાસા તે ભાણિયવ્બા જાવ કતિ ણં ભંતે ! અણુત્તરવિમાણ પણ્ણત્તા ? ગોયમા ! પંચ અણુત્તરવિમાણ પણ્ણત્તા, તં જહા-વિજએ જાવ સવ્વદ્વસિદ્ધે | [સુ. ૩-૮. મારણંતિયસમુઘાયસમોહયજીવસ્સ ચઉવીસદંડએસુ આહારાઇવત્તબ્યા] ૩. (૧) જીવે ણં ભંતે ! મારણંતિયસમુઘાએણ સમોહતે, સમોહણિત્તા જે ભવિએ ઇમીસે રયણપ્પભાએ પુઢવીએ તીસાએ નિરયાવાસસયસહસ્સેસુ અન્નતરંસિ નિરયાવાસંસિ નેરઝ્યત્તાએ ઉવવજિત્તએ સે ણં ભંતે ! તત્થગતે ચેવ આહારેજ વા, પરિણામેજ વા, સરીરં વા બંધેજા ? ગોયમા ! અથેગઝએ તત્થગતે ચેવ આહારેજ વા, પરિણામેજ વા, સરીરં વા બંધેજ, અથેગઝએ તતો પડિનિયત્તતિ, ઇહમાગચ્છતિ, આગચ્છિત્તા દોચ્ચં પિ મારણંતિયસમુઘાએણ સમોહણતિ, સમોહણિત્તા ઇમીસે રયણપ્પભાએ પુઢવીએ તીસાએ નિરયાવાસસયસહસ્સેસુ અન્નયરંસિ નિરયાવાસંસિ નેરઝ્યત્તાએ ઉવવજિત્તા તતો પચ્છા આહારેજ વા પરિણામેજ વા સરીરં વા બંધેજા | (૨) એવં જાવ અહેસત્તમા પુઢવી | (૪) જીવે ણં ભંતે ! મારણંતિયસમુઘાએણ સમોહએ, ૨ જે ભવિએ ચઉસદ્વીએ અસુરકુમારવાસસયસહસ્સેસુ અન્નતરંસિ અસુરકુમારવાસંસિ અસુરકુમારત્તાએ ઉવવજિત્તએ૦ જહા નેરઝ્યા તહા ભાણિયવ્બા જાવ થણિયકુમારા | ૫. (૧) જીવે ણં ભંતે ! મારણંતિયસમુઘાએણ સમોહએ, ૨ જે ભવિએ અસંખેજેસુ પુઢવિકાઇયાવાસસયસહસ્સેસુ અન્નયરંસિ પુઢવિકાઇયાવાસંસિ પુઢવિકાઇયત્તાએ ઉવવજિત્તએ સે ણં ભંતે ! મંદરસ્સ પબ્યાસ્સ પુરત્થિમેણં કેવતિયં ગચ્છેજા, કેવતિયં પાઉણેજા ? ગોયમા ! લોયંતં ગચ્છેજા, લોયંતં પાઉણેજા | (૨) સે ણં ભંતે ! તત્થગએ ચેવ આહારેજ વા, પરિણામેજ વા, સરીરં વા

બંધેજા ? ગોયમા ! અત્થેગિએ તત્થગતે ચેવ આહારેજ વા, પરિણામેજ વા, સરીરં વા બંધેજ, અત્થેગિએ તતો પડિનિયતતિ, ૨ તા ઇહમાગચ્છિ, ૨ તા દોચ્ચં પિ મારણંતિયસમુઘાએણ સમોહણતિ, ૨ તા મંદરસ્સ પવ્યયસ્સ પુરત્થિમેણ અંગુલસ્સ અસંખેજતિભાગમેત્તં વા સંખેજતિભાગમેત્તં વા, વાલગ્ન વા, વાલગ્નપુહુત્તં વા એવં લિકખં જ્યૂં જવં અંગુલ જાવ જોયણકોડિં વા, જોયણકોડાકોડિં વા સંખેજેસુ વા અસંખેજેસુ વા જોયણસહસ્સેસુ, લોગંતે વા એગપદેસિયં સેદિં મોત્તૂણ અસંખેજેસુ પુઢવિકાઇયાવાસસયસહસ્સેસુ અન્નયરંસિ પુઢવિકાઇયાવાસસિ પુઢવિકાઇયતાએ ઉવવજેતા તતો પચ્છા આહારેજ વા, પરિણામેજ વા સરીરં વા બંધેજા । (૩) જહા પુરત્થિમેણ મંદરસ્સ પવ્યયસ્સ આલાવગો ભળિઓ એવં દાહિણેણ, પચ્છત્થિમેણ, ઉત્તરેણ, ઉછે, અહે । ૬. જહા પુઢવિકાઇયા તહા એગિદ્યાણ સવ્વેસિં એકેક્સ્સ છ આલાવગ ભાણિયબ્વા । ૭. જીવે ણ ભંતે ! મારણંતિયસમુઘાતેણ સમોહતે, ૨ તા જે ભવિએ અસંખેજેસુ બેંદિયાવાસસયસહસ્સેસુ અન્નતરંસિ બેંદિયાવાસસિ બેંદિયાનીએ ઉવવજીતાએ સે ણ ભંતે ! તત્થગતે ચેવો જહા નેરિયા । એવં જાવ અણુત્તરોવવાતિયા । ૮. જીવે ણ ભંતે ! મારણંતિયસમુઘાતેણ સમોહતે, ૨ જે ભવિએ એવં પંચસુ અણુત્તરેસુ મહતિમહાલએસુ મહાવિમાણેસુ અન્નયરંસિ અણુત્તરોવવાઇયદેવતાએ ઉવવજીતાએ, સે ણ ભંતે ! તત્થગતે ચેવ જાવ આહારેજ વા, પરિણામેજ વા, સરીરં વા બંધેજા । સેવં ભંતે સેવં ભંતે ! ત્તિ૦ ॥ ★★☆ છદ્રો પુઢવિ ઉદ્દેસો સમતો ॥૬.૬ ॥ ★★☆ સત્તમો ઉદ્દેસો ‘સાલી’ ★★☆

[સુ. ૧-૩. કોદ્વાઇઅગૃતાણ સાલિઆઇ-કલાયાઇ-અયસિઆઈણ ધણાણં જોળિકાલપરૂબણા] ૧. અહ ણ ભંતે ! સાલીણ વીહીણ ગોધૂમાણ જવાણ જવજવાણ એતેસિ ણ ધન્નાણ કોદુઉત્તાણ પલ્લાઉત્તાણ મંચાઉત્તાણ માલાઉત્તાણ ઓલિત્તાણ લિત્તાણ પિહિતાણ મુદ્વિયાણ લંછિયાણ કેવતિયં કાલ જોણી સંચિદૃતિ ? ગોયમા ! જહન્નેણ અંતોમુહુત્તં ઉકોસેણ તિણિ સંવચ્છરાઇં, તેણ પર જોણી પમિલાતિ, તેણ પર જોણી પવિબ્ધસતિ, તેણ પર બીએ અબીએ ભવતિ, તેણ પર જોળિવોચ્છેદે પણન્તે સમણાઉસો ! ૨. અહ ભંતે ! કલાય-મસૂર-તિલ-મુખ-માસ-નિપ્ફાવ-કુલત્થ-ાલિસંદગ-સર્ઝણ-પલિમંથગમાદીણ એતેસિ ણ ધન્નાણં૦ ? જહા સાલીણ તહા એયાણ વિ, નવરં પંચ સંવચ્છરાઇં । સેસં તં ચેવ । ૩. અહ ભંતે ! અયસિ-કુસુંભગ-કોદ્વા-કંગુ-વરગ-રાલગ-કોદૂસગ-સણ-સરિસવ-મૂલગબીયમાદીણ એતેસિ ણ ધન્નાણં૦ ? એતાણિ વિ તહેવ, નવરં સત્ત સંવચ્છરાઇં । સેસં તં ચેવ । [સુ. ૪-૫. મુહુત્તાઇ-સીસપહેલિયાપજંતસ્સ ગણિયકાલમાણસ્સ વિત્થરાઓ પરૂબણા] ૪. એગમેગસ્સ ણ ભંતે ! મુહુત્તસ્સ કેવતિયા ઊસાસદ્વા વિયાહિયા ? ગોયમા ! અસંખેજાણ સમયાણ સમુદ્યસમિતિસમાગમેણ સા એગ આવલિય ત્તિ પવુચ્છિ, સંખેજા આવલિયા ઊસાસો, સંખેજા આવલિયા નિસ્સાસો । ‘હંદુસ્સ અણવગલ્લસ્સ નિરુવકિંદુસ્સ જંતુણો । એગ ઊસાસનીસાસે, એસ પાણુ ત્તિ વુચ્તિ’ ॥૧॥ “સત્ત પાળ્ણિ સે થોવે, સત્ત થોવાઇં સે લવે । લવાણ સત્તહત્તરિએ એસ મુહુત્તે વિયાહિટે” ॥૨॥ “તિણિ સહસ્સા સત્ત ય સયાઇં તેવત્તરિં ચ ઊસાસા । એસ મુહુત્તો દિંદ્રો સવ્વેહિં અણંતનાણીહિં” ॥૩॥ ૫. એણ મુહુત્તપમાણેણ તીસુમુહુત્તો અહોરત્તો, પણણરસ અહોરત્તા પક્ખો, દો પક્ખો માસો, દો માસા ઉઊ, તિણ ઉऊ અયણે, દો અયણા સંવચ્છરે, પંચસંવચ્છરિએ જુગે, વીસં જુગાઇ વાસસયં, દસ વાસસયાઇ વાસસહસ્સં, સયં વાસસહસ્સાઇ વાસસતસહસ્સં, ચઉરાસીતિં વાસસતસહસ્સાણિ સે એગ પુબ્બંગે, ચઉરાસીતિં પુબ્બંગસયસહસ્સાઇ સે એગ પુબ્બે, એવં તુડિઅંગે તુડિએ, અડડંગે અડડે, અવંગે અવવે, હૂહૂઅંગે હૂહૂએ, ઉપ્પલંગે ઉપ્પલે, પઉમંગે પઉમે, નલિણંગે નલિણે, અત્થનિઉરંગે અત્થનિઉરે, અઉઅંગે અઉએ, પઉઅંગે પઉએ ય, નઉઅંગે નઉએ ય, ચૂલિઅંગે ચૂલિઆ ય, સીસપહેલિઅંગે સીસપહેલિયા । એતાવ તાવ ગણિએ । એતાવ તા ગણિયસ્સ વિસએ । તેણ પર ઓવમિએ । [સુ. ૬-૮. પલિઓવમાઇ-ઉસ્સપ્પિણિપજંતસ્સ ઓવમિયકાલમાણસ્સ વિત્થરાઓ પરૂબણા] ૬. સે કિં તં ઓવમિએ ? ઓવમિએ દુવિહે પણન્તે, તં જહા— પલિઓવમે ય, સાગરોવમે ય । ૭. સે કિં તં પલિઓવમે ? સે કિં તં સાગરોવમે ? “સત્થેણ સુતિક્રખેણ વિ છેચું ભેચું ચ જં કિર ન સકા । તં પરમાણું સિદ્ધા વદંતિ આદિં પમાણાણ” ॥૪॥ અણંતાણ પરમાણુપોગ્લાણ સમુદ્યસમિતિસમાગમેણ સા એગ ઉસ્સણહસણહિયા તિ વા, સણહસણહિયા તિ વા, ઉછુરેણૂ તિ વા, તસરેણૂ તિ વા, રહરેણૂ તિ વા, વાલગ્ને તિ વા, લિકખા તિ વા, જ્યૂયા તિ વા, જવમજ્જે તિ વા, અંગુલે તિ વા । અદૃ ઉસ્સણહસણહિયાઓ સા એગ

સણ્ણસણ્ણિયા, અદૃ સણ્ણસણ્ણિયાઓ સા એગા ઉદ્ધરેણૂ, અદૃ ઉદ્ધરેણૂઓ સા એગા તસરેણૂ, અદૃ તસરેણૂઓ સા એગા રહરેણૂ અદૃ રહરેણૂઓ સે એગે દેવકુરુ-ઉત્તરકુરુગાણ મણૂસાણ વાલગે, એવં હરિવાસરમ્મગ -હેમવત-એરણ્ણવતાણ પુબ્વવિદેહાણ મણૂસાણ અદૃ વાલગા સા એગા લિક્ખાઓ સા એગા જૂયા, અદૃ જૂયાઓ સે એગે જવમજ્જે, અદૃ જવમજ્જા સે એગે અંગુલે, એટેણ અંગુલપમાળેણ છ અંગુલાણિ પાદો, બારસ અંગુલાં વિહૃત્થી, ચઉબીસં અંગુલાણિ રયણી, અડયાલીસં અંગુલાં કુચ્છી, છુણુંતિં અંગુલાણિ સે એગે દંડે તિ વા, ધ્યાં તિ વા, જૂએ તિ વા, નાલિયા તિ વા, અક્રૂષે તિ વા, મુસલે તિ વા, એટેણ ધણુપ્પમાળેણ દો ધણુસહસ્રાં ગાઉં, ચત્તારિ ગાઉયાં જોયણ, એટેણ જોયણપ્પમાળેણ જે પલ્લે જોયણ આયામવિક્રંભેણ, જોયણ ઉદ્ધું ઉચ્ચત્તેણ તં તિઉણ સવિસેસં પરિરાણં । સે ણ એગાહિય-બેયાહિય-તેયાહિય ઉક્કોસં સત્તરત્પરૂઢાણ સંસંદ્રે સન્નિચિતે ભરિતે વાલગાકોડીણ, તે ણ વાલગે નો અણી દહેજા, નો વાતો હરેજા, નો કૃથેજા, નો પરિવિદ્ધસેજા, નો પૂતિતાએ હૃબ્બમાગચ્છેજા । તતો ણ વાસસતે વાસસતે ગતે એગમેં વાલગાં અવહાય જાવતિએણ કાલેણ સે પલ્લે ખીણે નીરએ નિમ્મલે નિદ્વિતે નિલ્લેવે અવહંડે વિસુદ્ધે ભવતિ । સે તં પલિઓવે મે । ગાહા— “એટેસિં પલ્લાણ કોડાકોડી હવેજ દસગુણિયા । તં સાગરોવમસ્સ તુ એકસ્સ ભવે પરીમાણં” ॥૫॥ ૮. એણં સાગરોવમપમાળેણ ચત્તારિ સાગરોવમકોડાકોડીઓ કાલો સુસમસુસમા ૧, તિણિ સાગરોવમકોડાકોડીઓ કાલો સુસમા ૨, દો સાગરોવમકોડાકોડીઓ કાલો સુસમદૂસમા ૩, એગા સાગરોવમકોડાકોડી બાયાલીસાએ વાસસહસ્રસેહિં ઊણિયા કાલો દૂસમસુસમા ૪, એક્વીસં વાસહસ્રાં કાલો દૂસમા ૫, એક્વીસં વાસસહસ્રાં કાલો દૂસમદૂસમા ૬ । પુણરવિ ઉસ્સપ્પિણીએ એક્વીસં વાસસહસ્રાં કાલો દૂસમદૂસમા ૧ । એક્વીસં વાસહસ્રાં જાવ ચત્તારિ સાગરોવમકોડાકોડીઓ કાલો સુસમસુસમા ૬ । દસ સાગરોવમકોડાકોડીઓ કાલો ઓસપ્પિણી । દસ સાગરોવમકોડાકોડીઓ કાલો ઉસ્સપ્પિણી । વીસં સાગરોવમકોડાકોડીઓ કાલો ઓસપ્પિણી ય ઉસ્સપ્પિણી ય । [સુ. ૧. ઇમીસે ઓસપ્પિણીએ સુસમસુસમાએ ભરહવાસસ્સ આગારભાવપડોયારપરૂવણ] ૧. જંબુદીવે ણ ભંતે ! દીવે ઇમીસે ઓસપ્પિણીએ સુસમસુસમાએ સમાએ ઉત્તમદૃપત્તાએ ભરહરસ્સ વાસસ્સ કેરિસએ આગારભાવપડોગારે હોત્થા ? ગોતમા ! બહુસમરમણિજે ભૂ-મિમાગે હોત્થા, સે જહાનામાએ આલિંગપુક્કરે તિ વા, એવં ઉત્તરકુરુવત્તબ્યા નેયબ્વા જાવ આસયંતિ સયંતિ । તીસે ણ સમાએ ભારહે વાસે તત્થ તત્થ દેસે દેસે તહિં તહિં બહવે ઉદ્ધાલા કુદાલા જાવ કુસવિકુસવિસુદ્ધરુક્ક્વમૂલા જાવ છબ્બિંહા મણૂસા અણુસજ્જિત્થા, તં૦— પમ્હગંધા ૧ મિયગંધા ૨ અમમા ૩ તેયલી ૪ સહા ૫ સણિંચારી ૬ । સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! ત્તિ૦ । ★★☆ સત્તમો સાલિઉદેસો સમત્તો ॥૬.૭॥

★☆☆ અદૃમો ઉદ્દસો ‘પુઢ્વી’ ★☆☆ [સુ. ૧. અદૃપુઢ્વીવિપરૂવણ] ૧. કદ્દ ણ ભંતે ! પુઢ્વીઓ પણન્તાઓ ? ગોયમા ! અદૃ પુઢ્વીઓ પણન્તાઓ, તં જહા— રયણપ્પભા જાવ ઈસીપબ્ભારા । [સુ. ૨-૩. રયણપ્પભાએ પુઢ્વીએ ગેહાઇ -ગામાઈં અભાવપરૂવણ] ૨. અથ્યિ ણ ભંતે ! ઇમીસે રયણપ્પભાએ પુઢ્વીએ અહે ગેહા તિ વા ગેહાવણા તિ વા ? ગોયમા ! ણો ઇણદ્રે સમદ્રે । ૩. અથ્યિ ણ ભંતે ! ઇમીસે રયણપ્પભાએ અહે ગામા તિ વા જાવ સન્નિવેસા તિ વા ? નો ઇણદ્રે સમદ્રે । [સુ. ૪-૭. રયણપ્પભાએ પુઢ્વીએ ઉરાલબલાહ્ય-બાદરથળિયસદ્વાણ અથ્યિત્તં દેવ-અસુર-નાગકારિયત્તં ચ] ૪. અથ્યિ ણ ભંતે ! ઇમીસે રયણપ્પભાએ પુઢ્વીએ અહે ઉરાલા બલાહ્યા સંસેયંતિ, સમુચ્છંતિ, વાસં વાસંતિ ? હૃંતા, અથ્યિ । ૫. તિણિ વિ પકરિંતિ -દેવો વિ પકરેતિ, અસુરો વિ પ૦, નાગો વિ પ૦ । ૬. અથ્યિ ણ ભંતે ! ઇમીસે રયણ૦ બાદરે થળિયસદ્રે ? હૃંતા, અથ્યિ । ૭. તિણિ વિ પકરેંતિ । [સુ. ૮-૧૦. રયણપ્પભાએ પુઢ્વીએ બાદરઅગણિકાય -ચંદાઇ-ચંદાભાઈં અભાવ-પરૂવણ] ૮. અથ્યિ ણ ભંતે ! ઇમીસે રયણ૦ બાદરે અગણિકાએ ? ગોયમા ! નો ઇણદ્રે સમદ્રે, નડ્નત્થ વિગાહગતિસમાવન્નાણં । ૯. અથ્યિ ણ ભંતે ! ઇમીસે રયણ૦ અહે ચંદિમ જાવ તારાખ્વા ? નો ઇણદ્રે સમદ્રે । ૧૦. અથ્યિ ણ ભંતે ! ઇમીસે રયણપ્પભાએ પુઢ્વીએ ચંદાભા તિ વા ૨ ? ણો ઇણદ્રે સમદ્રે । [સુ. ૧૧-૧૪. સક્રરપ્પભાઇ-તમતમાપજંતાણ બિતિયાઇદસમસુત્ત - પજંતવત્તબ્યાનિદેસપુબ્વયં વિસેસવત્તબ્યા] ૧૧. એવં દોચ્ચાએ વિ પુઢ્વીએ ભાણિયબ્વં । ૧૨. એવં તચ્ચાએ વિ ભાણિયબ્વં, નવરં દેવો વિ પકરેતિ, અસુરો વિ પકરેતિ, ણો ણાગો પકરેતિ । ૧૩. ચઉથ્થીએ વિ એવં, નવરં દેવો એક્રો પકરેતિ, નો અસુરો૦, નો નાગો પકરેતિ । ૧૪. એવં હેઠિલલાસુ સબ્વાસુ

દેવો એકો પકરેતિ । [સુ. ૧૫. સોહમ્મીસાણેસુ ગેહાઇઅભાવપરૂબણા] ૧૫. અતિથિ એં ભંતે ! સોહમ્મીસાણાં કપ્પાણં અહે ગેહા ઇવા ૨ ? નો ઇણદે સમદે । [સુ. ૧૬-૧૮. સોહમ્મીસાણેસુ બલાહ્ય-થળિયસદ્વાણં અતિથિત્તં દેવ-અસુર-કારિયત્તં ચ] ૧૬. અતિથિ એં ભંતે !૦ ઉરાલા બલાહ્યા ? હંતા, અતિથિ । ૧૭. દેવો પકરેતિ, અસુરો વિ પકરેઝ, નો નાઓ પકરેઝ । ૧૮. એવં થળિયસદે વિ । [સુ. ૧૯-૨૨. સોહમ્મીસાણેસુ બાદરપુઢવિકાય-અગણિકાય-ચંદાઇ-ગામાઇ-ચંદાભાઈણં અભાવપરૂબણા] ૧૯. અતિથિ એં ભંતે !૦ બાદરે પુઢવિકાએ, બાદરે અગણિકાએ ? નો ઇણદે સમદે નડજ્ઞત્થ વિઝાળગતિસમાવન્નાણં । ૨૦. અતિથિ એં ભંતે ! ચંદિમ૦ ? ણો ઇણદે સમદે । ૨૧. અતિથિ એં ભંતે ! ગામાઇ વા૦ ? ણો ઇણદે સ૦ । ૨૨. અતિથિ એં ભંતે ! ચંદાભા તિ વા ૨ ? ગોયમા ! ણો ઇણદે સમદે । [સુ. ૨૩-૨૫. સણંકુમારાઇસુ દેવલોએસુ પણરસમાઇબાવીસિઝ - સુત્તવત્તબ્વયાપુબ્વયં વિસેસવત્તબ્વયા] ૨૩. એવં સણંકુમાર-માહિદેસુ, નવરં દેવો એગો પકરેતિ । ૨૪. એવં બંભલોએ વિ । ૨૫. એવં બંભલોગસ્સ ઉવરિં સવ્વહિં દેવો પકરેતિ । [સુ. ૨૬. તમુક્કાય-વિવિહદેવલોય-રયણપ્પભાઇપુઢવીસુ બાદરપુઢવિકાયાઈણં પંચણહં પિહાપિહં અભાવવત્તબ્વયા ૨૬. પુચ્છિયવ્વે ય બાદરે આઉકાએ, બાદરે તેઉકાએ, બાયરે વણસ્સતિકાએ । અન્ન તં ચેવ । ગાહા—“તમુકાએ કપ્પણાએ અગણી પુઢવી ય, અગણિ પુઢવીસુ । આઉ-તેઉ-વણસ્સતિ કપ્પુવરિમ-કણહરાઈસુ” ॥૩॥ [સુ. ૨૭-૨૮. આઉયબંધસ્સ ભેયછક્કં ચઉવીસદંડએસુ છવિહાઉયબંધપરૂબણા ય] ૨૭. કતિવિહે એં ભંતે ! આઉયબંધે પણન્તે ? ગોયમા ! છવિહેઆઉયબંધે પણન્તે, તં જહા— જાતિનામનિહત્તાઉએ ગતિનામનિહત્તાઉએ ઠિતિનામનિહત્તાઉએ ઓગાહણનામનિહત્તાઉએ પદેસનામનિહત્તાઉએ અણુભાગનામનિહત્તાઉએ । ૨૮. એવં દંડાઓ જાવ વેમાળિયાણં । [સુ. ૨૯-૩૪. જાતિનામનિહત્તાઈણં દુવાલસણહં દંડગાણં જીવ-ચઉવીસદંડગસુ વત્તબ્વયા ૨૯. જીવા એં ભંતે ! કિં જાતિનામનિહત્તા ગતિનામનિહત્તા જાવ અણુભાગનામનિહત્તા ? ગોતમા ! જાતિનામનિહત્તા વિ જાવ અણુભાગનામનિહત્તા વિ । ૩૦. દંડાઓ જાવ વેમાળિયાણં । ૩૧. જીવા એં ભંતે ! કિં જાતિનામનિહત્તા ગતિનામનિહત્તા જાવ અણુભાગનામનિહત્તા ? ગોયમા ! જાતિનામનિહત્તા વિ જાવ અણુભાગનામનિહત્તા વિ । ૩૨. દંડાઓ જાવ વેમાળિયાણં । ૩૩. એવમેએ દુવાલસ દંડગા ભાળિયવા— જીવા એં ભંતે ! કિં જાતિનામનિહત્તા ૧, જાતિનામનિહત્તાઉયા ૨, જીવા એં ભંતે ! કિં જાતિનામનિહત્તાઉયા ૩, જાતિનામનિહત્તાઉયા ૪, જાતિગોયનિહત્તા ૫, જાતિગોયનિહત્તાઉયા ૬, જાતિગોત્તનિહત્તાઉયા ૭, જાતિગોત્તનિહત્તાઉયા ૮, જાતિણામગોત્તનિહત્તાઉયા ૯, જાતિણામગોયનિહત્તાઉયા ૧૦, જાતિણામગોયનિહત્તાઉયા ૧૧, જીવા એં ભંતે ! કિં જાતિનામગોત્તનિહત્તાઉયા જાવ અણુભાગનામગોત્તનિહત્તાઉયા ૧૨ ? ગોતમા ! જાતિનામગોયનિહત્તાઉયા વિ જાવ અણુભાગનામગોત્તનિહત્તાઉયા વિ । ૩૪. દંડાઓ જાવ વેમાળિયાણં । [સુ. ૩૫. લવણસમુદ્ભાઇસયંભૂરમણસમુદ્ભપજવસાણાણ સરૂબવણણા] ૩૫. લવણે એં ભંતે ! સમુદ્દે કિં ઉસ્સિઓદાએ, પત્થડોદાએ, ખુભિયજલે, અખુભિયજલે ? ગોયમા ! લવણે એં સમુદ્દે ઉસ્સિઓદાએ, નો પત્થડોદાએ, ખુભિયજલે, નો અખુભિયજલે । એતો આઢત્તં જહા જીવાભિગમે જાવ સે તેણ૦ ગોયમા ! બાહિરયા એં દીવા-સમુદ્ભા પુણા પુણપ્પમાણા વોલદૃમાણા વોસદૃમાણા સમભરઘડત્તાએ ચિદ્ભંતિ, સંદ્વાણતો એગવિહિવિહાણા, વિથરાઓ અણેગવિહિવાણા, દુગુણા દુગુણપ્પમાણતો જાવ અસ્સિં તિરિયલોએ અસંખેજા દીવ-સમુદ્ભા સયંભૂરમણપજવસાણા પણન્તા સમણાઉસો ! । [સુ. ૩૬. દીવ -સમુદ્ભાણં નામધેજા] ૩૬. દીવ -સમુદ્ભા એં ભંતે ! કેવતિયા નામધેજોહિં પણન્તા ? ગોયમા ! જાવતિયા લોએ સુભા નામા, સુભા રૂવા, સુભા ગંધા, સુભા રસા, સુભા ફાસા એવતિયા એં દીવ -સમુદ્ભા નામધેજોહિં પણન્તા । એવં નેયવા સુભા નામા, ઉદ્ધરો પરિણામો સવ્વજીવાણં । સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! ત્તિ૦ । ★★☆ છદ્ભસયસ્સ અદ્ભુમો ॥૬.૮॥ ★★☆ નવમો ઉદ્દેસો ‘કમ્મ’ ★★☆ સુ. ૧. નાણાવરણાઇબંધયજીવાઈણં કમ્મપયડિબંધજાણણત્થં પણણવણાસુત્તાવલોયણનિદેસો ૧. જીવે એં ભંતે ! ણાણાવરણિજ્જં કમ્મં બંધમાણે કતિ કમ્મપગડીઓ બંધહ ? ગોયમા ! સત્તવિહબંધએ વા, અદ્ભુવિહબંધએ વા છવિહબંધએ વા । બંધુદેસો પણણવણાએ નેયવો । [સુ. ૨-૫. દેવં પડુચ્ચ એગવણણ-એગરૂબાઇવિઉબ્વણાએ બાહિરયપોગલપરિઆદાણપરૂબણા] ૨. દેવે એં ભંતે ! મહિદ્ધીએ જાવ મહાણુભાગે બાહિરએ પોગલે અપરિયાદિઝતા પભૂ એગવણાં એગરૂબં વિઉબ્વિત્તએ ? ગોયમા ! નો ઇણદે૦ । ૩. દેવે એં ભંતે ! બાહિરએ પોગલે

परियादिइत्ता पभू ? हृता, पभू । ४. से णं भंते ! किं इहगए पोगले परियादिइत्ता विउव्वति, तत्थगए पोगले परियादिइत्ता विकुव्वति, अन्नत्थगए पोगले परियादिइत्ता विउव्वति ? गोयमा ! नो इहगते पोगले परियादिइत्ता विउव्वति, तत्थगते पोगले परियादिइत्ता विकुव्वति, नो अन्नत्थगए पोगले परियादिइत्ता विउव्वति । ५. एवं एतेणं गमेणं जाव एगवण्णं एगरूवं, एगवण्णं अणेगरूवं, अणेगवण्णं एगरूवं, अणेगवण्णं अणेगरूवं, चउण्हं चउभंगो । [सु. ६-१२. देवं पङ्गच्च पुगलाणं वण्ण-गंध-रस-फासविपरिणामणाए बाहिरयपोगलपरिआदाणपरूवणा] ६. देवे णं भंते ! महिंहीए जाव महाणुभागे बाहिरए पोगले अपरियादिइत्ता पभू कालगं पोगलं नीलगपोगलत्ताए परिणामित्तए च नीलगं पोगलं वा कालगपोगलत्ताए परिणामित्तए ? गोयमा ! नो इण्हे समझे, परियादित्ता पभू । ७. से णं भंते ! ! किं इहगए पोगलेऽ तं चेव, नवरं परिणामेति ति भाणियव्वं । ८. (१) एवं कालगपोगलं लोहियपोगलत्ताए । (२) एवं कालएण जाव सुक्किलं । ९. एवं णीलएणं जाव सुक्किलं । १०. एवं लोहिएणं जाव सुक्किलं । ११. एवं हालिद्वएणं जाव सुक्किलं । १२. एवं एताए परिवाडीए गंध रस-फास० कक्खडफासपोगलं मउयफासपोगलत्ताए । एवं दो दो गस्य-लहुय २, सीय -उसिण २, णिष्वलुक्ख २, वण्णाइ सव्वत्थ परिणामेइ । आलावगा य दो दो-पोगले अपरियादिइत्ता, परियादिइत्ता । [सु. १३. अविसुद्ध-विसुद्धलेस्सदेवस्स अविसुद्ध-विसुद्धलेस्स -देवाइजाणणा-पासणापरूवणा] १३. (१) अविसुद्धलेसे णं भंते ! देवे असमोहतेणं अप्पाणेणं अविसुद्धलेसं देवं देविं अन्नयरं जाणति पासति ? णो इण्हे समझे १ । (२) एवं अविसुद्धलेसे० असमोहएणं अप्पाणेणं विसुद्धलेसं देवं० ? णो इण्हे समझे २ । अविसुद्धलेसे० समोहएणं अप्पाणेणं अविसुद्धलेसं देवं० ? णो इण्हे समझे ३ । अविसुद्धलेसे० देवे समोहतेणं अप्पाणेणं विसुद्धलेसं देवं० ? णो इण्हे समझे ४ । अविसुद्धलेसे० समोहयासमोहएणं अप्पाणेणं अविसुद्धलेसं देवं० ? णो इण्हे समझे ५ । अविसुद्धलेसे० समोहयासमोहतेणं विसुद्धलेसं देवं० ? णो इण्हे समझे ६ । विसुद्धलेसे० असमोहएणं अप्पाणेणं अविसुद्धलेसं देवं० ? णो इण्हे समझे ७ । विसुद्धलेसे० असमोहएणं विसुद्धलेसं देवं० ? नो इण्हे समझे ८ । विसुद्धलेसे णं भंते ! देवे समोहएण० अविसुद्धलेसं देवं० जाणइ० ९ । एवं विसुद्धलेसे० समोहएण० विसुद्धलेसं देवं० जाणइ० ? हृता, जाणइ० १० । विसुद्धलेसे० समोहयासमोहएणं अप्पाणेणं अविसुद्धलेसं देवं० जाणइ० ११ । विसुद्धलेसे० समोहयासमोहएणं अप्पाणेणं विसुद्धलेसं देवं० ? हृता, जाणइ० १२ । एवं हेट्टिल्लएहिं अट्टहिं न जाणइ न पासइ, उवरिल्लएहिं चउहिं जाणइ पासइ । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति० |★★★ छहसए नवमो उद्देसो

॥६.९ ॥ ★★★ दसमो उद्दसो ‘अन्नउत्थी’ ★★★ [सु. १. सव्वलोयजीवाणं अन्नजीवाओ सुह-दुहाभिनिवद्वृणविसए अन्नउत्थियमतनिरासपुव्यं सोदाहरणा निसेहपरूवणा] १. (१) अन्नउत्थिया णं भंते ! एवमाइक्खंति जाव परूवेंति— जावतिया रायगिहे नयरे जीवा एवतियाणं जीवाणं नो चक्किया केइ सुहं वा दुहं वा जाव कोलहिगमातमवि निष्फावमातमवि कलममायमवि मासमायमवि मुण्गमातमवि जूयामायमवि लिक्खमायमवि अभिनिवद्वृत्ता उवदंसित्तए, से कहमेयं भंते ! एवं ? गोयमा ! जं णं ते अन्नउत्थिया एवमाइक्खंति जाव मिच्छं ते एवमाहंसु, अहं पुण गोतमा ! एवमाइक्खामि जाव परूवेमि सव्वलोए वि य णं सव्वजीवाणं णो चक्किया केइ सुहं वा तं चेव जाव उवदंसित्तए । (२) से केण्हे० ? गोयमा ! अयं णं जंबुद्वीवे २ जाव विसेसाहिए परिक्खेवेणं पन्नते । देवे णं महिंहीए जाव महाणुभागे एगं महं सविलेवणं गंधसमुण्गं गहाय तं अवदालेति, तं अवदालित्ता जाव इणामेव कट्टु केवलकप्पं जंबुद्वीवं २ तिहिं अच्छरानिवातेहिं तिसत्तहुतो अणुपरियद्वित्ताणं हव्वमागच्छेज्जा, से नूणं गोतमा ! से केवलकप्पे जंबुद्वीवे २ तेहिं घाणपोगलेहिं फुडे ? हृता, फुडे । चक्किया णं गोतमा ! केइ तेसिं घाणपोगलाणं कोलहियमायमवि जाव उवदंसित्तए ? णो इण्हे समझे । से तेण्हे० जाव उवदंसेत्तए । [सु. २-५. चेयण्णस्स जीव-चउवीसदंडेसु परूवणा] २, जीव णं भंते ! जीवे ? जीवे जीवे ? गोयमा ! जीवे ताव नियमा जीवे, जीवे वि नियमा जीवे । ३. जीवे णं भंते ! नेरइए ? नेरइच्च जीवे ? गोयमा ! नेरइच्च ताव नियमा जीवे, जीवे पुण सिय नेरइए, सिय अनेरइए । ४. जीवे णं भंते ! असुरकुमारे ? असुरकुमारे जीवे ? गोतमा ! असुरकुमारे ताव नियमा जीवे, जीवे पुण सिय असुरकुमारा, सिय णो

असुरकुमारे । ५. एवं दंडओ पेयब्बो जाव वेमाणियाणं । [सु. ६-८. 'जीवति' पदस्स जीव-चउवीसदंडएसु परूवणा] ६. जीवति भंते ! जीवे ? जीवे जीवति ? गोयमा ! जीवति ताव नियमा जीवे, जीवे पुण सिय जीवति, सिय नो जीवति । ७. जीवति भंते ! नेरतिए ? नेरतिच जीवति ? गोयमा ! नेरतिए ताव नियमा जीवति, जीवति पुण सिय नेरतिए, सिय अनेरइ, । ८. एवं दंडओ नेयब्बो जाव वेमाणियाणं । [सु. ९-१०. भवसिद्धियस्स चउवीसदंडएसु परूवणा] ९. भवसिद्धीए णं भंते ! नेरइच ? नेरइए भवसिद्धीए ? गोयमा ! भवसिद्धीए नेरइए, सिय अनेरइ । नेरतिए वि य सिय भवसिद्धीए, सिय अभवसिद्धीए । १०. एवं दंडओ जाव वेमाणियाणं । [सु. ११. अन्नउत्थियमतिनिरासपुव्यं सव्वेसिं पाणाइणं एगंतसायासायवेयणावियारपरूवणा] ११. (१) अन्नउत्थिया णं भंते ! एवमाइकखंति जाव परूवेति—“एवं खलु सव्वे पाणा सव्वे भूया सव्वे जीवा सव्वे सत्ता एगंतदुक्खं वेदणं वेदेंति से कहमेतं भंते ! एवं गोतमा ! जं णं ते अन्नउत्थिया जाव मिच्छं ते एवमाहंसु । अहं पुण गोतमा ! एवमाइकखामि जाव परूवेमि—अत्थेगइया पाणा भूया जीवा सत्ता एगंतदुक्खं वेदणं वेदेंति, आहच्च सातं । अत्थिगइया पाणा भूया जीवा सत्ता एगंतसातं वेदणं वेदेंति, आहच्च असायं वेयणं वेदेंति । अत्थेगइया पाणा भूया जीवा सत्ता वेमाताए वेयणं वेयंति, आहच्च सायमसायं । (२) से केणद्वेण० ? गोयमा ! नेरइया एगंतदुक्खं वेयणं वेयंति, आहच्च सातं । भवणवति-वाणमंतर-जोइस-वेमाणिया एगंतसातं वेदणं वेदेंति, आहच्च असायं । पुढविकाइया जाव मणुस्सा वेमाताए वेदणं वेदेंति, आहच्च सातमसातं । से तेणद्वेण० । [सु. १२-१३. चउवीसदंडएसु आयसरीरखेत्तोगाढपोग्गलाहारपरूवणा] १२. नेरतिया णं भंते ! जे पोग्गले अत्तमायाए आहारेंति ते किं आयसरीरखेत्तोगाढे पोग्गले अत्तमायाए आहारेंति ? अणंतरखेत्तोगाढे पोग्गले अत्तमायाए आहारेंति ? परंपरखेत्तोगाढे पोग्गले अत्तमायाए आहारेंति ? गोतमा ! आयसरीरखेत्तोगाढे पोग्गले अत्तमायाए आहारेंति, नो अणंतरखेत्तोगाढे पोग्गले अत्तमायाए आहारेंति, नो परंपरखेत्तोगाढे । १३. जहा नेरइया तहा जाव वेमाणियाणं दंडओ । [सु. १४. केवलिस्स इंदियजाणणा-पासणानिसेहपरूवणा] १४. (१) केवली णं भंते ! आयाणेहिं जाणति पासति ? गोतमा ! नो इणद्वेण० । (२) से केणद्वेण० ? गोयमा ! केवली णं पुरत्थिमेणं मितं पि जाणति अमितं पि जाणति जाव निवुडे दंसणे केवलिस्स, से तेणद्वेण० । [सु. १५. दसमुद्देसत्थसंगहणीगाहा] १५. गाहा— जीवाण सुहं दुक्खं जीवे जीवति तहेव भवियाय । एगंतदुक्खवेदण अत्तमायाय केवली ॥१॥ सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति० । ॥६.१०॥ ★★☆ छटुं सत्तं समत्तं ॥६॥ **ऊङ्गल सत्तमं सतं ऊङ्गल** [सु. १. सत्तमसयस्स उद्देसगाणमत्थाहिगारा] १. आहार १ विरति २ थावर ३ जीवा ४ पक्खी ५ य आउ ६ अणगारे । छउमत्थ ८ असंवुड ९ अन्नउत्थि १० दस सत्तमम्मि सते ॥१॥ ★★☆ पढमो उद्देसो 'आहार' ★★☆ [सु. २. पढमुद्देसस्स उवुग्घाओ] २. तेणं कालेणं तेणं समएणं जाव एवं वदासी— [सु. ३-४. जीव - चउवीसदंडएसु अणाहार - सव्वप्पाहारवत्तव्या] ३. (१) जीवे णं भंते ! कं समयमणाहारए भवति ? गोयमा ! पढमे समए सिय आहारए, सिय अणाहारए । बितिए समए सिय आहारए, सिय अणाहारए । ततिए समए सिय आहारए, सिय अणाहारए । चउत्थे समए नियमा आहारए । (२) एवं दंडओ । जीवा य एगिदिया य चउत्थे समए । सेसा ततिए समए । ४. (१) जीवे णं भंते ! कं समयं सव्वप्पाहारए भवति ? गोयमा ! पढमसमयोववन्नए वा, चरमसमयभवत्थे वा, एथं णं जीवे सव्वप्पाहारए भवति । (२) दंडओ भाणियब्बो जाव वेमाणियाणं । [सु. ५. लोगसंठाणपरूवणो] ५. किंसंठिते णं भंते ! लोए पण्णते ? गोयमा ! सुपतिड्गसंठिते लोए पण्णते, हेड्ग वित्थिणे जाव उप्पिं उद्धमुइंगाकारसंठिते । तंसि च णं सासयंसि लोगंसि हेड्ग वित्थिणंसि जाव उप्पिं उद्धमुइंगाकारसंठितंसि उपन्ननाणदंसणधरे अरहा जिणे केवली जीवे वि जाणति पासति, अजीवे वि जाणति पासति । ततो पच्छा सिंज्ञाति जाव अंतं करेति । [सु. ६. कडसामाइयस्स समणोवासयस्स किरियावत्तव्या] ६. (१) समणोवासगस्स णं भंते ! सामाइयकडस्स समणोवस्सए अच्छमाणस्स तस्स णं भंते ! किं ईरियावहिया किरिया कज्जइ ? संपराइया किरिया कज्जति ? गोतमा ! नो इरियावहिया किरिया कज्जति, संपराइया किरिया कज्जति । (२) से केणद्वेण० जाव संपराइया० ? गोयमा ! समणोवासयस्स णं सामाइयकडस्स समणोवस्सए अच्छमाणस्स आया अहिकरणी भवति ।

आयाहिगरणवत्तियं च णं तस्स नो ईरियावहिया किरिया कज्जति, संपराइया किरिया कज्जति । से तेणद्वेणं जाव संपराइया० । [सु. ७-८. समणोवासगस्स वताऽन्तिचारवत्तव्या] ७. समणोवासगस्स णं भंते ! पुव्वामेव तसपाणसमारंभे पच्चकखाते भवति, पुढविसमारंभे अपच्चकखाते भवति, से य पुढविं खणमाणे अन्नयरं तसं पाणं विहिंसेज्जा, से णं भंते ! तं वतं अतिचरति ? णो इणद्वे समद्वे, नो खलु से तस्स अतिवाताए आउद्वृति । ८. समणोवासगस्स णं भंते ! पुव्वामेव वणस्सतिसमारंभे पच्चकखाते, से य पुढविं खणमाणे अन्नयरस्स रुक्खस्स मूलं छिदेज्जा, से णं भंते ! तं वतं अतिचरति ? णो इणद्वे समद्वे, नो खलु से तस्स अतिवाताए आउद्वृति । [सु. ९-१०. तहारूवसमण-माहणपडिलाभगस्स समणोवासयस्स लाभचयणापरूवणा] ९. समणोवासए णं भंते ! तहारूवं समणं वा माहणं वा फासुएणं एसणिज्जेणं असण-पाण-खाइम-साइमेणं पडिलाभेमाणे किं लभति ? गोयमा ! समणोवासए णं तहारूवं समणं वा माहणं वा जाव पडिलाभेमाणे तहारूवस्स समणस्स वा माहणस्स वा समाहिं उप्पाएति, समाहिकारए णं तमेव समाहिं पडिलभति । १०. समणोवासए णं भंते ! तहारूवं समणं वा माहणं वा जाव पडिलाभेमाणे तहारूवस्स समणस्स वा माहणस्स वा समाहिं उप्पाएति, समाहिकारए णं तमेव समाहिं पडिलभति । ११. समणोवासए णं भंते ! अकम्मस्स गती पण्णायति ? हंता, अत्थि । १२. कहं णं भंते ! अकम्मस्स गती पण्णायति ? गोयमा ! निस्संगताए १ निरंगणताए २ गतिपरिणामेण ३ बंधणछेयणताए ४ निरिंधणताए ५ पुव्वपओगेण ६ अकम्मस्स गती पण्णायति । १३. (१) कहं णं भंते ! निस्संगताए १ निरंगणताए २ गतिपरिणामेण ३ बंधणछेयणताए ४ निरिंधणताए ५ पुव्वपओगेण ६ अकम्मस्स गती पण्णायति ? गो० ! से जहानामए केयि पुरिसे सुक्रं तुंबं निच्छिदं निरुवहतं आणुपुव्वीए परिकम्मेमाणे परिकम्मेमाणे दब्भेहि य कुसेहि य वेढेति, वेढित्ता अद्विं मद्वियालेवेहिं लिंपति, २ उण्हे दलयति, भूइं भूइं सुक्रं समाणं अत्थाहमतारमपोरिसियंसि उदगंसि पकिखवेज्जा, से नूणं गोयमा ! से तुंबे तेसिं अद्वृण्हं मद्वियालेवाणं गुरुयत्ताए भारियत्ताए सलिलतलमतिवतित्ता अहे धरणितलपतिद्वाणे भवति ? हंता, भवति । अहे णं से तुंबे तेसिं अद्वृण्हं मद्वियालेवाणं परिक्खएणं धरणितलमतिवतित्ता उप्पिं सलिलतलपतिद्वाणे भवति ? हंता, भवति । एवं खलु गोयमा ! निस्संगताए निरंगणताए गतिपरिणामेण अकम्मस्स गती पण्णायति । (२) कहं णं भंते ! बंधणछेदणत्ताए अकम्मस्स गती पण्णत्ता ? गोयमा ! से जहानामए कलसिंबलिया ति वा, मुग्गसिंबलिया ति वा, माससिंबलिया ति वा, सिंबलिसिंबलिया ति वा, एरंडमिंजिया ति वा उण्हे दिणा सुक्रा समाणी फुडित्ताणं एगंतमंतं गच्छइ एवं खलु गोयमा ! ० । (३) कहं णं भंते ! निरिंधणताए अकम्मस्स गती० ? गोयमा ! से जहानामए धूमस्स इंधणविप्पमुक्कस्स उहुं वीससाए निव्वाघातेणं गती पवत्तति एवं खलु गोतमा ! ० । (४) कहं णं भंते ! पुव्वप्पयोगेणं अकम्मस्स गती पण्णत्ता ? गोतमा ! से जहानामए कंडस्स कोदंडविप्पमुक्कस्स लक्खाभिमुही निव्वाघातेणं गती पवत्तति एवं खलु गोयमा ! नीसंगयाए निरंगणयाए पुव्वप्पयोगेणं अकम्मस्स गती पण्णत्ता । [सु. १४-१५. जीव-चउवीसदंडेसु दुक्खफुसणाइवत्तव्या] १४. दुक्खी भंते ! दुक्खेणं फुडे ? अदुक्खी दुक्खेणं फुडे ? गोयमा ! दुक्खी दुक्खेणं फुडे, नो अदुक्खी दुक्खेणं फुडे । १५. (१) दुक्खी भंते ! नेरतिए दुक्खेणं फुडे ? अदुक्खी नेरतिए दुक्खेणं फुडे ? गोयमा ! दुक्खी नेरतिए दुक्खेणं फुडे, नो अदुक्खी नेरतिए दुक्खेणं फुडे । (२) एवं दंडओ जाव वेमाणियाणं । (३) एवं पंच दंडगा नेयव्वा-दुक्खी दुक्खेणं फुडे १ दुक्खी दुक्खं परियादियति २ दुक्खी दुक्खं उदरेति ३ दुक्खी दुक्खं वेदेति ४ दुक्खी दुक्खं निज्जरेति ५ । [सु. १६. अणाउत्तस्स अणगारस्स गमण-तुयद्वृण-वत्थाइगहणनिक्खिवणेसु किरियावत्तव्या] १६. (१) अणगारस्स णं भंते ! अणाउत्तं गच्छमाणस्स वा, चिट्ठमाणस्स वा, निसीयमाणस्स वा, तुयद्वृमाणस्स वा; अणाउत्तं वत्थं पडिग्गहं कंबलं पादपुंछणं गेणहमाणस्स वा, निक्खिवमाणस्स वा, तस्स णं भंते ! किं ईरियावहिया किरिया कज्जति ? संपराइया किरिया कज्जति ? गोयमा ! नो ईरियावहिया किरिया कज्जति, संपराइया किरिया कज्जति । (२) से केणद्वेण० ? गोयमा ! जस्स णं कोह-माण-माया-लोभा वोच्छिन्ना भवंति तस्स णं ईरियावहिया किरिया कज्जति, नो संपराइया किरिया कज्जति । जस्स णं कोह-माण-माया-लोभा अवोच्छिन्ना भवंति तस्स णं संपराइया किरिया कज्जति, नो ईरियावहिया । अहासुत्तं रियं

रीयमाणस्स इरियावहिया किरिया कज्जति । उस्सुत्तं रीयमाणस्स संपराइया किरिया कज्जति, से णं उस्सुत्तमेव रियति । से तेणद्वेण० । [सु. १७-२०. सइंगालादि-वीतिंगालादि-खेत्तातिक्कंतादि-सत्थातीतादिपाण-भोयणस्स अथपर्ख्वणा] १७. अह भंते ! सइंगालस्स सधूमस्स संजोयणादोसदुद्धस्स पाणभोयणस्स के अद्वे पण्णते ? गोयमा ! जे णं निगंथे वा निगंथी वा फासुएसणिज्जं असण-पाण-खाइम-साइमं पडिगाहित्ता मुच्छिते गिद्धे गढिते अज्जोववन्ने आहारं अहारेति एस णं गोयमा ! सइंगाले पाण-भोयणे । जे णं निगंथे वा निगंथी वा फासुएसणिज्जं असण-पाण-खाइम-साइमं पडिगाहित्ता महयाअप्पत्तियं कोहकिलामं करेमाणे आहारमाहारेति एस णं गोयमा ! सधूमे पाण-भोयणे । जे णं निगंथे वा २ जाव पडिगाहित्ता गुणुप्पायणहेतुं अन्नदब्बेणं सद्धिं संजोएत्ता आहारमाहारेति एस णं गोयमा ! संजोयणादोसदुद्धे पाण-भोयणे । एस णं गोतमा ! सइंगालस्स सधूमस्स संजोयणादोसदुद्धस्स पाण-भोयणस्स अद्वे पण्णते । १८. अह भंते ! वीतिंगालस्स वीयधूमस्स संजोयणादोसविप्पमुक्कस्स पाण-भोयणस्स के अद्वे पण्णते ? गोयमा ! जे णं निगंथे वा २ जाव पडिगाहेत्ता अमुच्छिते जाव आहारेति एस णं गोयमा ! वीतिंगाले पाण-भोयणे । जे णं निगंथे वा २ जाव पडिगाहेत्ता णो महताअप्पत्तियं जाव आहारेति, एस णं गोयमा ! वीतधूमे पाण-भोयणे । जे णं निगंथे वा २ जाव पडिगाहेत्ता जहा लद्धं तहा आहारं आहारेति एस णं गोतमा ! संजोयणादोसविप्पमुक्के पाण-भोयणे । एस णं गोतमा ! वीतिंगालस्स वीतधूमस्स संजोयणादोसविप्पमुक्कस्स पाण-भोयणस्स अद्वे पण्णते । १९. अह भंते ! खेत्तातिक्कंतस्स कालातिक्कंतस्स मग्गातिक्कंतस्स पमाणातिक्कंतस्स पाण-भोयणस्स के अद्वे पण्णते ? गोयमा ! जे णं निगंथे वा निगंथी वा फासुएसणिज्जं असण-पाण-खाइम-साइमं अणुग्गते सूरिए पडिगाहित्ता उग्गते सूरिए आहारं आहारेति एस णं गोतमा ! खेत्तातिक्कंते पाण-भोयणे । जे णं निगंथे वा २ जाव० साइमं पढमाए पोरिसीए पडिगाहेत्ता पच्छिमं पोरिसिं उवायणावेत्ता आहारं आहारेति एस णं गोयमा ! कालातिक्कंते पाण-भोयणे । जे णं निगंथे वा २ जाव० सातिमं पडिगाहित्ता परं अद्वजोयणमेराए वीतिक्कमावेत्ता आहारमाहारेति एस णं गोयमा ! मग्गातिक्कंते पाण-भोयणे । जे णं निगंथे वा निगंथी वा फासुएसणिज्जं जाव सातिमं पडिगाहित्ता परं बत्तीसाए कुक्कुडिअंडगप्पमाणमेत्ताणं कवलाणं आहारमाहारेति एस णं गोतमा ! पमाणातिक्कंते पाण-भोयणे । अद्वकुक्कुडिअंडगप्पमाणमेत्ते कवले आहारमाहारेमाणे अप्पाहारे, दुवालसकुक्कुडिअंडगप्पमाणमेत्ते कवले आहारमाहारेमाणे अवह्नोमोयरिया, सोलसकुक्कुडिअंडगप्पमाणमेत्ते कवले आहारमाहारेमाणे दुभागप्पते, चउब्बीसं कुक्कुडिअंडगप्पमाणमेत्ते जाव आहारमाहारेमाणे ओमोदरिया, बत्तीसं कुक्कुडिअंडगप्पमाणमेत्ते समणे निगंथे नो पकामरसभोई इति वत्तव्वं सिया । एस णं गोयमा ! खेत्तादिक्कंतस्स कालातिक्कंतस्स मग्गातिक्कंतस्स पमाणातिक्कंतस्स पाणभोयणस्स अद्वे पण्णते । २०. अह भंते ! सत्थातीतस्स सत्थपरिणामितस्स एसियस्स वेसियस्स सामुदाणियस्स पाण-भोयणस्स के अद्वे पण्णते ? गोयमा ! जे णं निगंथे वा निगंथी वा निकिखत्तसत्थमुसले ववगतमाला-वण्णगविलेवणे ववगतचुय-चइयचत्तदेहं जीवविप्पजदं अक्यमकारियमसंक्षियमणाहूतमकीतकडमणुद्विं नवकोडीपरिसुद्धं दसदोसविप्पमुक्कं उग्गम-उप्पायणेसणासुपरिसुद्धं वीतिंगालं वीतधूमं संजोयणादोसविप्पमुक्कं असुरसुरं अचवचवं अदुतमविलंबितं अपरिसाडिं अक्खोवंजण-वणाणुलेवणभूतं संयमजातामायावत्तियं संजमभारवहणद्वयाए बिलमिव पन्नगभूएणं अप्पाणेण आहारमाहारेति; एस णं गोतमा ! सत्थातीतस्स सत्थपरिणामितस्स जाव पाण-भोयणस्स अद्वे पन्नते । सेवं भंते ! सेवं भंते ! तिं० । ★★☆ सत्तमसए पढमो उद्देसो समत्तो ॥७.१॥ ★★☆ बीओ उद्देसो ‘विरति’ ★★☆ [सु. १. सुपच्चक्खाय-दुपच्चक्खायसर्वं] १. (१) से नूणं भंते ! सव्वपाणेहिं सव्वभूतेहिं सव्वजीवेहिं सव्वसत्तेहिं ‘पच्चक्खायं’ इति वदमाणस्स सुपच्चक्खायं भवति ? दुपच्चक्खायं भवति ? गोतमा ! सव्वपाणेहिं जाव सव्वसत्तेहिं ‘पच्चक्खायं’ इति वदमाणस्स सिय सुपच्चक्खातं भवति, सिय दुपच्चक्खातं भवति । (२) से केणद्वेण भंते ! एवं वुच्चइ ‘सव्वपाणेहिं जाव सिय दुपच्चक्खातं भवति ?’ गोतमा ! जस्स णं सव्वपाणेहिं जाव सव्वसत्तेहिं ‘पच्चक्खायं’ इति वदमाणस्स णो एवं अभिसमन्नागतं भवति ‘इमे जीवा, इमे अजीवा, इमे तसा, इमे थावरा’ तस्स णं सव्वपाणेहिं

जाव सब्बसत्तेहि 'पच्चकखायं' इति वदमाणस्स नो सुपच्चकखायं भवति, दुपच्चकखायं भवति। एवं खलु से दुपच्चकखाई सब्बपाणेहि जाव सब्बसत्तेहि 'पच्चकखायं' इति वदमाणो नो सच्चं भासं भासति, मोसं भासं भासइ, एवं खलु से मुसावाती सब्बपाणेहि जाव सब्बसत्तेहि तिविहं तिविहेण अस्संजयविरयपडिहयपच्चकखायपावकम्मे सकिरिए असंवुडे एगंतदंडे एगंतबाले यावि भवति। जस्स णं सब्बपाणेहि जाव सब्बसत्तेहि 'पच्चकखायं' इति वदमाणस्स एवं अभिसमन्नागतं भवति 'इमे जीवा, इमे अजीवा, इमे तसा, इमे थावरा' तस्स णं सब्बपाणेहि जाव सब्बसत्तेहि 'पच्चकखायं' इति वदमाणस्स सुपच्चकखायं भवति, नो दुपच्चकखायं भवति। एवं खलु से सुपच्चकखाई सब्बपाणेहि जाव सब्बसत्तेहि 'पच्चकखायं' इति वयमाणे सच्चं भासं भासति, नो मोसं भासं भासति, एवं खलु से सच्चवादी सब्बपाणेहि जाव सब्बसत्तेहि तिविहं तिविहेण संजयविरयपडिहयपच्चकखायपावकम्मे अकिरिए संवुडे एगंतअदंडे एगंतपंडिते यावि भवति। से तेणद्वेणं गोयमा ! एवं वुच्छइ जाव सिय दुपच्चकखायं भवति। [सु. २-८. पच्चकखाणभेय -पभेयपरूपण] २. कतिविहे णं भंते ! पच्चकखाणे पण्णते ? गोयमा ! दुविहे पच्चकखाणे पण्णते, तं जहा— मूलगुणपच्चकखाणे य उत्तरगुणपच्चकखाणे य। ३. मूलगुणपच्चकखाणे णं भंते ! कतिविहे पण्णते ? गोयमा ! दुविहे पण्णते, तं जहा— सब्बमूलगुणपच्चकखाणे य देसमूलगुणपच्चकखाणे य। ४. सब्बमूलगुणपच्चकखाणे णं भंते ! कतिविहे पण्णते ? गोयमा ! पंचविहे पण्णते, तं जहा— सब्बातो पाणातिवातातो वेरमणं जाव सब्बातो परिग्गहातो वेरमणं। ५. देसमूलगुणपच्चकखाणे णं भंते ! कतिविहे पण्णते ? गोयमा ! पंचविहे पण्णते, तं जहा— थूलातो पाणातिवातातो वेरमणं जाव थूलातो परिग्गहातो वेरमणं। ६. उत्तरगुणपच्चकखाणे णं भंते ! कतिविहे पण्णते ? गोयमा ! दुविहे पण्णते, तं जहा— सब्बुत्तरगुणपच्चकखाणे य, देसुत्तरगुणपच्चकखाणे य। ७. सब्बुत्तरगुणपच्चकखाणे णं भंते ! कतिविहे पण्णते ? गोयमा ! दसविहे पण्णते, तं जहा— "अणागतं १ अतिक्रंतं २ कोडीसहितं ३ नियंटियं ४ चेव। सागारमणागारं ५-६ परिमाणकडं ७ निरवसेसं ८" ॥१॥ साकेयं ९ चेव अद्वाए १०, पच्चकखाणं भवे दसहा। ८. देसुत्तरगुणपच्चकखाणे णं भंते ! कतिविहे पण्णते ? गोयमा ! सत्तविहे पण्णते, तं जहा— दिसिव्यं १ उवभोग -परीभोगपरिमाणं २ अणत्थदंडवेरमाणं ३ सामाइयं ४ देसावगासियं ५ पोसहोववासो ६ अतिहिसंविभागो ७, अपच्छिममारणंतियसंलेहणा झूसणाऽऽराहणता। [सु. ९-१३. जीव-चउवीसदंडयाणं मूलुत्तरगुणपच्चकखाणिअपच्चकखाणीहि वत्तव्या] ९. जीवा णं भंते ! किं मूलगुणपच्चकखाणी, उत्तरगुणपच्चकखाणी, अपच्चकखाणी ? गोयमा ! जीवा मूलगुणपच्चकखाणी वि, उत्तरगुणपच्चकखाणी वि, अपच्चकखाणी वि। १०. नेरइया णं भंते ! किं मूलगुणपच्चकखाणी० ? पुच्छा। गोतमा ! नेरइया नो मूलगुणपच्चकखाणी, नो उत्तरगुणपच्चकखाणी, अपच्चकखाणी। ११. एवं जाव चउरिंदिया। १२. पंचिंदियतिरिकखजोणिया मणुस्सा य जहा जीवा (सु. ९)। १३. वाणमंतर -जोतिसिय -वेमाणिया जहा नेरइया (सु. १०)। [सु. १४-१६. मूलुत्तरगुणपच्चकखाणि -अपच्चकखाणीणं जीवपंचिंदियतिरिकख-मणुयाणं अप्पाबहुयं] १४. एतेसि णं भंते ! जीवाणं मूलगुणपच्चकखाणीणं जाव अपच्चकखाणीण य कतरे कतरेहिंतो जाव विसेसाहिया वा ? गोयमा ! सब्बत्थोवा जीवा मूलगुणपच्चकखाणी, उत्तरगुणपच्चकखाणी असंखेजगुणा, अपच्चकखाणी अणंतगुणा। १५. एतेसि णं भंते ! पंचिंदियतिरिकखजोणियाण० पुच्छा। गोयमा ! सब्बत्थोवा जीवा पंचिंदियतिरिकखजोणिया मूलगुणपच्चकखाणी, उत्तरगुणपच्चकखाणी असंखेजगुणा, अपच्चकखाणी असंखिजगुणा। १६. एतेसि णं भंते ! मणुस्साणं मूलगुणपच्चकखाणीण० पुच्छा। गोयमा ! सब्बत्थोवा मणुस्सा मूलगुणपच्चकखाणी, उत्तरगुणपच्चकखाणी संखेजगुणा, अपच्चकखाणी असंखेजगुणा। [सु. १७-२२. जीव-चउवीसदंडयाणं सब्ब-देसमूलगुणपच्चकखाणि अपच्चकखाणीहि वत्तव्या] १७. जीवा णं भंते ! किं सब्बमूलगुणपच्चकखाणी ? देसमूलगुणपच्चकखाणी ? अपच्चकखाणी ? गोयमा ! जीवा सब्बमूलगुणपच्चकखाणी, देसमूलगुणपच्चकखाणी, अपच्चकखाणी वि। १८. नेरइयाणं पुच्छा। गोयमा ! नेरतिया नो सब्बमूलगुणपच्चकखाणी, नो देसमूलगुणपच्चकखाणी, अपच्चकखाणी। १९. एवं जाव चउरिंदिया। २०. पंचेंदियतिरिकखपुच्छा। गोयमा ! पंचेंदियतिरिकखा नो सब्बमूलगुणपच्चकखाणी, देसमूलगुणपच्चकखाणी वि, अपच्चकखाणी वि। २१. मणुस्सा जहा जीवा। २२. वाणमंतर -जोतिस -वेमाणिया

જહાને રાખ્યા । [સુ. ૨૩. સવ્વ-દેસમૂલગુણપચ્ચકખાળિ-અપચ્ચકખાળીણ જીવ પંચિંદિયતિરિક્ખ-મણુયાણ અપ્પાબહુયં] ૨૩. એતેસિ ણ ભંતે ! જીવાણ સવ્વમૂલગુણપચ્ચકખાળીણ દેસેમૂલગુણપચ્ચકખાળીણ અપચ્ચકખાળીણ ય કતરે કતરેહિંતો જાવ વિસેસાહિયા વા ? ગોયમા ! સવ્વત્થોવા જીવા સવ્વમૂલગુણપચ્ચકખાળીણ | એવં અપ્પાબહુગાળિ તિણિ વિ જહાન પઢમિલ્લાએ દંડએ (સુ. ૧૪-૧૬), નવરં સવ્વત્થોવા પંચિંદિયતિરિક્ખજોળિયા દેસમૂલગુણપચ્ચકખાળી, અપચ્ચકખાળી અસંખેજગુણા । [સુ. ૨૪-૨૬. જીવ-ચઉવીસદંડયાણ સવ્વ-દેસુત્તરગુણપચ્ચકખાળિ-અપચ્ચકખાળીહિં વત્તવ્યા] ૨૪. જીવા ણ ભંતે ! કિં સવ્વુત્તરગુણપચ્ચકખાળી ? દેસુત્તરગુણપચ્ચકખાળી ? અપચ્ચકખાળી ? ગોતમા ! જીવા સવ્વુત્તરગુણપચ્ચકખાળી વિ, તિણિ વિ । ૨૫. પંચિંદિયતિરિક્ખજોળિયા મણુસ્સા ય એવં ચેવ । ૨૬. સેસા અપચ્ચકખાળી જાવ વેમાળિયા । [સુ. ૨૭. સવ્વ-દેસુત્તરગુણપચ્ચકખાળિ-અપચ્ચકખાળીણ જીવ-પંચિંદિયતિરિક્ખ-મણુયાણ અપ્પાબહુયં] ૨૭. એતેસિ ણ ભંતે ! જીવાણ સવ્વુત્તરગુણપચ્ચકખાળી૦, અપ્પાબહુગાળિ તિણિ વિ જહાન પઢમે દંડએ (સુ. ૧૪-૧૬) જાવ મણુસાણ । [સુ. ૨૮. જીવ-ચઉવીસદંડયાણ સંજત-અસંજત-સંજતાસંજતેહિં વત્તવ્યા અપ્પાબહુયં ચ] ૨૮. જીવા ણ ભંતે ! કિં સંજતા ? અસંજતા ? સંજતાસંજતા ? ગોયમા ! જીવા સંજયા વિ ૦, તિણિ વિ, એવં જહેવ પણવણાએ તહેવ ભાળિયબ્બં જાવ વેમાળિયા | અપ્પાબહું તહેવ (સુ. ૧૪-૧૬) તિણું વિ ભાળિયબ્બં । [સુ. ૨૯-૩૨. જીવ-ચઉવીસદંડયાણ પચ્ચકખાળિ અપચ્ચકખાળિ -પચ્ચકખાળાપચ્ચકખાળીહિં વત્તવ્યા] ૨૯. જીવા ણ ભંતે ! કિં પચ્ચકખાળી ? અપચ્ચકખાળી ? પચ્ચકખાળાપચ્ચકખાળી ? ગોતમા ! જીવા પચ્ચકખાળી વિ, એવં તિણિ વિ । ૩૦. એવં મણુસ્સાણ વિ । ૩૧. પંચિંદિયતિરિક્ખજોળિયા આદિલ્લાવિરહિયા । ૩૨. સેસા સવ્વે અપચ્ચકખાળી જાવ વેમાળિયા । [સુ. ૩૩-૩૫. પચ્ચકખાળિ-અપચ્ચકખાળિ-પચ્ચકખાળાપચ્ચકખાળીણ જીવાઈં અપ્પાબહુયં] ૩૩. એતેસિ ણ ભંતે ! જીવાણ પચ્ચકખાળીણ જાવ વિસેસાહિયા વા ? ગોયમા ! સવ્વત્થોવા જીવા પચ્ચકખાળી, પચ્ચકખાળાપચ્ચકખાળી અસંખેજગુણા, અપચ્ચકખાળી અણંતગુણા । ૩૪. પંચિંદિયતિરિક્ખજોળિયા સવ્વત્થોવા પચ્ચકખાળાપચ્ચકખાળી, અપચ્ચકખાળી અસંખેજગુણા । ૩૫. મણુસ્સા સવ્વત્થોવા પચ્ચકખાળી, પચ્ચકખાળાપચ્ચકખાળી સંખેજગુણા, અપચ્ચકખાળી અસંખેજગુણા । [સુ. ૩૬-૩૮. જીવ-ચઉવીસદંડયાણ સાસતાસાસતપરલ્લવણા] ૩૬. (૧) જીવા ણ ભંતે ! કિં સાસતા ? અસાસતા ? ગોયમા ! જીવા સિય સાસતા, સિય અસાસતા । (૨) સે કેણદ્રેણ ભંતે ! એવં વુચ્છિ ‘જીવા સિય સાસતા, સિય અસાસતા’ ? ગોતમા ! દવ્બદૃતાએ સાસતા, ભાવદૃયાએ અસાસતા | સે તેણદ્રેણ ગોતમા ! એવં વુચ્છિ જાવ સિય અસાસતા । ૩૭. નેરાયા ણ ભંતે ! કિં સાસતા ? અસાસતા ? એવં જહાન જીવા તહાન નેરાયા વિ । ૩૮. એવં જાવ વેમાળિયા જાવ સિય અસાસતા | સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે । ત્તિ૦ ॥૭.૨॥ ★★☆ સત્તમસ્સ બિતિઓ ઉદ્દેસો સમતો ॥૭.૨॥ ☆☆★ તઙ્ખાા ઉદ્દેસો ‘થાવર’ ★★☆ [સુ. ૧-૨. વણસ્સતિકાઇયાણ હેઉપુષ્યં સવ્વપ્પાહાર -સવ્વમહાહારકાલવત્તવ્યા] ૧. વણસ્સતિકાઇયા ણ ભંતે ! કિં કાલં સવ્વપ્પાહારગા વા સવ્વમહાહારગા વા ભવંતિ ? ગોયમા ! પાઉસ-વરિસારતેસુ ણ એત્થ ણ વણસ્સતિકાઇયા સવ્વમહાહારગા ભવંતિ, તદાણંતરં ચ ણ સરદે, તયાણંતરં ચ ણ હેમંતે, તદાણંતરં ચ ણ વસંતે, તદાણંતરં ચ ણ ગિમ્હે । ગિમ્હાસુ ણ વણસ્સતિકાઇયા સવ્વપ્પાહારગા ભવંતિ । ૨. જતિ ણ ભંતે ! ગિમ્હાસુ વણસ્સઙ્કાઇયા સવ્વપ્પાહારગા ભવંતિ, કમ્હા ણ ભંતે ! ગિમ્હાસુ બહવે વણસ્સતિકાઇયા પત્તિયા પુષ્પિયા ફલિયા હરિતગરેરિજમાણા સિરીએ અતીવ અતીવ ઉવસોભેમાણા ઉવસોભેમાણા ચિદુંતિ ? ગોયમા ! ગિમ્હાસુ ણ બહવે ઉસિણજોળિયા જીવા ય પુગલા ય વણસ્સતિકાઇયતાએ વક્રમંતિ વિઉક્રમંતિ ચયંતિ ઉવબજંતિ, એવં ખલુ ગોયમા ! ગિમ્હાસુ બહવે વણસ્સતિકાઇયા પત્તિયા પુષ્પિયા જાવ ચિદુંતિ । [સુ. ૩-૪. મૂલજીવાઇપુઢાણ મૂલાઈં આહારગહણવત્તવ્યા] ૩. સે નૂણ ભંતે ! મૂલા મૂલજીવફુડા, કંદા કંદજીવફુડા જાવ બીયા બીયજીવફુડા ? હંતા, ગોતમા ! મૂલા મૂલજીવફુડા જાવ બીયા બીયજીવફુડા । ૪. જતિ ણ ભંતે ! મૂલા મૂલજીવફુડા જાવ બીયા બીયજીવફુડા, કમ્હા ણ ભંતે ! વણસ્સતિકાઇયા આહારેંતિ ? કમ્હા પરિણામેંતિ ? ગોયમા ! મૂલા મૂલજીવફુડા પુઢવિજીવપડિબદ્ધા તમ્હા આહારેંતિ, તમ્હા પરિણામેંતિ । કંદા કંદજીવફુડા મૂલજીવપડિબદ્ધા તમ્હા આહારેંતિ, તમ્હા

परिणामेंति । एवं जाव बीया बीयजीवफुडा फलजीवपडिबद्धा तम्हा आहारेंति, तम्हा परिणामेंति । [सु. ५. आलुयाइवणस्सताणं अणंतजीवत्परूपणा] ५. अह भंते ! आलुए मूलए सिंगबेरे हिरिली सिरिली सिस्सिरिली किड्या छिरिया छीरविरालिया कण्हकंदे वजकंदे सूरणकंदे खिलूडे भद्रमुत्था पिंडहलिद्वा लोही णीहू थिभगा मुग्गकण्णी अस्सकण्णी सीहकण्णी सीहंडी मुसुंडी, जे यावन्ने तहप्पगारा सब्बे ते अणंतजीवा विविहसत्ता ? हंता, गोयमा ! आलुए मूलए जाव अणंतजीवा विविहसत्ता । [सु. ६-९. चउवीसदंडयाणं लेस्सं पडुच्च अप्पकम्मतरत्त-महाकम्मतरत्तपरूपणा] ६. (१) सिय भंते ! कण्हलेसे नेरतिए अप्पकम्मतराए, नीललेसे नेरतिए महाकम्मतराए ? हंता, गोयमा ! सिया । (२) से केणद्वेणं भंते एवं वुच्चति ‘कण्हलेसे नेरतिए अप्पकम्मतराए, नीललेसे नेरतिए महाकम्मतराए’ ? गोयमा ! ठिं पडुच्च, से तेणद्वेणं गोयमा ! जाव महाकम्मतराए । ७. (१) सिय भंते ! नीललेसे नेरतिए अप्पकम्मतराए, काउलेसे नेरतिए महाकम्मतराए ? हंता, सिया । (२) से केणद्वेणं भंते ! एवं वुच्चति ‘नीललेसे अप्पकम्मतराए, काउलेसे नेरतिए महाकम्मतराए ?’ गोयमा ! ठिं पडुच्च, से तेणद्वेणं गोयमा जाव महाकम्मतराए । ८. एवं असुरकुमारे वि, नवरं तेउलेसा अभ्यहिया । ९. एवं जाव वेमाणिया, जस्स जति लेसाओ तस्स तति भाणियव्वाओ । जोतिसियस्स न भण्णति । जाव सिय भंते ! पम्हलेसे वेमाणिए अप्पकम्मतराए, सुक्कलेसे वेमाणिए महाकम्मतराए ? हंता, सिया । से केणद्वेण० सेसं जहा नेरइयस्स जाव महाकम्मतराए । [सु. १०. कम्म-णोकम्माणं कमेण वेदणा-णिज्जराभावपरूपणा] १०. (१) से नूणं भंते ! जा वेदणा सा निज्जरा ? जा निज्जरा सा वेदणा ? गोयमा ! णो इणद्वे समढे । (२) से केणद्वेणं भंते ! एवं वुच्चइ ‘जा वेयणा न सा निज्जरा, जा निज्जरा न सा वेयणा’ ? गोयमा ! कम्मं वेदणा, णोकम्मं निज्जरा । से तेणद्वेणं गोयमा ! जाव न सा वेदणा । [सु. ११-१२. चउवीसदंडएसु कम्म-णोकम्माणं कमेण वेदणा-निज्जराभावपरूपणा] ११. (१) नेरतियाणं भंते ! जा वेदणा सा निज्जरा ? जा निज्जरा सा वेदणा ? गोयमा ! णो इणद्वे समढे । (२) से केणद्वेणं भंते ! एवं वुच्चति नेरइयाणं जा वेदणा न सा निज्जरा, जा निज्जरा न सा वेयणा ? गोतमा ! नेरइयाणं कम्मं वेदणा, णोकम्मं निज्जरा । से तेणद्वेणं गोतमा ! जाव न सा वेयणा । १२. एवं जाव वेमाणियाणं । [सु. १३-१५. वेदित-निज्जरिताणं ओह-विभागओ पुहत्परूपणा] १३. (१) से नूणं भंते ! जं वेदेंसु तं निजरिंसु ? जं निजरिंसु तं वेदेंसु ? णो इणद्वे समढे । (२) से केणद्वेणं भंते ! एवं वुच्चति ‘जं वेदेंसु नो तं निजरेंसु, जं निजरेंसु नो तं वेदेंसु’ ? गोयमा ! कम्मं वेदेंसु, नोकम्मं निजरिंसु, से तेणद्वेणं गोयमा ! जाव नो तं वेदेंसु । १४. नेरतिया णं भंते ! जं वेदेंसु तं निजरिंसु ? एवं नेरइया वि । १५. एवं जाव वेमाणिया । [सु. १६-१९. वेदिज्जमाण-निज्जरिज्जमाणाण वेदिस्समाण-निज्जरिस्समाणाण य ओह-विभागओ पुहत्परूपणा] १६. (१) से नूणं भंते ! जं वेदेंति तं निजरिंति, जं निजरेंति तं वेदेंति ? गोयमा ! नो इणद्वे समढे । (२) से केणद्वेणं भंते ! एवं वुच्चति जाव ‘नो तं वेदेंति’ ? गोयमा ! कम्मं वेदेंति, नोकम्मं निजरेंति । से तेणद्वेणं गोयमा ! जाव नो तं वेदेंति । १७. एवं नेरइया वि जाव वेमाणिया । १८. (१) से नूणं भंते ! जं वेदिस्संति तं निजरिस्संति ? जं निजरिस्संति तं वेदिस्संति ? गोयमा ! णो इणद्वे समढे । (२) से केणद्वेणं जाव ‘णो तं वेदिस्संति’ ? गोयमा ! कम्मं वेदिस्संति, नोकम्मं निजरिस्संति । से तेणद्वेणं जाव नो तं निजरि(वेदि)स्संति । १९. एवं नेरतिया वि जाव वेमाणिया । [सु. २०-२२. वेदणासमय-निज्जरासमयाणं ओह-विभागओ पुहत्परूपणा] २०. (१) से णूणं भंते ! जे वेदणासमए से निज्जरासमए, जे निज्जरासमए से वेदणासमए ? गोयमा ! नो इणद्वे समढे । (२) से केणद्वेणं भंते ! एवं वुच्चति ‘जे वेदणासमए न से णिज्जरासमए, जे निज्जरासमए न से वेदणासमए’ ? गोयमा ! जं समयं वेदेंति नो तं समयं निजरेंति, जं समयं निजरेंति नो तं समयं वेदेंति; अन्नम्मि समए वेदेंति, अन्नम्मि समए निजरेंति; अन्ने से वेदणासमए, अन्ने से निज्जरासमए । से तेणद्वेणं जाव न से वेदणासमए । २१. १ नेरतियाणं भंते ! जे वेदणासमए से निज्जरासमए ? जे निज्जरासमए से वेदणासमए ? गोयमा ! णो इणद्वे समढे । (२) से केणद्वेणं भंते ! एवं वुच्चइ ‘नेरइयाणं जे वेदणासमए न से निज्जरासमए, जे निज्जरासमए न से वेदणासमए ?’ गोयमा ! नेरइया णं जं समयं वेदेंति णो तं समयं निजरेंति, जं समयं निजरेंति नो तं समयं वेदेंति; अन्नम्मि समए वेदेंति, अन्नम्मि समए निजरेंति; अन्ने से वेदणासमए, अन्ने से निज्जरासमए । से तेणद्वेणं जाव न से वेदणासमए । २२. एवं जाव वेमाणियाणं । [सु. २३-२४. चउवीसदंडएसु सासयत-

असासयत्तपर्खणा] २३. (१) नेरतिया भंते ! किं सासया, असासया ? गोयमा ! सिय सासया, सिय असासया । (२) से केणदेण भंते ! एवं वुच्छ नेरतिया सिय सासया, सिय असासया ? गोयमा ! अब्बोच्छित्तिनयद्वताए सासया, वोच्छित्तिणयद्वयाए असासया । से तेणदेण जाव सिय असासया । २४. एवं जाव वेमाणियाणं जाव सिय असासया । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति० | ★★☆ सत्तमसत्स्स ततिउद्देसो ॥७.३ ॥ चउत्थो उद्देसो ‘जीवा’ ★★☆ [सु. १. चउत्थुद्देसस्स उवुग्धाओ] १. रायगिहे नगरे जाव एवं वदासी— [सु. २. छव्विहसंसारसमावन्नजीववत्तव्याजाणणत्थं जीवाभिगमसुत्तनिद्देसो] २. कतिविहा ण भंते ! संसारसमावन्नगा जीवा पण्णत्ता ? गोयमा ! छव्विहा संसारसमावन्नगा जीवा पण्णत्ता, तं जहा-पुढविकाइया एवं जहा जीवाभिगमे जाव सम्मतकिरियं वा मिच्छत्तकिरियं वा । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति० | ||★☆☆ सत्तमसयस्स चउत्थो ॥७.४ ॥ पंचमो उद्देसो ‘पक्खी’★☆☆ [सु. ३. पंचमुद्देसस्स उवुग्धाओ] १. रायगिहे जाव एवं वदासी— [सु. २. खह्यरपंचेंदियजोणीसंगहवत्तव्याजाणणत्थं जीवाभिगमसुत्तनिद्देसो] २. खह्चरपंचिंदियतिरिक्खजोणियाणं भंते ! कतिविहे जोणीसंगहे पण्णत्ते ? गोयमा ! तिविहे जोणीसंगहे पण्णत्ते, तं जहा-अंडया पोयया समुच्छिमा । एवं जहा जीवाभिगमे जाव नो चेव णं ते विमाणे वीतीवएज्जा । एमहालया णं गोयमा ! ते विमाणा पण्णत्ता । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति० | ★☆☆ सत्तमसत्स्स पंचमोद्देसो ॥७.५ ॥ छ्डो उद्देसो ‘आउ’★☆☆ [सु. १. छ्डुद्देसस्स उवुग्धाओ] १. रायगिहे जाव एवं वदासी— [सु. २-४. चउवीसदंडेसु भवियं जीवं पदुच्छ इहगत-उववज्जमाण-उववन्नविवक्खाए आउयबंधवत्तव्या] २. जीवे णं भंते ! जे भविए नेरइएसु उववज्जित्तए से णं भंते ! किं इहगते नेरतियाउयं पकरेति ? उववज्जमाणे नेरतियाउयं पकरेति ? उववन्ने नेरइयाउयं पकरेति ? गोयमा ! इहगते नेरइयाउयं पकरेति ? गोयमा ! इहगते नेरइयाउयं पकरेति, नो उववज्जमाणे नेरइयाउयं पकरेति, नो उववन्ने नेरइयाउयं पकरेति । ३. एवं असुरकुमारेसु वि । ४. एवं जाव वेमाणिएसु । [सु. ५-६. चउवीसदंडेसु भवियं जीवं पदुच्छ इहगत-उववज्जमाण-उववन्नविवक्खाए आउयपडिसंवेदणावत्तव्या] ५. जीवे णं भंते ! जे भविए नेरतिएसु उववज्जित्तए से णं भंते ! किं इहगते नेरइयाउयं पदिसंवेदेति ? उववज्जमाणे नेरइयाउयं पदिसंवेदेति ? उववन्ने नेरइयाउयं पदिसंवेदेति ? गोयमा ! णो इहगते नेरइयाउयं पदिसंवेदेति, उववज्जमाणे नेरइयाउयं पदिसंवेदेति, उववन्ने वि नेरइयाउयं पदिसंवेदेति । ६. एवं जाव वेमाणिएसु । [सु. ७-११. चउवीसदंडेसु भवियं जीवं पदुच्छ इहगत-उववज्जमाण-उववन्न-विवक्खाए महावेदणाइवत्तव्या] ७. जीवे णं भंते ! जे भविए नेरतिएसु उववज्जित्तए से णं भंते ! किं इहगते महावेदणे ? उववज्जमाणे महावेदणे ? उववन्ने महावेदणे ? गोयमा ! इहगते सिय महावेयणे, सिय अप्पवेदणे; उववज्जमाणे सिय महावेदणे, सिय अप्पवेदणे; अहे णं उववन्ने भवति ततो पच्छा एगंतदुक्खवं वेदणं वेदेति, आहच्च सातं । ८. (१) जीवे णं भंते ! जे भविए असुरकुमारेसु उववज्जित्तए पुच्छा । गोयमा ! इहगते सिय महावेदणे, सिय अप्पवेदणे; उववज्जमाणे सिय महावेदणे, सिय अप्पवेदणे; अहे णं उववन्ने भवति ततो पच्छा एगंतसातं वेदणं वेदेति, आहच्च असातं । (२) एवं जाव थणियकुमारेसु । ९. जीवे णं भंते ! जे भविए पुढविकाएसु उववज्जित्तए पुच्छा । गोयमा ! इहगए सिय महावेदणे, सिय अप्पवेदणे; एवं उववज्जमाणे वि; अहे णं उववन्ने भवति ततो पच्छा वेमाताए वेदणं वेदेति । १०. एवं जाव मणुस्सेसु । ११. वाणमंतर-जोतिसिय-वेमाणिएसु जहा असुरकुमारेसु (सु.८१) । [सु. १२-१४. जीव-चउवीसदंडेसु अणाभोगनिव्वत्तियाउयत्तपर्खणा] १२. जीवा णं भंते ! किं आभोगनिव्वत्तियाउया ? अणाभोगनिव्वत्तिताउया ? गोयमा ! नो आभोगनिव्वत्तिताउया, अणाभोगनिव्वत्तिताउया । १३. एवं नेरइया वि । १४. एवं जाव वेमाणिया । [सु. १५-१८. जीव-चउवीसदंडेसु बंधहेउपुव्यं कक्षसवेयणीयकम्बंधपर्खणा] १५. अथि णं भंते ! जीवाणं कक्षसवेदणिज्जा कम्मा कज्जंति ? हंता, अथि । १६. कहं णं भंते ! जीवाणं कक्षसवेयणिज्जा कम्मा कज्जंति ? गोयमा ! पाणातिवातेणं जाव मिच्छादंसणसल्लेणं, एवं खलु गोयमा ! जीवाणं कक्षसवेदणिज्जा कम्मा कज्जंति । १७. अथि णं भंते ! नेरइयाणं कक्षसवेयणिज्जा कम्मा कज्जंति ? एवं चेव । १८. एवं जाव वेमाणियाणं । [सु. १९-२२. जीव-चउवीसदंडेसु जीव-मणुस्साणं बंधहेउपुव्यं

અક્રમસવેયણીયકમ્મબંધપરૂષણ] ૧૯. અત્થિ ણ ભંતે ! જીવાણ અક્રમસવેદળિજ્ઞા કમ્મા કજંતિ ? હંતા, અત્થિ | ૨૦. કહં ણ ભંતે ! જીવાણ અક્રમસવેદળિજ્ઞા કમ્મા કજંતિ ? ગોયમા ! પાણાતિવાતવેરમણેણ જાવ પરિગ્રહવેરમણેણ કોહવિવેગેણ જાવ મિચ્છાદંસણસલ્લવિવેગેણ, એવં ખલુ ગોયમા ! જીવાણ અક્રમસવેદળિજ્ઞા કમ્મા કજંતિ | ૨૧. અત્થિ ણ ભંતે ! નેરતિયાણ અક્રમસવેયણીજા કમ્મા કજંતિ ? ગોયમા ! ણો ઇણઢે સમઢે | ૨૨. એવં જાવ વેમાણિયા | નવરં મણુસ્સાણં જહા જીવાણ (સુ. ૧૯) | [સુ. ૨૩-૨૬. જીવ-ચર્ચાસદંડએસુ બંધહેઉપુબ્યં સાતાવેદળિજ્ઞકમ્મબંધપરૂષણ] ૨૩. અત્થિ ણ ભંતે ! જીવાણ સાતાવેદળિજ્ઞા કમ્મા કજંતિ ? હંતા, અત્થિ | ૨૪. કહં ણ ભંતે ! જીવાણ સાતાવેદળિજ્ઞા કમ્મા કજંતિ ? ગોયમા ! પાણાણુકંપાએ ભૂયાણુકંપાએ જીવાણુકંપાએ સત્તાણુકંપાએ, બહૂણ પાણાણ જાવ સત્તાણ અદુક્રખણયાએ અસોયણયાએ અજૂરણયાએ અતિપ્રણયાએ અપિદૃણયાએ અપરિતાવણયાએ; એવં ખલુ ગોયમા ! જીવાણ સાતાવેદળિજ્ઞા કમ્મા કજંતિ | ૨૫. એવં નેરતિયાણ વિ | ૨૬. એવં જાવ વેમાણિયાણ | [સુ. ૨૭-૩૦. જીવ-ચર્ચાસદંડએસુ બંધહેઉપુબ્યં અસાતાવેદળિજ્ઞકમ્મબંધપરૂષણ] ૨૭. અત્થિ ણ ભંતે ! જીવાણ અસાતાવેદળિજ્ઞા કમ્મા કજંતિ ? હંતા, અત્થિ | ૨૮. કહં ણ ભંતે ! જીવાણ અસ્સાયાવેયણીજા કમ્મા કજંતિ ? ગોયમા ! પરદુક્રખણયાએ પરસોયણયાએ પરજૂરણયાએ પરતિપ્રણયાએ પરપિદૃણયાએ પરપરિતાવણયાએ, બહૂણ પાણાણ જાવ સત્તાણ દુક્રખણતાએ સોયણયાએ જાવ પરિતાવણયાએ, એવં ખલુ ગોયમા ! જીવાણ અસાતાવેદળિજ્ઞા કમ્મા કજંતિ | ૨૯. એવં નેરતિયાણ વિ | ૩૦. એવં જાવ વેમાણિયાણ | [સુ. ૩૧-૩૩. દૂસમદૂસમાએ સમાએ ભરહ્વાસસ્સ ભરહ્વાસભૂમીએ ભરહ્વાસમણુયાણ ય આગારભાવપડોયારપરૂષણ] ૩૧. જંબુદીવે ણ ભંતે ! દીવે ભારહે વાસે ઇમીસે ઓસપ્પણીએ દુસ્સમદુસ્સમાએ સમાએ ઉત્તમકદૃપત્તાએ ભરહ્વસ્સ વાસસ્સ કેરિસએ આકારભાવપડોયારે ભવિસ્સતિ ? ગોયમા ! કાલે ભવિસ્સતિ હાહાભૂતે ભંભાભૂએ કોલાહલભૂતે, સમયાણુભાવેણ ય ણ ખરફરુસધૂલિમિલા દુબ્વિસહા વાઉલા ભયંકરા વાતા સંવદૃગા ય વાઇંતિ, ઇહ અભિક્રખં ધૂમાહિંતિ ય દિસા સમંતા રયસ્સલા રેણુકતુસતમપડલનિરાલોગા, સમયલુક્રખયાએ ય ણ અહિયં ચંદા સીતં મોચ્છંતિ, અહિયં સૂરિયા તવિસ્સંતિ, અદુત્તરં ચ ણ અભિક્રખણ બહવે અરસમેહા વિરસમેહા ખારમેહા ખત્તમેહા અગિમેહા વિજુમેહા અસણિમેહા અપિબણિજોદગા વાહિરોગવેદળોદીરણાપરિણામસલિલા અમણુણ્ણપાણિયગા ચંડાનિલપહૃતિક્રખધારાનિવાયપતરં વાસં વાસિહિંતિ | જેણ ભારહે વાસે ગામાગર-નગર-ખેડ-કબ્બડ-મંડંબ-દોણમુહ-પદૃણાઽસમગતં જણવયં, ચાઉપ્પયગવેલએ ખહ્યરે ય પક્રિખસંધે, ગામાઽરણણપયારનિરાએ તસે ય પાણે બહુપ્પગારે, રૂક્રખ-ગુચ્છ-ગુમ્મ-લય-વલ્લિ-તણ-પવ્વગ-હરિતોસહિ-પવાલંકુરમાદીએ ય તણવણસ્સતિકાઇએ વિદ્ધંસેહિંતિ | પવ્વય-ગિરિ-ડોંગરુથ્યલ-ભદ્વિમાદીએ ય વેયદૃગિરિવજે વિરાવેહિંતિ | સલિલબિલ-ગહુ-દુગ-વિસમનિણુન્તતાં ગંગા-સિંધુ-વજાં સમીકરેહિંતિ | ૩૨. તીસે ણ ભંતે ! સમાએ ભરહ્વસ્સ વાસસ્સ ભૂમીએ કેરિસએ આગારભાવપડોયારે ભવિસ્સતિ ? ગોયમા ! ભૂમી ભવિસ્સતિ ઇંગાલભૂતા મુમ્મુરભૂતા છારિયભૂતા વેલ્લયભૂયા તત્ત્ત્વમજોતિભૂયા ધૂલિબહુલા રેણુબહુલા પંકબહુલા પણગબહુલા ચલણિબહુલા, બહૂણ ધરણિગોયરાણ સત્તાણ દુનિક્રમા યાવિ ભવિસ્સતિ | ૩૩. તીસે ણ ભંતે ! સમાએ ભારહે વાસે મણુયાણ કેરિસએ આગારભાવપડોયારે ભવિસ્સતિ ? ગોયમા ! મણુયા ભવિસ્સંતિ દુર્ખવા દુબ્વણા દુગંધા દૂરસા દૂફાસા, અણિદ્વા અકંતા જાવ અમણામા, હીણસ્સરા દીણસ્સરા અણિદૃસ્સરા જાવ અમણામસ્સરા, અણાદિજ્વવયણ-પવ્વાયાતા નિલલજા કૂડ-કવડ-કલહ -વહ બંધ -વેર -નિરયા મજાદાતિક્રમપહ્યાણા અકજનિચ્છુજ્તા ગરુનિયોગવિણયરહિતા ય વિકલરુવા પરૂઢનહ -કેસ -મંસુરોમા કાલા ખરફરુસઝામવણા ફુદૃસિરા કવિલપલિયકેસા બહુણ્ણસંપિણદ્વદુંસણિજરુવા સંકુદ્યિવલીતરંગપરિ વેદ્ધિંગમંગા જરાપરિણત વ્વ થેરાગનરા પવિરલપરિસડિયદંતસેઢી ઉબ્બડઘડમુહા વિસમનયણા વંકનાસા વંકવલીવિગતભેસણમુહા કચ્છુકસરાભિભૂતા ખરતિક્રખનક્રખંડ્યિવિક્રખયત્નૂ દુદ-કિડિભ-સિજ્ઝફુડિયફરુસચ્છવી ચિત્તલંગા ટોલગતિ -વિસમસંધિબંધણઉકુદુ અદ્વિગવિભત્તદુબ્બલકુસંધયણકુપ્પમાણકુસંઠિતા કુરુવા કુદ્વાણસણકુસેજકુભોડિણો અસુઝણો અણેગવાહિપરિપીલિયંગમંગા ખલંતવિબલગતી નિરુચ્છાહા સત્તપરિવજિયા વિગતચેદુનદુતેયા અભિક્રખણ સીય -ઉણહ -ખર -ફરુસ -વાતવિજ્ઞડિયમલિણપસુરઉગુંડિતંગમંગા બહુકોહ -માણ -માયા બહુલોભા અસુહદુક્રખભાગી ઓસન્ન ધ્મમસણા -સમ્મતપરિબ્બદ્વા ઉકોસેણ રયણિપમાણમેત્તા

सोलसवीसतिवासपरमाउसा पुत्त - एन्तुपरियालपणयबहुला गंगा - सिंधूओ महानदीओ वेयहुं च पव्वयं निस्साए बहुत्तरि णिगोदा बीयं बीयामेता बिलवासिणे भविस्संति । [सु. ३४. दूसमदूसमाए भरहवासमणुयाणं आहारपरूपणा] ३४. ते णं भंते ! मणुया कमाहारमाहारेहिंति ? गोयमा ! तेण कालेण तेण समएण गंगा - सिंधूओ महानदीओ रहपहवित्थाराओ अकखसोतप्पमाणमित्तं जलं वोजिझहिंति, से वि य णं जले बहुमच्छ-कच्छभाइणे चेव णं आउबहुले भविस्संति । तए णं ते मणुया सूरोग्गमणमुहुत्तंसि य सूरत्थमणमुहुत्तंसि य बिलेहिंतो निद्वाहिंति, बिलेहिंतो निद्वाइत्ता मच्छ-कच्छभे थलाइं गाहेहिंति, मच्छ-कच्छभे थलाइं गाहेत्ता सीतातवत्तएहिं मच्छ-कच्छएहिं एकवीसं वाससहस्राइं वित्तिं कप्पेमाणा विहरिस्संति । [सु. ३५-३७. दूसमदूसमाए समाए भरहवासमणुय - सीहादि - ढंकादीणं जम्मंतरगडपरूपणा] ३५. ते णं भंते ! मणुया निस्सीला णिग्गुणा निम्मेरा निप्पच्कर्खाण-पोसहोववासा उस्सन्नं मंसाहारा मच्छहारा खोदाहारा कुणिमाहारा कालमासे कालं किच्चा कहिं गच्छहिंति ? कहिं उववज्जिहिंति ? गोयमा ! ओसन्नं नरग - तिरिक्खजोणिएसु उववज्जिहिंति । ३६. ते णं भंते ! सीहा वग्धा विगा दीविया अच्छा तरच्छा परस्सरा णिस्सीला तहेव जाव कहिं उववज्जिहिंति ? गोयमा ! ओसन्नं नरग - तिरिक्खजोणिएसु उववज्जिहिंति । ३७. ते णं भंते ! ढंका कंका विलका मदुगा सिही णिस्सीला तहेव जाव ओसन्नं नरग - तिरिक्खजोणिएसु उववज्जिहिंति । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्ति० । ☆☆☆॥ सत्तमसत्सस छद्दो उद्देसो ॥

॥७.६॥ सत्तमो उद्देसो 'अणगार' ☆☆☆ [सु. १. संवुडस्स अणगारस्स किरियापरूपणा] १. (१) संवुडस्स णं भंते ! अणगारस्स आउतं गच्छमाणस्स जाव आउतं तुयहुमाणस्स, आउतं वत्थं पडिग्गहं कंबलं पायपुंछणं गिणहमाणस्स वा निकिखवमाणस्स वा, तस्स णं भंते ! किं इरियावहिया किरिया कज्जति ? संपराइया किरिया कज्जति ? गोतमा ! संवुडस्स णं अणगारस्स जाव तस्स णं इरियावहिया किरिया कज्जति, णो संपराइया किरिया कज्जति । (२) से केणद्वेण भंते ! एवं वुच्छ 'संवुडस्स णं जाव नो संपराइया किरिया कज्जति' ? गोयमा ! जस्स णं कोह - माण - माया - लोभा वोच्छिन्ना भवंति तस्स णं इरियावहिया किरिया कज्जति तहेव जाव उस्सुतं रीयमाणस्स संपराइया किरिया कज्जति, से णं अहासुत्तमेव रीयति; से तेणद्वेण गोतमा ! जाव नो संपराइया किरिया कज्जति । [सु. २-११. काम-भोगाणं रूवित्त-सचित्ताचित्तत-जीवाजीवत्तपरूपणा जीवनिस्सियत्तं भेयपरूपणा य ।] २. रूवी भंते ! कामा ? अरूवी कामा ? गोयमा ! रूवी कामा समणा उसो !, नो अरूवी कामा । ३. सचित्ता भंते ! कामा ? अचित्ता कामा ? गोयमा ! सचित्ता वि कामा, अचित्ता वि कामा । ४. जीवा भंते ! कामा ? अजीवा कामा ? गोतमा ! जीवा वि कामा, अजीवा वि कामा । ५. जीवाणं भंते ! कामा अजीवाणं कामा ? गोयमा ! जीवाणं कामा, नो अजीवाणं कामा । ६. कतिविहा णं भंते ! कामा पण्णत्ता ? गोयमा ! दुविहा कामा पण्णत्ता, तं जहा—सदा य, रूवा य । ७. रूवी भंते ! भोगा ? अरूवी भोगा ? गोयमा ! रूवी भोगा, नो अरूवी भोगा । ८. सचित्ता भंते ! भोगा ? अचित्ता भोगा ? गोयमा ! सचित्ता वि भोगा, अचित्ता वि भोगा । ९. जीवा भंते ! भोगा ?० पुच्छा । गोयमा ! जीवा वि भोगा, अजीवा वि भोगा । १०. जीवाणं भंते ! भोगा ? अजीवाणं भोगा ? गोयमा ! जीवाणं भोगा, नो अजीवाणं भोगा । ११. कतिविहा णं भंते ! भोगा पण्णत्ता ? गोयमा ! तिविहा भोगा पण्णत्ता, तं जहा—गंधा, रसा, फासा । [सु. १२. कामभोगाणं पंचभेयपरूपणं] १२. कतिविहा णं भंते ! कामभोगा पण्णत्ता ? गोयमा ! पंचविहा कामभोगा पण्णत्ता, तं जहा—सदा रूवा गंधा रसा फासा । [सु. १३-१८. जीव - चउवीसंडंडेसु कामित्त - भोगित्तवत्तव्या] १३. (१) जीवा णं भंते ! किं कामी ? भोगी ? गोयमा ! जीवा कामी वि, भोगी वि । (२) से केणद्वेण भंते ! एवं वुच्छति 'जीवा कामी वि, भोगी वि' ? गोयमा ! सोइंदिय - चक्रिवंदियाइं पडुच्च कामी, घाणिंदिय-निबिंदिय-फासंदियाइं पडुच्च भोगी । से तेणद्वेण गोयमा ! जाव भोगी वि । १४. नेरइया णं भंते ! किं कामी ? भोगी ? एवं चेव । १५. एवं जाव थणियकुमारा । १६. (१) पुढविकाइयाणं पुच्छा । गोयमा ! पुढविकाइया नो कामी, भोगी । (२) से केणद्वेण जाव भोगी ? गोयमा ! फासिंदियं पडुच्च, से तेणद्वेण जाव भोगी । (३) एवं जाव वणस्सतिकाइया । १७. (१) बेइंदिया एवं चेव । नवरं जिबिंदिय - फासिंदियाइं पडुच्च । (२) तेइंदिया वि एवं चेव । नवरं घाणिंदिय - जिबिंदिय - फासिंदियाइं

પડુચ્ચ । (૩) ચરિંદિયાં પુચ્છા । ગોયમા ! ચરિંદિયા કામી વિ ભોગી વિ । સે કેણદ્રેણ જાવ ભોગા વિ ? ગોયમા ! ચક્રિંદિયં પડુચ્ચ કામી, ઘાણિંદિયજિબ્હિંદિય-
ફાસિંદિયાં પડુચ્ચ ભોગી । સે તેણદ્રેણ જાવ ભોગી વિ । ૧૮. અવસેસા જહા જીવા જાવ વેમાળિયા । [સુ. ૧૯. કામભોગિ-નોકામિ-નોભોગિ-ભોગીણ જીવાણમપ્પાબહુય] ૧૯. એતેસિ ણ ભંતે ! જીવાણ કામભોગીણ, નોકામીણ, નોભોગીણ, ભોગીણ ય કતરે કતરેહિંતો જાવ વિસેસાહિયા વા ? ગોયમા ! સવ્વત્થોવા જીવા કામભોગી,
નોકામી નોભોગી અણંતગુણા, ભોગી અણંતગુણા । [સુ. ૨૦-૨૩. ભવિયદેવ-ભવિયઆહોહિય-ભવિયપરમાહોહિય-ભવિયકેવલીણ ખીણદેહાણં મણુસ્સાણં
ભોગિતપરૂવણા] ૨૦ છુટમથે ણ ભંતે ! મણુસ્સે જે ભવિએ અન્નયરેસુ દેવલોએસુ દેવતાએ ઉવવજિત્તએ, સે નૂં ભંતે ! સે ખીણભોગી નો પભૂ ઉદ્વાળેણ કમ્મેણ બલેણ
વીરિએણ પુરિસકારપરક્રમેણ વિઉલાં ભોગભોગાં ભુંજમાણે વિહરિત્તએ, સે નૂં ભંતે ! એયમંદું એવં વયહ ? ગોયમા ! ણો ઇણદ્રે સમદ્રે, પભૂ ણ સે ઉદ્વાળેણ વિ કમ્મેણ વિ
બલેણ વિ વીરિએણ વિ પુરિસકારપરક્રમેણ વિ અન્નયરાં વિપુલાં ભોગભોગાં ભુંજમાણે વિહરિત્તએ, તમ્હા ભોગી, ભોગે પરિચ્યમાણે મહાનિજ્ઞરે મહાપજ્વસાણે ભવતિ ।
૨૧. આહોહિએ ણ ભંતે ! મણુસ્સે જે ભવિએ અન્નયરેસુ દેવલોએસુ૦, એવં ચેવ જહા છુટમથે જાવ મહાપજ્વસાણે ભવતિ । ૨૨. પરમાહોહિએ ણ ભંતે ! મણુસ્સે જે ભવિએ
તેણ ચેવ ભવગ્ગણેણ સિજિઝિત્તએ જાવ અંતં કરેતાએ, સે નૂં ભંતે ! સે ખીણભોગી૦ સેસં જહા છુટમથ્યસ્સ । ૨૩. કેવલી ણ ભંતે ! મણુસ્સે જે ભવિએ તેણ ચેવ
ભવગ્ગણેણ૦ એવં ચેવ જહા પરમાહોહિએ જાવ મહાપજ્વસાણે ભવતિ । [સુ. ૨૪. અસણીણ અકામનિકરણવેદણપરૂવણા] ૨૪. જે ઇમે ભંતે ! અસણીણો પાણા,
તં જહા— પુઢવિકાઇયા જાવ વણસ્સતિકાઇયા છુંબા ય એગદ્યા તસા, એણ અંધા મૂઢા તમં પવિંબા તમપડલમોહજાલપલિચ્છન્ના અકામનિકરણ વેદણ વેદેંતીતિ
વત્તબ્વં સિયા ? હંતા, ગોયમા ! જે ઇમે અસણીણો પાણા જાવ વેદણ વેદેંતીતિ વત્તબ્વં સિયા । [સુ. ૨૫-૨૬. રૂવાઇદંસણસમથસ્સ વિ હેઉનિદેસપુબ્યં
અકામનિકરણવેદણપરૂવણા] ૨૫. અથ્ય ણ ભંતે ! પભૂ વિ અકામનિકરણ વેદણ વેદેતિ ? હંતા, ગોયમા ! અલ્થી । ૨૬. કહં ણ ભંતે ! પભૂ વિ અકામનિકરણ વેદણ
વેદેતિ ? ગોતમા ! જે ણ ણોપભૂ વિણ પર્દીવેણ અંધકારંસિ રૂવાં પાસિત્તએ, જે ણ નોપભૂ પુરતો રૂવાં અણિજ્ઞાઇતાણ પાસિત્તએ, જે ણ નોપભૂ મગતો રૂવાં
અણવયક્તિકૃત્તાણ પાસિત્તએ, જે ણ નોપભૂ પાસતો રૂવાં અણવલોએત્તાણ પાસિત્તએ, જે ણ નોપભૂ ઉછુંરૂવાં અણાલોએત્તાણ પસિત્તએ, જે ણ નોપભૂ અહે રૂવાં
અણાલોએત્તાણ પસિત્તએ, એસ ણ ગોતમા ! પભૂ વિ અકામનિકરણ વેદણ વેદેતિ । [સુ. ૨૭-૨૮. રૂવાઇદંસણસમથસ્સ વિ હેઉનિદેસપુબ્યં
પકામનિકરણવેદણપરૂવણા] ૨૭. અથ્ય ણ ભંતે ! પભૂ વિ પકામનિકરણ વેદણ વેદેતિ ? હંતા, અથ્ય । ૨૮. કહં ણ ભંતે ! પભૂ વિ પકામનિકરણ વેદણ વેદેતિ ? ગોયમા ! જે ણ નોપભૂ સમુદ્દર્સ્સ પાર
ગમિત્તએ, જે ણ નો પભૂ સમુદ્દર્સ્સ પારગતાં રૂવાં પાસિત્તએ, જે ણ નોપભૂ દેવલોગં ગમિત્તએ, જે ણ નો પભૂ દેવલોગગતાં રૂવાં પાસિત્તએ એસ ણ ગોયમા ! પભૂ વિ
પકામનિકારણ વેદણ વેદેતિ । સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! ત્તિ૦ |★★★ || સત્તમસ્સ સત્તમો ઉદ્દેસાઓ સમત્તો ||૭.૭|| અદ્ભુતો ઉદ્દ્દસો ‘છુટમથ્ય’★★★
[સુ. ૧. છુટમથ્યાં-કેવલીણં કમસો અસિજ્ઞાણાં-સિજ્ઞાણાંપરૂવણનિદેસો] ૧. છુટમથ્યે ણ ભંતે ! મણુસ્સે તીયમણંતં સાસયં સમયં કેવલેણ સંજમેણ એવં જહા
પઢમસતે ચઉઠે ઉદ્દેસએ (સુ. ૧૨-૧૮) તહા ભાણિયબ્બ જાવ અલમથુ । [સુ. ૨. હત્થિ-કુંથુણ સમજીવત્તપરૂવણે રાયપસેણિજસુત્તનિદેસો] ૨. સે ણૂં ભંતે !
હત્થિસ્સ ય કુંથુસ્સ ય સમે ચેવ જીવે ? હંતા, ગોયમા ! હત્થિસ્સ ય કુંથુસ્સ ય એવં જહા રાયપસેણિજે જાવ ખુંડિયં વા, મહાલિયં વા, સે તેણદ્રેણ ગોયમા ! જાવ સમે
ચેવ જીવે । [સુ. ૩-૪. ચરિંદિયાંદંડએસુ પાવકમ્મકરણ-નિજિણાં પડુચ્ચ કમસો દુહ-સુહપરૂવણં] ૩. નેરઝ્યાણ ભંતે ! પાવે કમ્મે જે ય કડે, જે ય કજ્જતિ, જે ય
કજ્જિસ્સતિ સવ્બે સે દુક્ક્ખે ? જે નિજિણે સે ણ સુહે ? હંતા, ગોયમા ! નેરઝ્યાણ પાવે કમ્મે જાવ સુહે । ૪. એવં જાવ વેમાળિયાણ । [સુ. ૫-૬. ચરિંદિયાંદંડએસુ
દસવિહસણાપરૂવણા] ૫. કતિ ણ ભંતે ! સણાઓ પણત્તાઓ ? ગોયમા ! દસ સણાઓ પણત્તાઓ, તં જહા— આહારસણા ૧ ભયસણા ૨ મેહુણસણા ૩
પરિગ્ગહસણા ૪ કોહસણા ૫ માણસણા ૬ માયાસણા ૭ લોભસણા ૮ ઓહસણા ૯ લોગસણા ૧૦ । ૬. એવં જાવ વેમાળિયાણ । [સુ. ૭. નેરઝ્યાણએસુ
દસવિહસણાપરૂવણા] ૭. નેરઝ્યા દસવિહં વેયણ પચ્ચણુભવમાણા વિહરંતિ, તં જહા— સીતં ઉસિણ ખુંહ પિવાસં કંદું પરજ્ઞં જરં દાહં ભયં સોગં । [સુ. ૮.
દસવિહવેયણાપરૂવણા] ૮. નેરઝ્યા દસવિહં વેયણ પચ્ચણુભવમાણા વિહરંતિ, તં જહા— સીતં ઉસિણ ખુંહ પિવાસં કંદું પરજ્ઞં જરં દાહં ભયં સોગં । [સુ. ૯.
દસવિહવેયણાપરૂવણા]

हृत्यिकुंथूणं अपच्चक्खाणकिरिया ए समाणत्परूपवणं] ८. (१) से नूण भंते ! हृत्यिस्स य कुंथुस्स य समा चेव अप्पक्खाण किरिया कज्जति ? हृता, गोयमा ! हृत्यिस्स य कुंथुस्स य जाव कज्जति । (२) से केणद्वेण भंते ! एवं वुच्चइ जाव कज्जति ? गोयमा ! अविरतिं पडुच्च । से तेणद्वेण जाव कज्जति । [सु. ९. आहाकम्मभोइणो बंधादिपरूपवणनिहेसो] ९. आहाकम्मं णं भंते ! भुंजमाणे किं बंधति ? किं पकरेति ? किं चिणाति ? किं उवचिणाति ? एवं जहा पढमे जहा पढमे सते नवमे उद्देसए (सु. २६) तहा भाणियब्वं जाव सासते पंडिते, पंडितत्तं असासयं । सेवं भंते ! सेवं भंते ! त्तिं । ☆☆☆॥सत्तमसयस्स अहुमो उद्दसो ॥७.८॥

☆☆☆ नवमो उद्दसो ‘असंवुड’ ☆☆☆ [सु. १-४. असंवुड-संवुडाणं अणगाराणं एगवण्ण-एगरूबाइविकुब्बणावत्तव्या] १. असंवुडे णं भंते ! अणगारे बाहिरए पोग्गले अपरियादिइत्ता पभू एगवण्णं एगरूबं विउव्वित्तए ? णो इणद्वे समडे । २. असंवुडे णं भंते ! अणगारे बाहिरए पोग्गले परियादिइत्ता पभू एगवण्णं एगरूबं जाव हृता, पभू । ३. से भंते ! किं इहगते पोग्गले परियादिइत्ता विउव्विड ? तत्थगए पोग्गले परियादिइत्ता विउव्विड ? अन्नत्थगए पोग्गले परियादिइत्ता विउव्विड ? गोयमा ! इहगए पोग्गले परियादिइत्ता विकुब्बिड, नो तत्थगए पोग्गले परियादिइत्ता विकुब्बिड, नो अन्नत्थगए पोग्गले जाव विकुब्बिड । ४. (१) एवं एगवण्णं अणेगरूबं चउभंगो जहा छहुसए नवमे उद्देसए (सु. ५) तहा इहावि भाणियब्वं । नवरं अणगारे इहगए इहगए चेव पोग्गले परियादिइत्ता विकुब्बिड । सेसं तं चेव जाव लुक्खपोग्गलं निव्वपोग्गलत्ताए परिणामेत्तए ? हृता, पभू । (२) से भंते ! किं इहगए पोग्गले परियादिइत्ता जाव (सु. ३.) नो अन्नत्थगए पोग्गले परियादिइत्ता विकुब्बिड । [सु. ५. महासिलाकंटयसंगामे कोणियस्स जयो] ५. णायमेतं अरहता, सुयमेतं अरहया, विणायमेतं अरहया, महासिलाकंटए संगामे महासिलाकंटए संगामे । महासिलाकंटए णं भंते ! संगामे वट्टमाणे के जयित्ता ? के पराजइत्ता ? गोयमा ! वज्जी विदेहपुत्ते जइत्ता, नव मल्लई नव लेच्छई कासी-कोसलगा-अद्वारस वि गणरायाणो पराजइत्ता । [सु. ६-१३. महासिलाकंटगसंगामस्स सवित्थरं वण्णणं] ६. तए णं कूणिए राया महासिलाकंटगं संगामं उद्दितं जाणित्ता कोडुंबियपुरिसे सद्वावेइ, सद्वावेत्ता एवं वयासी-खिप्पामेव भो देवाणुप्पिया ! उदाइं हृत्यिरायं परिकप्पेह, हय-गय-रह-जोहकलियं चातुरंगिणिं सेणं सन्नाहेह, सन्नाहेत्ता जाव मम एतमाणत्तियं खिप्पामेव पच्चप्पिणह । ७. तए णं ते कोडुंबियपुरिसा कूणिएणं रणा एवं कुत्ता समाणा हृतुद्वा जाव अंजलिं कहु ‘एवं सामी ! तह’ति आणाए विणएणं वयणं पडिसुणंति, पडिसुणित्ता खिप्पामेव छेयायरियोवएसमतिकप्पणाविकप्पेहिं सुनिउणेहिं एवं जहा उववातिए जाव भीमं संगामियं अउज्ज्ञं उदाइं हृत्यिरायं परिकप्पेति हय-गय जाव सन्नाहेत्ति, सन्नाहित्ता जेणेव कूणिए राया तेणेव उवा०, तेणेव २ करयल० कूणियस्स रणो तमाणत्तियं पच्चप्पिणंति । ८. तए णं से कूणिए राया जेणेव मज्जणघरे तेणेव उवा०, २ चा मज्जणघरं अणुप्पविसति, मज्जण०२ ण्हाते कतबलिकम्मे कयकोतुयमंगलपायच्छिते सव्वालंकारविभूसिए सन्नद्वबद्धवम्मियकवए उप्पीलियसरासणपट्टिए पिणद्वगेवेज्जविमलवरबद्धचिंधपट्टे गहियायुहप्पहरणे सकोरेंटमल्लदामेणं छत्तेणं धरिज्जमाणेणं चउचामरवालवीइतंगे मंगलजयसद्वकतालोए एवं जहा उववातिए जाव उवागच्छित्ता उदाइं हृत्यिरायं दुरुढे । ९. तए णं से कूणिए नरिदे हारोत्थयसुक्यरतियवच्छे जहा उववातिए जाव सेयवरचामराहिं उद्भुव्वामाणीहिं उद्भुव्वामाणीहिं हय-गय-रह-पवरजोहकलिताए चातुरंगिणीए सेणाए सद्धिं संपरिवुडे महया भडचडगरवंदपरिकिखते जेणेव महासिलाकंटए संगामे तेणेव उवागच्छइ, तेणेव उवागच्छित्ता महासिलाकंटयं संगामं ओयाए, पुरओ य से सक्के देविदे देवराया एणं महं अभेज्जकवयं वझरपडिरूवगं विउव्वित्ताणं चिद्वुति । एवं खलु दो इंदा संगामं संगामेति, तं जहा—देविदे य मणुइदे य, एगहृत्यिणा वि णं पभू कूणिए राया पराजिणित्तए । १०. तए णं से कूणिए राया महासिलाकंटकं संगामं संगामेमाणे नव मल्लई, नव लेच्छई, कासी कोसलगा अद्वारस वि गणरायाणो हयमहियपवरवीर-घातियविविडियचिंधय-पडागे किच्छप्पाणगते दिसो दिसिं पडिसेहेत्तथा । [सु. ११. महासिलाकंटगसंगामसरूवं] ११. से केणद्वेण भंते ! एवं वुच्चति ‘महासिलाकंटए संगामे महासिलाकंटए संगामे’ ? गोयमा ! महासिलाकंटए णं संगामेवट्टमाणे जे तत्थ आसे वा हृती वा जोहे वा सारही वा तणेण वा कहेण वा पत्तेण वा सक्राए वा

अभिहम्मति सब्वे से जाणति 'महासिलाए अहं अभिहते महासिलाए अहं अभिहते'; से तेणद्वेण गोयमा ! महासिलाकंटए संगामे महासिलाकंटए संगामे । [सु. १२-१३. महासिलाकंटगसंगामहताणं मणुस्साणं संखा मरणुत्तरगई य] १२. महासिलाकंटए णं भंते ! संगामे वद्वमाणे कति जणसतसाहस्रीओ वहियाओ ? गोयमा ! चउरासीति जणसतसाहस्रीओ वहियाओ । १३. ते णं भंते ! मणुया निस्सीला जाव निष्पच्करखाणपोसहोववासा सारुद्वा परिकुविया समरवहिया अणुवसंता कालमासे कालं किच्चा कहिं गता ? कहिं उववन्ना ? गोयमा ! ओसन्नं नरग-तिरिकखजोणिएसु उववन्ना । [सु. १४. रहमुसलसंगामे कोणियस्स जयो] १४. णायमेतं अरहया, सुतमेतं अरहता, विण्यमेतं अरहता रहमुसले संगामे रहमुसले संगामे । रहमुसले णं भंते ! संगामे वद्वमाणे के जइत्था ? के पराजइत्था ? गोयमा ! वज्जी विदेहपुते चमरे य असुरिदे असुरकुमारराया जइत्था, नव मल्लई नव लेच्छई पराजइत्था । [सु. १५-१८. रहमुसलसंगामवण्णणं] १५. तए णं से कूणिए राया रहमुसलं संगामं उवडितं०, सेसं जहा महासिलाकंटए, नवरं भूताणंदे हत्थिराया जाव रहमुसलं संगामं ओयाए, पुरतो य से सक्के देविदे देवराया । एवं तहेव जाव चिट्ठति, मण्गतो य से चमरे असुरिदे असुरकुमारराया एगं महं आयसं किढिणपडिरूवं विउवित्ताणं चिट्ठति, एवं खलु तओ इंदा संगामं संगामेति, तं जहा-देविदे मणुझै असुरिदे य । एग्हात्थिणा वि णं पभू कूणिए राया जइत्तए तहेव जाव दिसो दिसिं पडिसेहेत्था । [सु. १६. रहमुसलसंगामसरूवं] १६. से केणद्वेण भंते ! एवं वुच्ति 'रहमुसले संगामे रहमुसले संगामे' ? गोयमा ! रहमुसले णं संगामे वद्वमाणे एगे रहे अणासए असारहिए अणारोहए समुसले महताजणकखयं जणवहं जणप्पमदं जणसंवद्वकप्पं रुहिकद्वमं करेमाणे सब्वतो समंता परिधावित्था; से तेणद्वेण जाव रहमुसले संगामे । [सु. १७-१८. रहमुसलसंगामहताणं मणुस्साणं संखा मरणुत्तरगई य] १७. रहमुसले णं भंते ! संगामे वद्वमाणे कति जणसयसाहस्रीओ वहियाओ ? गोयमा ! छण्णउति जणसयसाहस्रीओ वहियाओ । १८. ते णं भंते ! मणुया निस्सीला जाव (सु. १३) उववन्ना ? गोयमा ! तत्थ णं दस साहस्रीओ एगाए मच्छियाए कुच्छिंसि उववन्नाओ, एगे देवलोगेसु उववन्ने, एगे सुकुले पच्चायाते, अवसेसा ओसन्नं नरग-तिरिकखजोणिएसु उववन्ना । [सु. १९ सक्कदेविंद-चमरकए कोणियसाहिजे हेउपरूवणं] १९. कम्हा णं भंते ! सक्के देविदे देवराया, चमरे असुरिदे असुरकुमारराया कूणियस्स रण्णो साहजं दलइत्था ? गोयमा ! सक्के देविंदे देवराया पुब्वसंगतिए, चमरे असुरिदे असुरकुमारराया परियायसंगतिए, एवं खलु गोयमा ! सक्के देविंदे देवराया, चमरे य असुरिंदे असुरकुमारराया कूणियस्स रण्णो साहजं दलइत्था । [सु. २०. संगामहतमणुस्ससग्गमणनिरूवगजणमतनिरासपरूवणे रहमुसलसंगामनिओइयनागनत्तुयवरुणस्स तप्पियवयंसस्य य सवित्थरं जुज्ज्ञ-धम्माराहणाइपरूवणं] २०. (१) बहुजणे णं भंते ! अन्नमन्नस्स एवमाइकखति जाव परूवेतिएवं खलु बहवे मणुस्सा अन्नतरेसु उच्चावएसु संगामेसु अभिमुहा चेव पहया समाणा कालमासे कालं किच्चा अन्नयरेसु देवलोएसु देवत्ताए उववत्तारो भवंति । से कहमेतं भंते ! एवं ? गोयमा ! जं णं से बहुजणे अन्नमन्नस्स एवमाइकखति जाव उववत्तारो भवंति, जे ते एवमाहंसु मिच्छं ते एवमाहंसु, अहं पुण गोयमा ! एवमाइकखामि जाव परूवेमि— (२) एवं खलु गोयमा ! तेणं कालेणं तेणं समएणं वेसाली नामं नगरी होत्था । वण्णओ । तत्थ णं वेसालीए णगरीए वरुणे नामं णागनत्तुएपरिवसति अहै जाव अपरिभूते समणोवासए अभिगतजीवाजीवे जाव पडिलाभेमाणे छद्गंछद्गेण अणिकिखतेण तवोकम्मेण अप्पाणं भावेमाणे विहरति । (३) तए णं से वरुणे णागनत्तुए अन्नया कयाई रायाभिओगेणं गणाभिओगेणं बलाभिओगेणं रहमुसले संगामे आणते समाणे छद्गभत्तिए, अद्वमभत्तं अणुवद्वेति, अद्वमभत्तं अणुवद्वेता कोडुंबियपुरिसे सद्वावेति, सद्वावेता एवं वदासी-खिप्पामेव भो ! देवाणुप्पिया ! चातुघंट आसरहं जुत्तामेव उवद्वावेह हय-गय-रहपवर जाव सन्नाहेत्ता मम एतमाणत्तियं पच्चप्पिणह । (४) तए णं ते कोडुंबियपुरिसा जाव पडिसुणेत्ता खिप्पामेव सच्छत्तं सज्जयं जाव उवद्वावेति, हय-गया-रह जाव सन्नाहेत्ति, सन्नाहित्ता जेणेव वरुणे नागनत्तुए जाव पच्चप्पिणति । (५) तए णं से वरुणे नागनत्तुए जेणेव मज्जणघरे तेणेव उवागच्छति जहा कूणिओ (सु. ८) जाव पायच्छिते सब्वालंकारविभूसिते सन्नद्वबद्व० सकोरेंटमल्लदामेणं जाव धरिज्जमाणेणं अणेगगणनायग जाव दूयसंधिवाल० सद्विं संपरिवुडे मज्जणघरातो पडिनिकखमति, पडिनिकखमित्ता जेणेव बाहिरिया उवद्वाणसाला जेणेव चातुघंटे आसरहे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छित्ता चातुघंटं आसरहं

दुरुहिता हय -गय -रह जाव संपरिवुडे महता भडचडगर० जाव परिकिखते जेणेव रहमुसले संगामे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छिता रहमुसलं संगामं ओयाते। (६) तए णं से वरुणे णागनत्तुए रहमुसलं संगामं ओयाते समाणे अयमेयारूवं अभिग्नहं अभिगिणहइ-कप्पति मे रहमुसलं संगामं संगामेमाणस्स जे पुब्विं पहणति से पडिहणित्तए, अक्सेसे नो कप्पतीति। अयमेतारूवं अभिग्नहं अभिगिणहिता रहमुसलं संगामं संगामेति। (७) तए णं तस्स वरुणस्स नागनत्तुयस्स रहमुसलं संगामं संगामेमाणस्स एगे पुरिसे सरिसए सरित्तए सरिव्वए सरिसभंडमत्तोवगरणे रहेण पडिरहं हव्वमागते। (८) तए णं से पुरिसे वरुणं पागणत्तुयं एवं वयासी-पहण भो ! वरुण ! पागणत्तुया ! पहण भो ! वरुण ! पागणत्तुया !। तए णं से वरुणे पागणत्तुए तं पुरिसं एवं वदासि— नो खलु मे कप्पति देवाणुप्पिया ! पुब्विं अहयस्स पहणित्तए, तुमं चेव पुब्वं पहणाहि। (९) तए णं से पुरिसे वरुणेणं पागणत्तुएणं एवं वुत्ते समाणे आसुरुते जाव मिसिमिसेमाणे धणुं परामुसति, परामुसिता उसुं परामुसति, उसुं परामुसिता ठाणं ठाति, ठाणं ठिच्चा आयतकण्णायतं उसुं करेति, आयतकण्णायतं उसुं करेता वरुणं पागणत्तुयं गाढप्पहारीकरेति। (१०) तए णं से वरुणे पागणत्तुए तेणं पुरिसेणं गाढप्पहारीकए समाणे आसुरुते जाव मिसिमिसेमाणे धणुं परामुसति, धणुं परामुसिता उसुं परामुसति, उसुं परामुसिता, आयतकण्णायतं उसुं करेति, आयतकण्णायतं उसुं करेता तं पुरिसं एगाहच्चं कूडाहच्चं जीवियातो ववरोवेति। (११) तए णं से वरुणे नागणत्तुए तेणं पुरिसेणं गाढप्पहारीकते समाणे अत्थामे अबले अवीरिए अपुरिसक्कारपरक्कमे अधारणिज्जमिति कट्टु तुरए निगिणहति, तुरए निगिणहिता रहं परावत्तेइ, २ ता रहमुसलातो संगामातो पडिनिकखमति, रहमुसलाओ संगामातो पडिणिकखमेता एगंतमंतं अवक्कमति, एगंतमंतं अवक्कमिता तुरए निगिणहति, निगिणहिता रहं ठवेति, २ ता रहातो पच्चोरुहति, रहातो पच्चोरुहिता रहाओ तुरए मोएति, २ तुरए विसज्जेति, [ग्रं० ४०००] विसज्जिता दब्भसंथारगं संथरेति, संथरिता दब्भसंथारगं दुरुहति, दब्भसं० दुरुहिता पुरत्थाभिमुहे संपलियंकनिसणे करयल जाव कट्टु एवं वयासी — नमोऽत्थु णं अरहंताणं जाव संपत्ताणं। नमोऽत्थु णं समणस्स भगवओ महावीरस्स आङ्गरस्स जाव संपावित्तकामस्स मम धम्मायरियस्स धम्मोवदेसगस्स। वंदामि णं भगवंतं तथगतं इहगते, पासउ मे से भगवं तथगते; जाव वंदति नमंसति, वंदिता नमंसिता एवं वयासी— पुब्विं पि णं मए समणस्स भगवतो महावीरस्स अंतियं थूलए पाणातिवाते पच्कखाए जावजीवाए एवं जाव थूलए परिग्गहे पच्कखाते जावजीवाए, इयाणिं पि णं अहं तस्सेव भगवतो महावीरस्स अंतियं सब्वं पाणातिवायं पच्कखामि जावजीवाए, एवं जहा खंदओ (स० २ उ० १ सु० ५०) जाव एतं पि णं चरिमेहिं उस्सास -णिस्सासेहिं 'वोसिरिस्सामि' त्ति कट्टु सन्नाहपट्टुं मुयति, सन्नाहपट्टुं मुइत्ता सल्लुद्धरणं करेति, सल्लुद्धरणं करेता आलोङ्गपडिक्कंते समाहिपते आणुपुव्वीए कालगते। (१२) तए णं तस्स वरुणस्स नागनत्तुयस्स एगे पियबालवयंसे रहमुसलं संगामं संगामेमाणे एगेणं पुरिसेणं गाढप्पहारीकए समाणे अत्थामे अबले जाव अधारणिज्जमिति कट्टु वरुणं नागनत्तुयं रहमुसलातो संगामातो पडिनिकखमाणं पासति, तुरए निगिणहति, तुरए निगिणहिता जहा वरुणे नागनत्तुए जाव तुरए विसज्जेति, विसज्जिता दब्भसंथारगं दुरुहति, दब्भसंथारगं दुरुहिता पुरत्थाभिमुहे जाव अंजलिं कट्टु एवं वदासी जाइं णं भंते ! मम पियबालवयंसस्स वरुणस्स नागनत्तुयस्स सीलाइं वताइं गुणाइं वेरमणाइं पच्कखाणपोसहोववासाइं ताइं णं ममं पि भवंतु त्ति कट्टु सन्नाहपट्टुं मुयइ, सन्नाहपट्टुं मुइत्ता सल्लुद्धरणं करेति, सल्लुद्धरणं करेता आणुपुव्वीए कालगते। (१३) तए णं तं वरुणं नागणत्तुयं कालगयं जाणिता अहासन्निहितेहिं वाणमंतरेहिं देवेहिं दिव्वे सुरभिंधोदगवासे वुट्टे, दसब्बवणे कुसुमे निवाडिए, दिव्वे य गीयंधव्वनिनादे कते यावि होत्था। (१४) तए णं तस्स वरुणस्स नागनत्तुयस्स तं दिव्वं देविहिं दिव्वं देवजुइं दिव्वं देवाणुभागं सुणिता य पासिता य बहुजणो अन्नमन्नस्स एवमाइकखइ जाव परुवेति— एवं खलु देवाणुप्पिया ! बहवे मणुस्सा जाव उववत्तारो भवंति'। [सु. २१-२२. सोहम्मक्ष्पोववन्नस्स नागनत्तुयवरुणस्स चवणाणंतरं महाविदेहे सिज्जणा] २१. वरुणे णं भंते ! नागनत्तुए कालमासे कालं किच्चा कहिं गते ? कहिं उववन्ने ? गोयमा ! सोहम्मे कप्पे अरुणाभे विमाणे देवताए उववन्ने। तथ णं अथेगइयाणं देवाणं चत्तारि पलिओवमाइं ठिती पण्णता। तथ णं वरुणस्स वि देवस्स चत्तारि पलिओवमाइं ठिती पण्णता। २२. से णं भंते ! वरुणे देवे ताओ देवलोगातो आउकखएणं

ભવકખણેણ ઠિતિકખણેણ ? જાવ મહાવિદેહે વાસે સિજ્જિહિતિ જાવ અંતં કાહિતિ । [સુ. ૨૩-૨૪. વરુણપિયવયંસસ્સ સુકુલુપ્પત્તિકમેણ સિજ્જણાપરૂવણા] ૨૩. વરુણસ્સ ણં ભંતે ! ણાગણતુયસ્સ પિયબાલવયંસએ કાલમાસે કાલં કિચ્ચા કહિં ગતે ? કહિં ઉવવચે ? ગોયમા ! સુકુલે પચ્ચાયાતે । ૨૪. સે ણં ભંતે ! તતોહિંતો અણંતરં ઉબ્બિંતા કહિં ગચ્છિહિતિ ? કહિં ઉવવજિહિતિ ? ગોયમા ! મહાવિદેહે વાસે સિજ્જિહિતિ જાવ અંતં કાહિતિ । સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! તિ૦ !★★★

સત્તમસ્સ નવમો ઉદ્દસો ॥૭.૧॥ દસમો ઉદ્દસો ‘અન્નતત્ત્વિ’ ★★★ [સુ. ૧-૬. કાલોદાઇપમુહઅન્નતત્ત્વિમિહોકહાગએ ણાતપુત્તપરૂવિયપંચત્યિકાયસરૂવસંદેહે ગોયમકયં સમાહાણં] ૧. તેણ કાલેણ તેણ સમએણ રાયગિહે નામં નગરે હોત્થા । વળણઓ । ગુણસિલએ ચેઝએ । વળણઓ । જાવ પુઢવિસિલાપદ્વાએ । વળણઓ । ૨. તરસ્સ ણં ગુણસિલયસ્સ ચેતિયરસ્સ અદૂરસામંતે બહુવે અન્નતત્ત્વિયા પરિવસંતિ; તં જહા— કાલોદાઈ સેલોદાઈ સેવાલોદાઈ ઉદએ ણામુદએ નમુદએ અન્નવાલએ સેલવાલએ સુહત્થી ગાહાવઈ । ૩. તએ ણં તેસિં અન્નતત્ત્વિયાણં અન્નયા કયાઈ એગયાઓ સહિયાણં સમુવાગતાણં સન્નિવિદ્વાણં સન્નિસણાણં અયમેયારૂવે મિહોકહાસમુલ્લાવે સમુપ્પજિત્થા— “એવં ખલુ સમણે ણાતપુત્તે પંચ અત્યિકાએ પળણવેતિ, તં જહા— ધર્મત્યિકાયં જાવ આગાસત્યિકાયં । તત્થ ણં સમણે ણાતપુત્તે ચત્તારિ અત્યિકાએ અજીવકાએ પળણવેતિ, તં૦— ધર્મત્યિકાયં અધર્મત્યિકાયં આગાસત્યિકાયં પોગલત્યિકાયં । એં ચ સમણે ણાયપુત્તે જીવત્યિકાયં અરૂવિકાયં જીવકાયં પન્નવેતિ । તત્થ ણં સમણે ણાયપુત્તે ચત્તારિ અત્યિકાએ અરૂવિકાએ પન્નવેતિ, તં જહા— ધર્મત્યિકાયં અધર્મત્યિકાયં આગાસત્યિકાયં જીવત્યિકાયં । એં ચ ણં સમણે ણાયપુત્તે પોગલત્યિકાયં રૂવિકાયં અજીવકાયં પન્નવેતિ । સે કહમેતં મન્ને એવં ? ૪. તેણ કાલેણ તેણ સમએણ સમણેભગવં મહાવીરે જાવ ગુણસિલએ સમોસઢે જાવ પરિસા પડિગતા । ૫, તેણ કાલેણ તેણ સમએણ સમણસ્સ ભગવતો મહાવીરસ્સ જેઢે અંતેવાસી ઇંદ્ભૂતી ણામં અણગારે ગોતમગોતે ણં એવં જહા બિતિયસતે નિયંદુદ્વેસએ (સ૦ ૨ ઉ૦ ૫ સુ૦ ૨૧-૨૩) જાવ ભિકખાયરિયાએ અડમાણે અહાપજ્જત્તં ભત્ત-પાણ પડિગહિતા રાયગિહાતો જાવ અતુરિયમચવલમસંભંતે જાવ રિયં સોહેમાણે સોહેમાણે તેસિં અન્નતત્ત્વિયાણં અદૂરસામંતેણ વીઝવયતિ । ૬. (૧) તએ ણં તે અન્નતત્ત્વિયા ભગવં ગોયમં અદૂરસામંતેણ વીઝવયમાણં પાસંતિ, પાસેત્તા અન્નમન્ન સદ્વાવેતિ, અન્નમન્ન સદ્વાવેત્તા એવં વયાસી— “એવં ખલુ દેવાણુપ્પિયા ! અમ્હં ઇમા કહા અવિપ્પકડા, અયં ચ ણં ગોતમે અમ્હં અદૂરસામંતેણ વીતીવયતિ, તં સેયં ખલુ દેવાણુપ્પિયા ! અમ્હં ગોતમં એયમદું પુચ્છિત્તએ” ત્થિ કદ્બુ અન્નમન્નસ્સ અંતિએ એયમદું પડિસુણેંતિ, પડિસુણિતા જેણેવ ભગવં ગોતમે તેણેવ ઉવાગચ્છંતિ, તેણેવ ઉવાગચ્છિત્તા ભગવં ગોતમં એવં વદાસી— એવં ખલુ ગોયમા ! તવ ધર્માયરિએ ધર્મોવદેસએ સમણે ણાયપુત્તે પંચ અત્યિકાએ પળણવેતિ, તં જહા— ધર્મત્યિકાયં જાવ આગાસત્યિકાયં, તં ચેવ જાવ રૂવિકાયં અજીવકાયં પળણવેતિ, સે કહમેયં ભંતે ! ગોયમા ! એવં ? (૨) તએ ણં સે ભગવં ગોતમે તે અન્નતત્ત્વિએ એવં વયાસી —“નો ખલુ વયં દેવાણુપ્પિયા ! અત્યિભાવં ‘નત્થિ’ ત્થિ વદામો, નત્થિભાવં ‘અત્થિ’ત્થિ વદામો । અમ્હે ણં દેવાણુપ્પિયા ! સબ્વ અત્યિભાવં ‘અત્થી’ત્થિ વદામો, સબ્વ નત્થિભાવં ‘નત્થી’ત્થિ વદામો । તં ચેદસા ખલુ તુબ્ધે દેવાણુપ્પિયા ! એતમદું સયમેવ પચ્ચુવિકખહ” ત્થિ કદ્બુ તે અન્નતત્ત્વિએ એવં વદતિ । એવં વદિતા જેણેવ ગુણસિલએ ચેતિએ જેણેવ સમણે૦ એવં જહા નિયંદુદ્વેસએ (સ૦ ૨ ઉ૦ ૫ સુ૦ ૨૫ ૧) જાવ ભત્ત-પાણ પડિદંસેતિ, ભત્ત-પાણ પડિદંસેત્તા સમણે ભગવં મહાવીરં વંદતિ નમંસતિ, વંદિતા નમંસિતા નચ્ચાસન્ને જાવ પજુવાસતિ । [સુ. ૭-૧૧. કાલોદાઇકયાએ પંચત્યિકાયસંબંધિયવિહપુચ્છાએ ણાતપુત્તકયં સમાહાણં] ૭. તેણ કાલેણ તેણ સમએણ સમણે ભગવં મહાવીરે મહાકહાપડિવન્ને યાવિ હોત્થા, કાલોદાઈ ય તં દેસં હવ્વમાગએ । ૮. ‘કાલોદાઈ’ત્થિ સમણે ભગવં મહાવીરે કાલોદાઇ એવં વદાસી— “સે નૂણં તે કાલોદાઈ ! અન્નયા કયાઈ એગયાઓ સહિયાણં સમુવાગતાણં સન્નિવિદ્વાણં તહેવ (સુ. ૩) જાવ સે કહમેતં મન્ને એવં ? સે નૂણ કાલોદાઈ ! અથે સમદ્વે ? હંતા, અત્થિ । તં સચ્ચે ણં એસમદ્વે કાલોદાઈ !, અહં પંચ અત્યિકાએ પળણવેમિ, તં જહા— ધર્મત્યિકાયં જાવ પોગલત્યિકાયં । તત્થ ણં અહં ચત્તારિ અત્યિકાએ અજીવકાએ પળણવેમિ તહેવ જાવ એવં ચ ણં અહં પોગલત્યિકાયં રૂવિકાયં પળણવેમિ” । ૯. તએ ણં સે કાલોદાઈ સમણે ભગવં મહાવીરં એવં

वदासी— एयंसि णं भंते ! धम्मत्थिकायंसि अधम्मत्थिकायंसि आगासत्थिकायंसि अरुविकायंसि अजीवकायंसि चक्रिया केइ आसइत्तए वा सइत्तए वा चिद्वित्तए वा निसीदित्तए वा तुयद्वित्तए वा ? णो इणद्वे समद्वे कालोदाई ! | एयंसि णं पोगलत्थिकायंसि रुविकायंसि अजीवकायंसि चक्रिया केइ आसइत्तए वा सइत्तए वा जाव तुयद्वित्तए वा । १०. एयंसि णं भंते ! पोगलत्थिकायंसि रुविकायंसि अजीवकायंसि जीवाणं पावा कम्मा पावफलविवागसंजुत्ता कज्जंति ? णो इणद्वे समद्वे कालोदाई ! | ११. एयंसि णं जीवत्थिकायंसि अरुविकायंसि जीवाणं पावा कम्मा पावफलविवागसंजुत्ता कज्जंति ? हंता, कज्जंति । [सु. १२. कालोदाइस्स निग्गंथपब्बज्ञागहृण विहरणं च] १२. एथ णं से कालोदाई संबुद्धे समणं भगवं महावीरं वंदति नमंसति, वंदिता नमंसिता एवं व्यासी— इच्छामि णं भंते ! तुब्भं अंतिए धम्मं निसामित्तए एवं जहा खंदए (स० २ उ० १ सु० ३२-४५) तहेव पब्बझए, तहेव एकारस अंगाइं जाव विहरति । [सु. १३. भगवओ महावीरस्स जणवयविहारो] १३. तए णं समणे भगवं महावीरे अन्नया कयाइ रायगिहातो पणरातो गुणसिल० पडिनिकखमति, २ बहिया जणवयविहारं विहरझ । [सु. १४-१८. कालोदाइक्याए पावकम्म-कल्लाणकम्मफलविवागपुच्छाए भगवओ समाहाणं] १४. तेणं कालेणं तेणं समएणं रायगिहे नामं नगरे, गुणसिलए चेइए । तए णं समणे भगवं महावीरे अन्नया कयाइ जाव समोसढे, परिसा जाव पडिगता । १५. तए णं से कालोदाई अणगारे अन्नया कयाई जेणेव समणे भगवं महावीरे तेणेव उवागच्छइ, उवागच्छित्ता समणं भगवं महावीरं वंदइ नमंसइ, वंदिता नमंसिता एवं वदासि— अत्थि णं भंते ! जीवाणं पावा कम्मा पावफलविवागसंजुत्ता कज्जंति ? हंता, अत्थि । १६. कहं णं भंते ! जीवाणं पावा कम्मा पावफलविवागसंजुत्ता कज्जंति ? कालोदाई ! से जहानामए केइ पुरिसे मणुण्णं थालीपागसुब्धं अद्वारसवंजणाकुलं विससंमिस्सं भोयणं भुंजेज्ञा, तस्स णं भोयणस्स आवाते भद्वए भवति, ततो पच्छा परिणममाणे परिणममाणे दुरुवत्ताए दुगंधत्ताए जहा महस्सवए (सु. ६ उ० ३ सु० २ १) जाव भुज्जो भुज्जो परिणमति, एवामेव कालोदाई ! जीवाणं पाणातिवाए जाव मिच्छादंसणसल्ले, तस्स णं आवाते भद्वए भवझ, ततो पच्छा परिणममाणे परिणममाणे दुरुवत्ताए जाव भुज्जोभुज्जो परिणमति, एवं खलु कालोदाई ! जीवाणं पावा कम्मा पावफलविवाग० जाव कज्जंति । १७. अत्थि णं भंते ! जीवाणं कल्लाणा कम्मा कल्लाणफलविवागसंजुत्ता कज्जंति ? हंता, कज्जंति । १८. कहं णं भंते ! जीवाणं कल्लाणा कम्मा जाव कज्जंति ? कालोदाई ! से जहानामए केइ पुरिसे मणुण्णं थालीपागसुब्धं अद्वारसवंजणाकुलं ओसहसमिस्सं भोयणं भुंजेज्ञा, तस्स णं भोयणस्स आवाते णो भद्वए भवति, तओ पच्छा परिणममाणे परिणममाणे सुरुवत्ताए सुवण्णत्ताए जाव सुहत्ताए, नो दुक्खत्ताए भुज्जो भुज्जो परिणमति । एवामेव कालोदाई ! जीवाणं पाणातिवातवेरमणे जाव परिणगहवेरमणे कोहविवेगे जाव मिच्छादंसणसल्लविवेगे तस्स णं आवाए नो भद्वए भवझ, ततो पच्छा परिणममाणे परिणममाणे सुरुवत्ताए जाव सुहत्ताए, नो दुक्खत्ताए भुज्जो भुज्जो परिणमझ; एवं खलु कालोदाई ! जीवाणं कल्लाणा कम्मा जाव कज्जंति । [सु. १९. कालोदाइक्याए अगणिकायसमारभण-निव्वावण-संबंधियकम्मबंधपुच्छाए भगवओ समाहाणं] १९. (१) दो भंते ! पुरिसा सरिसया जाव सरिसभंडमत्तोवगरणा अन्नमन्नेणं सद्धिं अगणिकायं समारभंति, तत्थ णं एगे पुरिसे अगणिकायं उज्जालेति, एगे पुरिसे अगणिकायं निव्वावेति । एतेसि णं भंते ! दोणहं पुरिसाणं कतरे पुरिसे महाकम्मतराए चेव, महाकिरियतराए चेव, महासवतराए चेव, महावेदणतराए चेव ? कतरे वा पुरिसे अप्पकम्मतराए चेव जाव अप्पवेदणतराए चेव ? जे वा से पुरिसे अगणिकायं उज्जालेति, जे वा से पुरिसे अगणिकायं निव्वावेति ? कालोदाई ! तत्थ णं जे से पुरिसे अगणिकायं उज्जालेति से णं पुरिसे महाकम्मतराए चेव जाव महावेदणतराए चेव । तत्थ णं जे से पुरिसे अगणिकायं निव्वावेति से णं पुरिसे अप्पकम्मतराए चेव जाव अप्पवेयणतराए चेव । (२) से केणद्वेणं भंते ! एवं वुच्छइ — ‘तत्थ णं जे से पुरिसे जाव अप्पवेयणतराए चेव’ ? कालोदाई ! तत्थ णं जे से पुरिसे अगणिकायं उज्जालेति से णं पुरिसे बहुतरागं पुढविकायं समारभति, बहुतरागं आउक्कायं समारभति, अप्पतरागं तेउकायं समारभति, बहुतरागं वाउकायं समारभति, बहुतरागं वणणस्सतिकायं समारभति, बहुतरागं तसकायं समारभति । तत्थ णं जे से पुरिसे अगणिकायं निव्वावेति से णं पुरिसे अप्पतरागं पुढविक्कायं समारभति, अप्पतरागं वणस्सतिकायं समारभइ, अप्पतरागं तसकायं समारभइ । से तेणद्वेणं अप्प० आउ०, बहुतरागं तेउक्कायं समारभति, अप्पतरागं वाउकायं समारभइ, अप्पतरागं वणस्सतिकायं समारभइ, अप्पतरागं तसकायं समारभइ ।

કાલોદાઈ ! જાવ અપ્પવેદણતરાએ ચેવ । [સુ. ૨૦-૨૧. કાલોદાઇકયાએ અચિત્તપોગળાવભાસણ-ઉજ્જોવણસંબંધિય-પુચ્છાએ ભગવાં સમાહારાં] ૨૦. અતિથિ ણ ભંતે ! અચિત્તા વિ પોગળા ઓભાસેંતિ ઉજ્જોવેંતિ તવેંતિ પભાસેંતિ ? હંતા, અતિથિ । ૨૧. કતરે ણ ભંતે ! તે અચિત્તા પોગળા ઓભાસંતિ જાવ પભાસંતિ ? કાલોદાઈ ! કુદ્ધસ્સ અણગારસ્સ તેયલેસ્સા નિસદ્ધા સમાણી દૂરં ગંતા દૂરં નિપતતિ, દેસં ગંતા દેસં નિપતતિ, જહિં જહિં ચ ણ સા નિપતતિ તહિં તહિં ચ ણ તે અચિત્તા વિ પોગળા ઓભાસેંતિ જાવ પભાસેંતિ । એતે ણ કાલોદાયી ! તે અચિત્તા વિ પોગળા ઓભાસેંતિ જાવ પભાસેંતિ । [સુ. ૨૨. કાલોદાઇસ્સ નિવ્વાણપરૂબણા] ૨૨. તએ ણ સે કાલોદાઈ અણગારે સમાણં ભગવં મહાવીરં વંદતિ નમંસતિ, વંદિતા નમંસિતા બહૂહિં ચતુર્થ-છદ્ગદ્વમ જાવ અપ્પાણં ભાવે માણે જહા પઢમસએ કાલાસવેસિયપુત્તે (સ૦ ૧ ઉઠો ૯ સુઠો ૨૪) જાવ સવ્વદુકુખપ્પહીણે । સેવં ભંતે ! સેવં ભંતે ! તિં । સત્તમસ્સ સત્તસ્સ દસમો ઉદ્દેસો ॥૭.૧૦★★★ ॥ સત્તમં સત્તં સમત્તં ॥૫૫૫ અદ્ઘમં સત્તં ૫૫૫ [સુ. ૧. અદ્ઘમસ્સ સયસ્સ ઉદ્દેસનામપરૂબણા] ૧. પોગળ ૧ આસીવિસ ૨ રૂક્ખ ૩ કિરિય ૪ આજીવ ૫ ફાસુગમદત્તે ૬-૭ । પડિણીય ૮ બંધ ૯ આરાહણા ય ૧૦ દસ અદ્ઘમમ્મિ સતે ॥૧॥ ★★★ પઢમો ઉદ્દેસો ‘પોગળ’ ★★★ [સુ. ૨ પઢમુદેસસ્સ ઉવુગ્ધાઓ] ૨. રાયગિહે જાવ એવં વદાસિ— [સુ. ૩. પયોગ-મીસસા-વીસસાપરિણતભેએહિં પોગળાણં ભેદત્યં] ૩. કતિવિહા ણ ભંતે ! પોગળા પણન્તા ? ગોયમા ! તિવિહા પોગળા પણન્તા, તં જહા— પયોગપરિણતા મીસસાપરિણતા વીસસાપરિણતા । [સુ. ૪-૪૬. પયોગપરિણતાણં પોગળાણં ઇંદિયભેયાન્નેગપગારેહિં વિથરાઓ ણવદંગમયા ભેય-પભેયપરૂબણા] ૪. પયોગપરિણતા ણ ભંતે ! પોગળા કતિવિહા પણન્તા ? ગોયમા ! પંચવિહા પણન્તા, તં જહા— એગિંદિયપયોગપરિણતા બેઝિંદિયપયોગપરિણતા જાવ પંચિંદિયપયોગપરિણતા । ૫. એગિંદિયપયોગપરિણતા ણ ભંતે ! પોગળા કઝવિહા પણન્તા ? ગોયમા ! પંચવિહા, તં જહા— પુઢવિકાઇયએગિંદિયપયોગપરિણતા જાવ વણસ્સતિકાઇયએગિંદિયપયોગપરિણતા । ૬. (૧) પુઢવિકાઇયએગિંદિયપયોગપરિણતા ણ ભંતે ! પોગળા કતિવિહા પણન્તા ? ગોયમા ! દુવિહા પણન્તા, તં જહા— સુહુમપુઢવિકાઇયએગિંદિયપયોગપરિણતા ય બાદરપુઢવિકાઇયએગિંદિયપયોગપરિણતા ય । (૨) આઉક્કાઇયએગિંદિયપયોગપરિણતા એવં ચેવ । (૩) એવં દુયો ભેદો જાવ વણસ્સતિકાઇયા ય । ૭. (૧) બેઝિંદિયપયોગપરિણતાણં પુચ્છા । ગોયમા ! અણેગવિહા પણન્તા । (૨) એવં તેઝિંદિય - ચતુરિંદિયપયોગપરિણતા વિ । ૮. પંચિંદિયપયોગપરિણતાણં પુચ્છા । ગોયમા ! ચતુબ્ધિવિહા પણન્તા, તં જહા— નેરતિયપંચિંદિયપયોગપરિણતા, તિરિક્ખ૦, એવં મણુસ્સ૦, દેવપંચિંદિય૦ । ૯. નેરઝિયપંચિંદિયપયોગ૦ પુચ્છા । ગોયમા ! સત્તવિહા પણન્તા, તં જહા— રતણપ્પભાપુઢવિનેરઝિયપંચિંદિયપયોગપરિણતા વિ જાવ અહેસત્તમપુઢવિનેરઝિયપંચિંદિયપયોગપરિણતા વિ । ૧૦. (૧) તિરિક્ખોળિયપંચિંદિયપયોગપરિણતાણં પુચ્છા । ગોયમા ! તિવિહા પણન્તા, તં જહા— જલચરપંચિંદિયતિરિક્ખોળિય૦ થલચરતિરિક્ખોળિયપંચિંદિય૦ ખહચરતિરિક્ખોળિયપંચિંદિય૦ । (૨) જલચરતિરિક્ખોળિયપાળોગ૦ પુચ્છા । ગોયમા ! દુવિહા પણન્તા, તં જહા— સમુચ્છિમજલચર૦, ગબ્ભવક્ષંતિયજલચર૦ । (૩) થલચરતિરિક્ખ૦ પુચ્છા । ગોયમા ! દુવિહા પણન્તા, તં જહા— ચતુપ્પદથલચર૦ પરિસપ્થથલચર૦ । (૪) ચતુપ્પદથચર૦ પુચ્છા । ગોયમા ! દુવિહા પણન્તા, તં જહા— સમુચ્છિમચતુપ્પદથલચર૦, ગબ્ભવક્ષંતિયચતુપ્પયથલયર૦ । (૫) એવં એતેણં અભિલાલેવેણ પરિસપ્પા દુવિહા પણન્તા, તં જહા— ઉરપરિસપ્પા ય, ભૂયપરિસપ્પા ય । (૬) ઉરપરિસપ્પા દુવિહા પણન્તા, તં જહા— સમુચ્છિમા ય, ગબ્ભવક્ષંતિયા ય । (૭) એવં ભૂયપરિસપ્પા વિ । (૮) એવં ખહચરા વિ । ૧૧. મણુસ્સપંચિંદિયપયોગ૦ પુચ્છા । ગોયમા ! દુવિહા પણન્તા, તં જહા— સમુચ્છિમમણુસ્સ૦ ગબ્ભવક્ષંતિયમણુસ્સ૦ । ૧૨. દેવપંચિંદિયપયોગ૦ પુચ્છા । ગોયમા ! ચતુબ્ધિવિહા પચ્છતા, તં જહા— ભવણવાસિદેવપંચિંદિયપયોગ૦ એવં જાવ વેમાણિયા । ૧૩. ભવણવાસિદેવપંચિંદિય૦ પુચ્છા । ગોયમા ! દસવિહા પણન્તા, તં જહા— અસુરકુમાર૦ જાવ થણિયકુમાર૦ । ૧૪. એવં એતેણં અભિલાલેવેણ અદુવિહા વાણમંતરા પિસાયા જાવ ગંધવા । ૧૫. જોઇસિયા પંચવિહા પણન્તા, તં જહા— ચંદવિમાણજોતિસિય૦ જાવ તારાવિમાણજોતિસિયદેવ૦ । ૧૬. (૧) વેમાણિયા દુવિહા પણન્તા, તં જહા— કપ્પોવગ્ન કપ્પાતીતગવેમાણિય૦ । (૨) કપ્પોવગ્ન દુવાલસવિહા પણન્તા, તં જહા— સોહ્મમકપ્પોવગ્ન જાવ અચ્યુકપ્પોવગવેમાણિયા ।

(୩) କପ୍ପାତୀତ ୦ ଦୁଵିହା ପଣ୍ଡତା, ତଂ ଜହା— ଗେବେଜଗକପ୍ପାତୀତବେ ୦ ଅଣୁତ୍ତରୋଵାଇୟକପ୍ପାତୀତବେ ୦ । (୪) ଗେବେଜଗକପ୍ପାତୀତଗା ନବିହା ପଣ୍ଡତା, ତଂ ଜହା— ହେଡିମହେଡିମଗେବେଜଗକପ୍ପାତୀତଗା ଜାଵ ଉଵରିମତୁଵରିମଗେବିଜଗକପ୍ପାତୀତଯା । (୫) ଅଣୁତ୍ତରୋଵାଇୟକପ୍ପାତୀତଗଵେମାଣିୟଦେଵପଂଚିଂଦିଯପ୍ରୋଗପରିଣ୍ୟା ଏଣ୍ ଭଂତେ ! ପୋଙ୍ଗଲା କଇବିହା ପଣ୍ଡତା ? ଗୋୟମା ! ପଞ୍ଚବିହା ପଣ୍ଡତା, ତଂ ଜହା— ବିଜ୍ୟ-ଅଣୁତ୍ତରୋଵାଇୟ ୦ ଜାଵ ପରିଣ୍ୟା ଜାଵ ସବ୍ବଦ୍ଵସିଦ୍ଧଅଣୁତ୍ତରୋଵାଇୟଦେଵପଂଚିଂଦିଯ ଜାଵ ପରିଣ୍ୟା । ୧୭. (୧) ସୁହୁମପୁଢିବିକାଇୟେଗିଂଦିଯପ୍ରୋଗପରିଣ୍ୟା ଏଣ୍ ଭଂତେ ! ପୋଙ୍ଗଲା କଇବିହା ପଣ୍ଡତା ? ଗୋୟମା ! ଦୁଵିହା ପଣ୍ଡତା— । କେଇଁ ଅପଜ୍ଜତାଗମ ପଢମଂ ଭଣ୍ଟି, ପଚ୍ଛା ପଜ୍ଜତାଗମ । ପଜ୍ଜତାଗମସୁହୁମପୁଢିବିକାଇୟ ଜାଵ ପରିଣ୍ୟା ଯ ଅପଜ୍ଜତାଗମ ସୁହୁମପୁଢିବିକାଇୟ ଜାଵ ପରିଣ୍ୟା ଯ । (୨) ବାଦରପୁଢିବିକାଇୟେଗିଂଦିଯ ୦ ? ଏବଂ ଚେବ । ୧୮. ଏବଂ ଜାଵ ବଣସ୍ପଦକାଇୟା । ଏକେକା ଦୁଵିହା— ସୁହୁମା ଯ ବାଦରା ଯ, ପଜ୍ଜତାଗମ ଅପଜ୍ଜତାଗମ ଯ ଭାଣିୟବା । ୧୯. (୧) ବେଂଦିଯପ୍ରୋଗପରିଣ୍ୟାଏଣ୍ ପୁଚ୍ଛା । ଗୋୟମା ! ଦୁଵିହା ପଣ୍ଡତା, ତଂ ଜହା— ପଜ୍ଜତାବେଂଦିଯପ୍ରୋଗପରିଣ୍ୟା ଯ, ଅପଜ୍ଜତାଗମ ଜାଵ ପରିଣ୍ୟା ଯ । (୨) ଏବଂ ତେଇଂଦିଯା ବି । (୩) ଏବଂ ଚଉରିଂଦିଯା ବି । ୨୦. (୧) ର୍ୟଣ୍ପଭାପୁଢିବିନେଇୟ ୦ ପୁଚ୍ଛା । ଗୋୟମା ! ଦୁଵିହା ପଣ୍ଡତା, ତଂ ଜହା— ପଜ୍ଜତାଗମର୍ୟଣପ୍ରଭାପୁଢିବି ଜାଵ ପରିଣ୍ୟା ଯ, ଅପଜ୍ଜତାଗମ ଜାଵ ପରିଣ୍ୟା ଯ । (୨) ଏବଂ ଜାଵ ଅହେସତମା । ୨୧. (୧) ସମ୍ମୁଚ୍ଛିମଜଳଚରତିରିକଖ ୦ ପୁଚ୍ଛା । ଗୋୟମା ! ଦୁଵିହା ପଣ୍ଡତା, ତଂ ଜହା— ପଜ୍ଜତାଗମ ୦ ଅପଜ୍ଜତାଗମ ୦ । ଏବଂ ଗବ୍ଭବକଂତିଯା ବି । (୨) ସମ୍ମୁଚ୍ଛିମଚଉପଦଥଲଚର ୦ । ଏବଂ ଚେବ । ଏବଂ ଗବ୍ଭବକଂତିଯା ଯ । (୩) ଏବଂ ଜାଵ ସମ୍ମୁଚ୍ଛିମଖବହ୍ୟର ୦ ଗବ୍ଭବକଂତିଯା ଯ ଏକେକେ ପଜ୍ଜତାଗମ ଯ ଅପଜ୍ଜତାଗମ ଯ ଭାଣିୟବା । ୨୨. (୧) ସମ୍ମୁଚ୍ଛିମମଣୁସ୍ସପଂଚିଂଦିଯ ୦ ପୁଚ୍ଛା । ଗୋୟମା ! ଏଗବିହା ପନ୍ନତା— ଅପଜ୍ଜତାଗମ ଚେବ । (୨) ଗବ୍ଭବକଂତିଯମଣୁସ୍ସପଂଚିଂଦିଯ ୦ ପୁଚ୍ଛା । ଗୋୟମା ! ଦୁଵିହା ପଣ୍ଡତା, ତଂ ଜହା— ପଜ୍ଜତାଗମଗବ୍ଭବକଂତିଯା ବି, ଅପଜ୍ଜତାଗମଗବ୍ଭବକଂତିଯା ବି । ୨୩. (୧) ଅସୁରକୁମାରଭଵଣବାସିଦେଵାଣଂ ପୁଚ୍ଛା । ଗୋୟମା ! ଦୁଵିହା ପଣ୍ଡତା, ତଂ ଜହା— ପଜ୍ଜତାଗମଅସୁରକୁମାର ୦ ଅପଜ୍ଜତାଗମଅସୁର ୦ । (୨) ଏବଂ ଜାଵ ଥଣିୟକୁମାରା ପଜ୍ଜତାଗମ ଅପଜ୍ଜତାଗମ ଯ । ୨୪. ଏବଂ ଏତେଣଂ ଅଭିଲାବେଣଂ ଦୁଯେଣଂ ଭେଦେଣଂ ପିସାଯା ଯ ଜାଵ ଗଂଧବା, ଚଂଦା ଜାଵ ତାରାବିମାଣା, ସୋହମକପ୍ପୋକଗା ଜାଵ ଅଚୁଆଁ, ହିଦିମହିଦିମଗେବିଜକପ୍ପାତୀତ ଜାଵ ଉଵରିମତୁଵରିମଗେବିଜ ୦, ବିଜ୍ୟଅଣୁତ୍ତରୋ ୦ ଜାଵ ଅପରାଜିଯ ୦ । ୨୫. ସବ୍ବଦ୍ଵସିଦ୍ଧକପ୍ପାତୀଯ ୦ ପୁଚ୍ଛା । ଗୋୟମା ! ଦୁଵିହା ପଣ୍ଡତା, ତଂ ଜହା— ପଜ୍ଜତାଗମଗବ୍ଭବକଂତିଯା ବି, ଅପଜ୍ଜତାଗମଗବ୍ଭବକଂତିଯା ବି । ୨୬. ଜେ ଅପଜ୍ଜତାଗମପୁଢିବିକାଇୟେଗିଂଦିଯପ୍ରୋଗପରିଣ୍ୟା ତେ ଓରାଲିଯତେୟା-କମ୍ମଗସରୀରପ୍ପଯୋଗପରିଣ୍ୟା, ଜେ ପଜ୍ଜତାଗମପୁଢିମହେପୁଢିମଗେବିଜକପ୍ପାତୀତ ଜାଵ ପରିଣ୍ୟା ତେ ଓରାଲିଯତେୟା-କମ୍ମଗସରୀରପ୍ପଯୋଗପରିଣ୍ୟା । ଏବଂ ଜାଵ ଅହେସତମା । ୨୭. (୧) ଜେ ଅପଜ୍ଜତାଗମଗବ୍ଭବକଂତିଯା ବି ଅପଜ୍ଜତାଗମଗବ୍ଭବକଂତିଯା ବି ତେ ବେତବ୍ବିଯ-ତେୟା-କମ୍ମଗସରୀରପ୍ପଯୋଗପରିଣ୍ୟା ଏବଂ ପଜ୍ଜତାଗମ ବି । (୨) ଏବଂ ଜାଵ ଅହେସତମା । ୨୮. (୧) ଜେ ଅପଜ୍ଜତାଗମଗବ୍ଭବକଂତିଯା ବି ଅପଜ୍ଜତାଗମଗବ୍ଭବକଂତିଯା ବି ତେ ଓରାଲିଯତେୟା-କମ୍ମାସରୀର ଜାଵ ପରିଣ୍ୟା । ଏବଂ ଗବ୍ଭବକଂତିଯା ଅପଜ୍ଜତାଗମ ଏବଂ ଚେବ । (୩) ଗବ୍ଭବକଂତିଯା ଅପଜ୍ଜତାଗମ ଏବଂ ଚେବ । (୪) ପଜ୍ଜତାଗମ ଏବଂ ଚେବ, ନବର ସରୀରଗାଣି ଚତ୍ତାରି ଜହା ବାଦରବାତକାଇୟାଣଂ ପଜ୍ଜତାଗମାଣଂ । (୫) ଏବଂ ଜହା ଜଲଚରେସୁ ଚତ୍ତାରି ଆଲାବଗା ଭଣିୟା ଏବଂ ଚାତପଦତରପରିସପ-ଭ୍ୟପରିସପ-ଖବହ୍ୟରେସୁ ବି ଚତ୍ତାରି ଆଲାବଗା ଭାଣିୟବା । ୨୯. (୧) ଜେ ସମ୍ମୁଚ୍ଛିମମଣୁସ୍ସପଂଚିଂଦିଯପ୍ରୋଗପରିଣ୍ୟା ତେ ଓରାଲିଯତେୟା-କମ୍ମାସରୀର ଜାଵ ପରିଣ୍ୟା । ୨୧. ଏବଂ ଗବ୍ଭବକଂତିଯା ବି ଅପଜ୍ଜତାଗମ ବି । ୨୨. ଏବଂ ଦୁଯେଣଂ ଭେଦେଣଂ ପିସାଯା ଯ ଜାଵ ଗଂଧବା, ଚଂଦା ଜାଵ ତାରାବିମାଣା, ସୋହମମୋ କପ୍ପୋ ଜାଵ ଅଚୁଆଁ, ହେଦିମହେଦିମଗେବେଜ ଜାଵ ଉଵରିମତୁଵରିମଗେବେଜ ୦, ବିଜ୍ୟଅଣୁତ୍ତରୋଵାଇୟ ୦, ଏକେକେଣ ଦୁଯୋଁ ଭେଦୋ ଭାଣିୟବୋ ଜାଵ ଜେ ପଜ୍ଜତାଗମପୁଢିବିକାଇୟେଗିଂଦିଯପ୍ରୋଗପରିଣ୍ୟା ତେ ବେତବ୍ବିଯ-ତେୟା-କମ୍ମାସରୀରପ୍ପଯୋଗପରିଣ୍ୟା । ଦଂଡଗା ୩ । ୨୩. (୧) ଜେ ଅପଜ୍ଜତାଗମବୁଢିବିକାଇୟେଗିଂଦିଯପ୍ରୋଗପରିଣ୍ୟା ତେ ଫାସିଂଦିଯପ୍ରୋଗପରିଣ୍ୟା । (୨) ଜେ ପଜ୍ଜତାଗମପୁଢିବିକାଇୟ ୦ ଏବଂ ଚେବ । (୩) ଜେ ଅପଜ୍ଜତାଗମବୁଢିବିକାଇୟ ୦ ଏବଂ ଚେବ । (୪) ଏବଂ ପଜ୍ଜତାଗମ ବି । (୫) ଏବଂ ଚାତକେଣ ଭେଦେଣ ଜାଵ ବଣସ୍ପଦକାଇୟା । ୨୪. (୧) ଜେ ଅପଜ୍ଜତାଗମବେଂଦିଯପ୍ରୋଗପରିଣ୍ୟା ତେ ଜିବିମିଂଦିଯ-

ફાસિંદિયપયોગપરિણયા । (૨) જે પજ્જતાબેઝિંદિયા એવં ચેવ । (૩) એવં જાવ ચઉરિંદિયા, નવરં એકેકં ઇંદિયં વહેયવં । ૩૪. (૧) જે અપજ્જતારયણપ્પભાપુઢવિનેરઝયપંચિંદિયપયોગપરિણયા તે સોઇંદિય-ચક્રિખિંદિય-ઘાળિંદિય -જિબ્મિંદિય -ફાસિંદિયપયોગપરિણયા । (૨) એવં પજ્જતગા વિ । ૩૫. એવં સબે ભાળિયવ્વા તિરિક્ખજોળિય -મણુસ્સ -દેવા, જે પજ્જતાસવ્વદ્વસિદ્ધઅણુત્તરોવવાઇય જાવ પરિણયા તે સોઇંદિય -ચક્રિખિંદિય જાવ પરિણયા । [દંડગા] ૪ । ૩૬. (૧) જે અપજ્જતાસુહુમપુઢવિકાઇયએગિંદિયઓરાલિ-તેય-કમ્માસ-રીરપ્પયોગપરિણયા તે ફાસિંદિયપયોગપરિણયા । જે પજ્જતાસુહુમ૦ એવં ચેવ । (૨) બાદર૦ અપજ્જતા એવં ચેવ । એવં પજ્જતગા વિ । ૩૭. એવં એણં અભિલાવેણ જસ્સ જતિ ઇંદિયાણિ સરીરાણિ ય તાણિ ભાળિયવ્વાણિ જાવ પજ્જતાસવ્વદ્વસિદ્ધઅણુત્તરોવવાઇય જાવ દેવપંચિંદિયવેઉભ્વિય-તેયા-કમ્માસરીરપયોગપરિણયા તે સોઇંદિય-ચક્રિખિંદિય જાવ ફાસિંદિયપયોગપરિણયા । [દંડગા] ૫ । ૩૮. (૧) જે અપજ્જતાસુહુમપુઢવિકાઇયએગિંદિયપયોગપરિણયા તે વણાતો કાલવણણપરિણયા વિ, નીલ૦, લોહિય૦, હાલિદ૦ સુક્કિલ । ગંધતો સુબ્ભિગંધપરિણયા વિ, દુબ્ભિગંધપરિણયા વિ । રસતો તિત્તરસપરિણયા વિ, કડુયરસપરિણયા વિ, કસાયરસપ૦, અંબિલરસપ૦, મહુરરસસપ૦ । ફાસતો કક્ખડફાસપરિ૦ જાવ લુક્ખફાસપરિ૦ । સંઠાણતો પરિમંડલસંઠાણપરિણયા વિ વદૃ૦ તંસ૦ ચઉરંસ૦ આયતસંઠાણપરિણયા વિ । ૨ જે પજ્જતાસુહુમપુઢવિ૦ એવં ચેવ । ૩૯. એવં જહાઽણુપુબ્વીએ નેયવં જાવ જે પજ્જતાસવ્વદ્વસિદ્ધઅણુત્તરોવવાઇય જાવ પરિણતા તે વણાતો કાલવણણપરિણયા વિ જાવ આયતસંઠાણપરિણયા વિ । [દંડગા] ૬ । ૪૦. (૧) જે અપજ્જતાસુહુમપુઢવિ૦એગિંદિયઓરાલિય-તેયા-કમ્મા-સરીરપ્પયોગપરિણયા તે વણાઓ કાલવણણપરિ૦ જાવ આયયસંઠાણપરિ૦ વિ । (૨) જે પજ્જતાસુહુમપુઢવિ૦ એવં ચેવ । ૪૧. એવં જહાઽણુપુબ્વીએ નેયવં જસ્સ જતિ સરીરાણિ જાવ જે પજ્જતાસવ્વદ્વસિદ્ધઅણુત્તરોવવાઇયદેવપંચેંદિયવેઉભ્વિય-તેયા કમ્માસરીર જાવ પરિણયા તે વણાઓ કાલવણણપરિણયા વિ જાવ આયતસંઠાણપરિણયા વિ [દંડગા] ૭ । ૪૨. (૧) જે અપજ્જતાસુહુમપુઢવિકાઇયએગિંદિયફાસિંદિયપયોગપરિણયા તે વણાઓ કાલવણણપરિણયા જાવ આયયસંઠાણપરિણયા વિ । (૨) જે પજ્જતાસુહુમપુઢવિ૦ એવં ચેવ । ૪૩. એવં જહાઽણુપુબ્વીએ જસ્સ જતિ ઇંદિયાણિ તસ્સ તતિ ભાળિયવ્વાણિ જાવ જે પજ્જતાસવ્વદ્વસિદ્ધઅણુત્તરોવવાઇય જાવ દેવપંચિંદિયસોઇંદિય જાવ ફાસિંદિયપયોગપરિણયા વિ તે વણાઓ કાલવણણપરિણયા જાવ આયયસંઠાણપરિણયા વિ । [દંડગા] ૮ । ૪૪. (૧) જે અપજ્જતાસુહુમપુઢવિકાઇયએગિંદિયઓરાલિય-તેયા-કમ્મા-સરીરફાસિંદિયપયોગપરિણયા તે વણાઓ કાલવણણપરિણયા વિ જાવ આયતસંઠાણપ૦ વિ । (૨) જે પજ્જતાસુહુમપુઢવિ૦ એવં ચેવ । ૪૫. એવં જહાઽણુપુબ્વીએ જસ્સ જતિ સરીરાણિ ઇંદિયાણિ ય તસ્સ તતિ ભાળિયવ્વાણિ જાવ જે પજ્જતાસવ્વદ્વસિદ્ધઅણુત્તરોવવાઇય જાવ દેવપંચિંદિયવેઉભ્વિય -તેયા -કમ્માસોઇંદિય જાવ ફાસિંદિયપયોગપરિ૦ તે વણાઓ કાલવણણપરિ૦ જાવ આયયસંઠાણપરિણયા વિ । એવં એ નવ દંડગા ૯ । [સુ. ૪૬-૪૭. પયોગપરિણતપોગ્ગલભેયાઇવત્તબ્વયાણુસારેણ મીસસાપરિણતપોગ્ગલભેય-પભેયત્તબ્વયાનિદેસો] ૪૬. મીસસાપરિણયા ણ ભંતે ! પોગ્ગલા કતિવિહા પણન્તા ? ગોયમા ! પંચવિહા પણન્તા, તં જહા— એગિંદિયમીસસાપરિણયા જાવ પંચિંદિયમીસસાપરિણયા । ૪૭. એગિંદિયમીસસાપરિણયા ણ ભંતે ! પોગ્ગલા કતિવિહા પણન્તા ? ગોયમા ! એવં જહા પાઓગપરિણએહિં નવ દંડગા ભણિયા એવં મીસસાપરિણએહિ વિ નવ દંડગા ભાળિયવ્વા, તહેવ સબ્વં નિરખસેસં, નવરં અભિલાલો 'મીસસાપરિણયા' ભાળિયબ્વં, સેસં તં ચેવ, જાવ જે પજ્જતાસવ્વદ્વસિદ્ધઅણુત્તરો જાવ આયયસંઠાણપરિણયા વિ । [સુ. ૪૮. વીસસાપરિણતપોગ્ગલભેય-પભેયપરૂષન્થં પણનવણાસુત્તનિદેસો] ૪૮. વીસસાપરિણયા ણ ભંતે ! પોગ્ગલા કતિવિહા પણન્તા ? ગોયમા ! પંચવિહા પણન્તા, તં જહા— વણપરિણયા ગંધપરિણયા રસપરિણયા ફાસપરિણયા સંઠાણપરિણયા । જે વણપરિણયા તે પંચવિહા પણન્તા, તં જહા— કાલવણણપરિણયા જાવ સુક્કિલવણણપરિણયા । જે ગંધપરિણયા તે દુવિહા પણન્તા, તં જહા— સુબ્ભિગંધપરિણયા વિ, દુબ્ભિગંધપરિણયા વિ । એવં જહા પણનવણાએ તહેવ નિરખસેસં જાવ જે સંઠાણાઓ આયતસંઠાણપરિણયા તે વણાઓ કાલવણણપરિણયા વિ જાવ લુક્ખફાસપરિણયા વિ । [સુ. ૪૯-૭૯. વિવિહભેય-પભેયવિભાગપુબ્વં એગસ્સ દવ્વસ્સ પયોગ-મીસ-વીસસાપરિણતતપરૂષણા] ૪૯. એગે ભંતે ! દવ્વે કિં પયોગપરિણએ ? મીસસાપરિણએ ? વીસસાપરિણએ ? ગોયમા ! પયોગપરિણએ વા, મીસસાપરિણએ વા,

॥४७॥

॥४८॥

वीससापरिणए वा । ५०. जदि पयोगपरिणए किं मणप्पयोगपरिणए ? वइप्पयोगपरिणए ? कायप्पयोगपरिणए ? गोयमा ! मणप्पयोगपरिणए वा, वइप्पयोगपरिणए वा, कायप्पयोगपरिणए वा । ५१. जदि मणप्पओगपरिणए किं सच्चमणप्पओगपरिणए ? मोसमणप्पयोग० ? सच्चामोसमणप्पयो० ? असच्चामोसमणप्पयो० ? गोयमा ! सच्चमणप्पयोगपरिणए वा, मोसमणप्पयोग० वा, सच्चामोसमणप्प०, असच्चामोसमणप्प० वा । ५२. जदि सच्चमणप्पओगप० किं आरंभसच्चमणप्पयो० ? अणारंभसच्चमणप्पयोगपरिऽ ? सारंभसच्चमणप्पयोग० ? असारंभसच्चमण० ? समारंभसच्चमणप्पयोगपरिऽ ? असमारंभसच्चमणप्पयोगपरिणए ? गोयमा ! आरंभसच्चमणप्पओगपरिणए वा जाव असमारंभसच्चमणप्पयोगपरिणए वा । ५३. (१) जदि मोसमणप्पयोगपरिणए किं आरंभमोसमणप्पयोगपरिणए वा ? एवं जहा सच्चेण तहा मोसेण वि । (२) एवं सच्चामोसमणप्पयोगपरिणए वि । एवं असच्चामोसमणप्पयोगेण वि । ५४. जदि वइप्पयोगपरिणए किं सच्चवइप्पयोगपरिणए मोसप्पयोगपरिणए ? एवं जहा मणप्पयोगपरिणए तहा वयप्पयोगपरिणए वि जाव असमारंभवयप्पयोगपरिणए वा । ५५. जदि कायप्पयोगपरिणए किं ओरालियसरीरकायप्पयोगपरिणए १ ? ओरालियमीसासरीरकायप्पयो० २ ? वेउव्वियसरीरकायप्प० ३ ? वेउव्वियमीसासरीरकायप्पयोगपरिणए ४ ? आहारगसरीरकायप्पओगपरिणए ५ ? आहारकमीसासरीरकायप्पयोगपरिणए ६ ? कम्मासरीरकायप्पओगपरिणए ७ ? गोयमा ! ओरालियसरीरकायप्पओगपरिणए वा जाव कम्मासरीरकायप्पओगपरिणए वा । ५६. जदि ओरालियसरीरकायप्पओगपरिणए किं एगिंदियओरालियसरीरकायप्पओगपरिणए वा बेंदिय जाव परिणए वा जाव पंचिंदिय जाव परिणए वा । ५७. जदि एगिंदियओरालियसरीरकायप्पओगपरिणए किं पुढविकाइयएगिंदिय जाव परिणए जाव वणस्सइकाइयएगिंदियओरालियसरीरकायप्पओगपरिणए वा ? गोयमा ! पुढविकाइयएगिंदिय जाव पयोगपरिणए वा जाव वणस्सइकाइयएगिंदिय जाव परिणए वा । ५८. जदि पुढविकाइयएगिंदियओरालियसरीर जाव परिणए किं सुहुमपुढविकाइय जाव परिणए ? बादरपुढविकाइयएगिंदिय जाव परिणए ? गोयमा ! सुहुमपुढविकाइयएगिंदिय जाव परिणए वा, बादरपुढविकाइय जाव परिणए वा । ५९. (१) जदि सुहुमपुढविकाइय जाव परिणए किं पज्जत्सुहुमपुढवि जाव परिणए ? अपज्जत्सुहुमपुढवी जाव परिणए ? गोयमा ! पज्जत्सुहुमपुढविकाइय जाव परिणए वा, अपज्जत्सुहुमपुढविकाइय जाव परिणए वा । (२) एवं बादरा वि । (३) एवं जाव वणस्सइकाइयाणं चउक्कओ भेदो । ६०. बेइंदिय-तेइंदिय-चउरिंदियाणं दुयओ भेदो —पज्जत्गा य, अपज्जत्गा य । ६१. जदि पंचिंदियओरालियसरीरकायप्पओगपरिणए किं तिरिक्खजोणियपंचिंदियओरालियसरीरकायप्पओगपरिणए ? मणुस्सपंचिंदिय जाव परिणए ? गोयमा ! तिरिक्खजोणिय जाव परिणए वा, मणुस्सपंचिंदिय जाव परिणए वा । ६२. जइ तिरिक्खजोणिय जाव परिणए किं जलचरतिरिक्खजोणिय जाव परिणए वा ? थलचर० ? खहचर० ? एवं चउक्कओ भेदो जाव खहचराणं । ६३. जदि मणुस्सपंचिंदिय जाव परिणए किं सम्मुच्छिमणुस्सपंचिंदिय जाव परिणए ? गब्भवक्कंतियमणुस्स जाव परिणए ? गोयमा ! दोसुं वि । ६४. जदि गब्भवक्कंतियमणुस्स जाव परिणए किं पज्जत्गब्भवक्कंतिय जाव परिणए ? अपज्जत्गब्भवक्कंतियमणुस्सपंचिंदियओरालियसरीरकायप्पयोगपरिणए ? गोयमा ! पज्जत्गब्भवक्कंतिय जाव परिणए वा, अपज्जत्गब्भवक्कंतिय जाव परिणए । १ । ६५. जदि ओरालियमीसासरीरकायप्पओगपरिणए किं एगिंदियओरालियमीसासरीरकायप्पओगपरिणए ? बेइंदिय जाव परिणए जाव पंचेंदियओरालिय जाव परिणए ? गोयमा ! एगिंदियओरालियं एवं जहा ओरालियसरीरकायप्पयोगपरिणएं आलावगो भणिओ तहा ओरालियमीसासरीरकायप्पओगपरिणएण वि आलावगो भाणियब्बो, नवरं बायरवाउक्काइय-गब्भवक्कंतियपंचिंदियतिरिक्खजोणिय-गब्भवक्कंतियमणुस्साणय एएसि णं पज्जत्तापज्जत्गाणं, सेसाणं अपज्जत्गाणं । २ । ६६. जदि वेउव्वियसरीरकायप्पयोगपरिणए किं एगिंदियवेउव्वियसरीरकायप्पओगपरिणए जाव पंचिंदियवेउव्वियसरीर जाव परिणए ? गोयमा ! एगिंदिय जाव परिणए वा पंचिंदिय जाव परिणए । ६७. जइ एगिंदिय जाव परिणए किं वाउक्काइयएगिंदिय जाव परिणए ? अवाउक्काइयएगिंदिय जाव परिणते ? गोयमा ! वाउक्काइयएगिंदिय जाव परिणए, नो अवाउक्काइय जाव

પરિણતે । એવં એણં અભિલાચેણ જહા ઓગાહણસંઠાણે વેઉદ્વિયસરીરં ભણિયં તહા ઇહ વિ ભાણિયવ્બં જાવ પજત્તસવ્વદૃસિદ્ધઅણુત્તરોવવાતિયકપ્પાતીયવેમાણિયદેવપંચિદિયવેઉદ્વિયસરીરકાયપ્પઓગપરિણા વા, અપજત્તસવ્વદૃસિદ્ધ જાવ કાયપ્પયોગપરિણા વા । ૩ । ૬૮. જદિ વેઉદ્વિયમીસાસરીરકાયપ્પયોગપરિણા કિં એગિંડિયમીસાસરીરકાયપ્પયોગપરિણા વા જાવ પંચિદિયમીસાસરીરકાયપ્પયોગપરિણા ? એવં જહા વેઉદ્વિયં તહા મીસગં પિ, નવરં દેવ-નેરિયાણ અપજત્તગાણ, સેસાણ પજત્તગાણ તહેવ, જાવ નો પજત્તસવ્વદૃસિદ્ધઅણુત્તરો જાવ પ૦, અપજત્તસવ્વદૃસિદ્ધઅણુત્તરોવવાતિયદેવપંચિદિયવેઉદ્વિયમીસાસરીરકાયપ્પયોગપરિણા । ૪ । ૬૯. જદિ આહારગસરીરકાયપ્પયોગપરિણા કિં મણુસ્સાહારગસરીરકાયપ્પયોગપરિણા ? અમણુસ્સાહારગ જાવ પ૦ ? એવં જહા ઓગાહણસંઠાણે જાવ ઇછૃપત્તપમત્તસંજયસમ્ભિદ્ધિપજત્તગસંખેજવાસાઉય જાવ પરિણા, નો અણિદ્ધિપત્તપમત્તસંજયસમ્ભિદ્ધિપજત્તગસંખેજવાસાઉય જાવ પ૦ । ૫ । ૭૦. જદિ આહારગમીસાસરીરકાયપ્પયોગપ૦ કિં મણુસ્સાહારગમીસાસરીર૦ ? એવં જહા આહારગં તહેવ મીસગં પિ નિરવસેસં ભાણિયવ્બં । ૬ । ૭૧. જદિ કમ્માસરીરકાયપ્પયોગપ૦ કિં એગિંડિયકમ્માસરીરકાયપ્પયોગપ૦ જાવ પંચિદિયકમ્માસરીર જાવ પ૦ ? ગોયમા ! એગિંડિયકમ્માસરીરકાયપ્પયોગો૦ એવં જહા ઓગાહણસંઠાણે કમ્મગસ્સ ભેદો તહેવ ઇહાવિ જાવ પજત્તસવ્વદૃસિદ્ધઅણુત્તરોવવાઇયદેવપંચિદિયકમ્માસરીરકાયપ્પયોગપરિણા વા, અપજત્તસવ્વદૃસિદ્ધઅણુ૦ જાવ પરિણા વા । ૭ । ૭૨. જઇ મીસાપરિણા કિં મણમીસાપરિણા ? વયમીસાપરિણા ? કાયમીસાપરિણા ? ગોયમા ! મણમીસાપરિણા વા, વયમીસાપરિણતે વા કાયમીસાપરિણા વા । ૭૩. જદિ મણમીસાપરિણા કિં સચ્ચમણમીસાપરિણા ? મોસમણમીસાપરિણા ? જહા પાંગપરિણા તહા મીસાપરિણા વિ ભાણિયવ્બં નિરવસેસં જાવ પજત્તસવ્વદૃસિદ્ધઅણુત્તરોવવાઇય જાવ દેવપંચિદિયકમ્માસરીરગમીસાપરિણા વા, અપજત્તસવ્વદૃસિદ્ધઅણુ૦ જાવ કમ્માસરીરમીસાપરિણા વા । ૭૪. જદિ વીસસાપરિણા કિં વળણપરિણા ગંધપરિણા રસપરિણા ફાસપરિણા સંઠાણપરિણા ? ગોયમા ! વળણપરિણા વા ગંધપરિણા વા રસપરિણા વા ફાસપરિણા વા સંઠાણપરિણા વા । ૭૫. જદિ વળણપરિણા કિં કાલવળણપરિણા નીલ જાવ સુક્કિલવળણપરિણા ? ગોયમા ! કાલવળણપરિણા વા જાવ સુક્કિલવળણપરિણાવા । ૭૬. જદિ ગંધપરિણા કિં સુબ્ભિગંધપરિણા ? દુબ્ભિગંધપરિણા ? ગોયમા ! સુબ્ભિગંધપરિણા વા, દુબ્ભિગંધપરિણા વા । ૭૭. જઇ રસપરિણા કિં તિત્તરરસપરિણા ૫ પુચ્છા । ગોયમા ! તિત્તરરસપરિણા વા જાવ મહુરરસપરિણા વા । ૭૮. જઇ ફાસપરિણા કિં કક્ખડફાસપરિણા જાવ લુક્ખફાસપરિણા ? ગોયમા ! કક્ખડફાસપરિણા વા જાવ લુક્ખફાસપરિણા વા । ૭૯. જઇ સંઠાણપરિણા૦ પુચ્છા । ગોયમા ! પરિમંડલસંઠાણપરિણા વા જાવ આયયસંઠાણપરિણા વા । [સુ. ૮૦-૮૫. વિવિહભેય-પભેયવિભાગપુબ્વયં દોણં દવ્વાણ પયોગ-મીસ-વીસસાપરિણત્તપર્વણા] ૮૦. દો ભંતે ! દવ્વા કિં પયોગપરિણયા ? મીસાપરિણયા ? વીસસાપરિણયા ? ગોયમા ! પાંગપરિણયા વા ૩ । મીસાપરિણયા વા ૨ । વીસસાપરિણયા વા ૩ । અહવેગે પાંગપરિણા, એગે મીસાપરિણા ૪ । અહવેગે પાંગપ૦, એગે વીસસાપરિણો ૫ । અહવેગે મીસાપરિણા, એગે વીસસાપરિણા, એવં ૬ । ૮૧. જદિ પાંગપરિણયા કિં મણપ્પયોગપરિણયા ? વહિપ્પયોગ૦ ? કાયપ્પયોગપરિણયા ? ગોયમા ! મણપ્પયોગપરિણતા વા ૧ । વહિપ્પયોગપ૦ ૨ । કાયપ્પયોગપરિણયા વા ૩ । અહવેગે મણપ્પયોગપરિણતે, એગે વયપ્પયોગપરિણતે ૪ । અહવેગે મણપ્પયોગપરિણા, એગે કાયપ્પયોગપરિણા ૫ । અહવેગે વયપ્પયોગપરિણતે, એગે કાયપ્પયોગપરિણતે ૬ । ૮૨. જદિ મણપ્પયોગપરિણતા કિં સચ્ચમણપ્પયોગપરિણતા ? અસચ્ચમણપ્પયોગપ૦ ? સચ્ચામોસમણપ્પયોગપ૦ ? અસચ્ચામોસમણપ્પયોગપ૦ ? ગોયમા ! સચ્ચમણપ્પયોગપરિણયા વા જાવ અસચ્ચામોસમણપ્પયોગપરિણયા વા । અહવેગે સચ્ચમણપ્પયોગપરિણા, એગે યા મોસમણપ્પયોગપરિણા ૧ । અહવેગે સચ્ચમણપ્પયોગપરિણતે, એગે સચ્ચામોસમણપ્પયોગપરિણા ૨ । અહવેગે સચ્ચમણપ્પયોગપરિણા, એગે અસચ્ચામોસમણપ્પયોગપરિણા ૩ । અહવેગે મોસમણપ્પયોગપરિણતે, એગે સચ્ચામોસમણપ્પયોગપરિણતે ૪ । અહવેગે મોસમણપ્પયોગપરિણતે, એગે અસચ્ચામોસમણપ્પયોગપરિણતે ૫ । અહવેગે સચ્ચામોસમણપ્પયોગપરિણતે, એગે અસચ્ચામોસમણપ્પયોગપરિણતે ૬ । ૮૩. જઇ સચ્ચમણપ્પયોગપરિણતા કિં